

«Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ
համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70
հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և
110ԿՎ օդային գծի կառուցում:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԿԱՆ ՓՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

☒ Ձեռնարկող՝ «Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն	3
2. Հավելվածներ.....	3
3. Օգտագործվող հապավումները.....	4
4. Նախնական գնահատման հայտի կազմման իրավական հիմքերը.....	4
5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ և փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ.....	9
6. Հայտի մշակման հիմքերը.....	10
7. Նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, տեղադիրքը, նպատակը.	10
8. նախատեսվող գործունեության բնութագիրը շինարարության, շահագործման, փակման և հետփակման փուլերում (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).....	43
8.1 Շահագործման փուլ.....	43
8.2 Շինարարության փուլ.	45
8.3 Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.	50
8.4. Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր	52
9. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.....	53
10. Շրջակա միջավայրի վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը(Բնապահպանական կառավարման պլան)..	64
11. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը / Մոնիթորինգ/ ...	73
12. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր).....	95
13. Հանրային քննարկումներ	98
14. Բողոքների ընթացակարգ	98
15. Փակման փուլ	99
16. Եզրահանգում.....	100
Գրականություն	101

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

Նախնական գնահատման հայտ	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցում:
Ձեռնարկող	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն	Երևան Ջրաշեն 1փ /S/ 6 Էրեբունի 0020
Ձեռնարկողի փաստացի գործունեության հասցեն`	Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցե:
Պատվիրատու	«Փաուեր Էներջի» ՍՊԸ
Գնահատման հայտի նախագծող	«Նովալ»ՍՊԸ
Հայտի մշակող ընկերության հասցե, հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Ք. Երևան, Իսահակյան 18 (093)39-77-60 arm_eia@outlook.com

2. Հավելվածներ

Հավելված 1. Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների Պետական գրանցման Վկայականը, պետական ռեգիստրը:

Հավելված 2. «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի տեխնիկական պայմանը:

Հավելված 3. Էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիան:

Հավելված 4. Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը

Հավելված 5. կոորդինատները WGS համակարգում

Հավելված 6. Ճամբարակ համայնքապետարանի ավագանու որոշումը համաձայնության վերաբերյալ:

Հավելված 7. Ճամարակի համայքապետարանի տեղեկանքը աղբահանության վերաբերյալ:

Հավելված 8. Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ:

Հավելված 9. Վճարման անդորրագիր

3. Օգտագործվող հասպավումները

ՇՄԱԳ՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում
ՕԳ՝ օդային գիծ
ՀԷՑ՝ Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր
Վտ՝ Վատտ
ՖՎ՝ ֆոտովոլտային
ՄՊԸ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն կՎտ՝ կիլովատտ
ԿՎԱ՝ կիլովոլտ-ամպեր
ՄՎտԺ՝ մեգավատտ ժամ

4. Նախնական գնահատման հայտի կազմման իրավական հիմքերը

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք՝ Օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն «Մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը սկսված և սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահին չավարտված փորձաքննության գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են փորձաքննության գործընթացն սկսվելու պահին գործող իրավական ակտերով»: Ուստի սույն ՇՄԱԳԸ իրականացվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն օրենքով սահմանված կարգով: Օրենքը կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք («Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 19994թ. և լրամշակված 2022թ.)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության եվ մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) -Պատմության և մշակույթի

անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)-սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.) – Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)–Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001թ.) -Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպարավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար

բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Կարգավորում է հողային պաշարների կառավարման, տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում պետական քաղաքականության ուղղությունների սահմանումը, հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումն ու դրանց կատարման վերահսկողությունը, հողային ֆոնդի՝ ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի և գործառնական նշանակության դասակարգումը, հողի մոնիթորինգի, հողաշինարարության, հողերի հետազոտմանն ուղղված գործունեության լիցենզավորման միասնական սկզբունքների սահմանումը և այլն:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.) - Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» օրենքը (2011թ.)- կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում աղբահանության և սանիտարական մաքրման հետ կապված հարաբերությունները, սահմանում է աղբահանության և սանիտարական մաքրման գործընթացի կազմակերպման սկզբունքները, աղբահանության վճարը, դրա դրույքաչափերը, վճարողների շրջանակը, նրանց իրավունքները և պարտականությունները, վճարման կարգը, պատասխանատվությունը չվճարելու, պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար, տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների իրականացման կարգը աղբահանության և սանիտարական մաքրման կազմակերպման բնագավառներում:

«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - Նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է:

«Սևանա լճի մասին» ՀՀ օրենքը-(15.05.2001թ.)- կարգավորում է Սևանա լճի, նրա ջրհավաք ավազանի և տնտեսական գործունեության գոտու էկոհամակարգերի պահպանման, վերականգնման, վերարտադրման, բնականոն զարգացման և օգտագործման հետ կապված

հարաբերությունները: Սահմանում է Սևանա լճի, որպես Հայաստանի Հանրապետության քաղցրահամ ջրերի ռազմավարական շտեմարանի՝ բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, կլիմայական, ռեկրեացիոն (վերականգնողական) և հոգևոր արժեք ունեցող ռազմավարական նշանակության էկոհամակարգի բնականոն զարգացման, վերականգնման, բնական պաշարների վերարտադրման, պահպանման և դրանց օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական ու տնտեսական հիմունքները:

«Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի մասին» ՀՀ օրենք(2004թ.)– Կարգավորում է ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց փոխհարաբերությունները էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում գործունեություն իրականացնելիս, մասնավորապես, էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական (ազգային, նպատակային) ծրագրերի մշակումը, ընդունումը և իրականացումը, էներգակիրների արդյունավետ օգտագործման ուղղությամբ պետական ծրագրերով իրականացվող աշխատանքների կազմակերպումը և համակարգումը, ՀՀ տնտեսության զարգացման պետական ծրագրերում, համայնքների զարգացման քառամյա ծրագրերում, ինչպես նաև 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմասով ընկերությունների զարգացման ծրագրերում էներգախնայողության պահանջների ընդգրկումը, սեփական վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների առաջնահերթ ու արդյունավետ օգտագործման խթանման տնտեսական ու իրավական մեխանիզմների մշակման ու կիրառման ապահովումը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, էներգախնայողության ծրագրերում և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում միջազգային համագործակցությանն աջակցումը:

«ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ օրենք / Ընդունված է 2001 թվականի մարտի 7-ին/ Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների, սույն օրենքին համապատասխան էներգետիկայի բնագավառում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց և էլեկտրական, ջերմային էներգիա ու բնական գազ սպառողների փոխհարաբերությունները:

ՀՀ կառավարության որոշումներ

- ❖ ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանարապետության կառավարության 2014թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 19 նոյեմբեր 2014թ. «Հանրային ծանուցման եվ քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» N1325-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ. «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ. «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008 թ. «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում :
- ❖ ՀՀ կառավարության 02 նոյեմբերի 2017 թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1404-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 08 նոյեմբերի 2011թ. «Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N1396 որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 31 հուլիսի 2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 18 հունվարի 2007 թվականի «Սևան» Ազգային պարկի 2007-2011 թվականների կառավարման պլանի (հողերի օգտագործման սխեմայի) հաստատման մասին N 205-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 25 հուլիսի 2019 թվականի «ՀՀ կառավարության 2002 թվականի մայիսի 30-ի N 927-Ն և 2007 թվականի հունվարի 18-ի N 205-Ն որոշումներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 947-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 18 մայիսի 2000 թվականի 1000 Վ Ո լՏ և բարձր լարման էլեկտրական ցանցերի ու մայրուղային խողովակաշարերի պահպանության կանոնները հաստատելու մասին N 249 որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 21 դեկտեմբերի 2006 թվականի «Էլեկտրակայանքների սարքվածքին ներկայացվող ընդհանուր պահանջներ տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու մասին» N 1943-Ն որոշում:

5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ և փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ

2023 թվականի մայիսի 3-ին ընդունվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները) Օրենքը: «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ արևային կայանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումը իրականացվել և հայտը կազմվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014թ.- ի օրենքով (այսուհետ Օրենք) սահմանված կարգով, քանի որ Փոփոխված Օրենքի 37-րդ հոդվածի (անցումային դրույթներ) 1-ին կետի համաձայն. «Մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը սկսված և սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահին չավարտված փորձաքննության գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են փորձաքննության գործընթացն սկսվելու պահին գործող իրավական ակտերով»:

Գործունեություն, որը կարող է ունենալ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն օրենքի, գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա, և Բ: Համաձայն Օրենքի՝ փորձաքննության ենթակա են արևային էլեկտրակայաններ՝ 3 հա և ավելի տարածք զբաղեցնող և էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցում՝ 5 կմ-ից մինչև 15 կմ երկարությամբ կամ 110 կՎ-ից մինչև 500 կՎ լարման՝ 500 մ-ից ավելի երկարությամբ բարձրավոլտ օդային գծերի (ՕԳ) կառուցումը՝ 110կՎ և ավել հզորության: Նախատեսվող երկու գործունեություններն էլ ենթակա են փորձաքննության՝ «Բ» կատեգորիայի ընթացակարգով:

Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ արևային կայանը բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծին միանալու է մինչև 1135մ երկարությամբ 110կՎ էլեկտրահաղորդման գծով, ուստի սույն հայտով ներկայացված նախատեսվող գործունեությունը դասվում է «Բ» կատեգորիայի՝ համաձայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի գ. ենթակետի և նույն հոդվածի, 4-րդ մասի 6-րդ կետի ա. ենթակետի:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է բացահայտել նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, նախատեսել համապատասխան միջոցառումներ՝ հնարավոր բացասական ազդեցությունները նվազագույնի հասցնելուն կամ բացառելուն ուղղված: Հայտը կազմվել է հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը, նախատեսվող գործունեության տարածքի ուսումնասիրության ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվությունը, տարածքի վերաբերյալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, քարտեզները, լուսանկարները և այլ փաստաթղթեր:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմվել է Օրենքի 15-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համապատասխան:

6. Հայտի մշակման հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտի կազմման համար հիմք է հանդիսացել.

- Գործունեության իրականացման նախագծային փաստաթղթերը:
- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի գրանցման վկայականը՝ N 07072023-05-0018 Հավելված 1
- Գործունեության իրականացման Լիցենզիան: Հավելված 3
- «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրամադրված էլեկտրամատակարարման տեխնիկական պայմանը, տեղեկանքը՝ N S-110/0062-1 առ 09.12.2022թ. հավելված 2:

7. Նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, տեղադիրքը, նպատակը.

«Մ.Վ.Ա» ՍՊ ընկերության Արևակայանը տեղակայվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ /Շողակաթ/ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, 20-րդ փողոց, 70 հողամասում, «Մ.Վ.Ա» ՍՊ ընկերությանը սեփականության իրավունքով պատկանող հողատարածքում: Գործունեության տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների, գործառնական նշանակությունը՝ էներգետիկայի:

Կատարվել է հողի նպատակային և գործառնական նշանակության փոփոխություն, ինչը վկայում է գործունեության իրականացման համապատասխանությունը բնակավայրի հեռանկարային զարգացմանը:

7.1 Նախատեսվող գործունեության նպատակը: Նախատեսվող «Մ.Վ.Ա» ՍՊԸ նպատակը ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումն է, էլեկտրաէներգիայի արտադրության նպատակով: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2023թ. սեպտեմբերի 6-ի, 311-Ա որոշման համաձայն՝ «Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊ ընկերությանը տրամադրվել է ԼԷN°0750 էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիա՝ մինչև 2045թ. սեպտեմբերի 7-ը գործողության ժամկետով: «Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊ ընկերությունը դիտարկում է արևային էլեկտրակայանի արտադրած էներգիայի վաճառք՝ երկարաժամկետ ժամանակահատվածում: Այն էներգետիկ համակարգի կայունությունը նպաստող ծրագիր է, ինչպես նաև այլընտրանքային էներգետիկայի ոլորտում ներդրում, որը դրական ազդեցություն կունենա երկրում տնտեսական, բնապահպանական, էներգետիկ և ռազմավարական ուղղությունների զարգացման վրա:

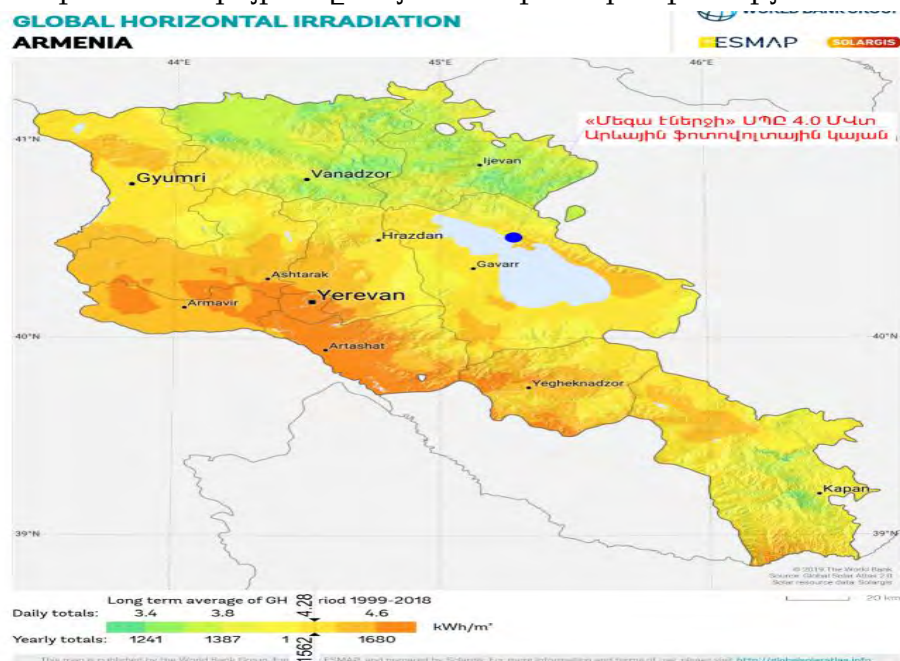
7.2 Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը: Կայանը տեղակայված է լինելու «Մ.Վ.Ա» ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող հողատարածքում՝ Գեղարքունիքի մարզ, Ճամբարակ համայնք, գ. Աղբերք բնակավայրի տարածքում՝ 20-րդ փողոց, 70 հողամասում: Այն զբաղեցնելու է 4.95374 հա տարածք:

Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը՝ էներգետիկայի: Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրն ընտրվել է, հաշվի առնելով տվյալ տարածքում արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները:

Նկար 1

Գլոբալ հորիզոնական ճառագայթումը Հայաստանի Հանրապետությունում:

Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրը ընտրված է տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հողատարածքի սեփականատիրոջ որոշմամբ՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածքում արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները, տեղանքում առկա ենթակառուցվածքները:

Աղբերքը հարակից է Սևան՝ Ազգային պարկին, ունի ընդհանուր հարավարևմտյան թեքվածություն դեպի Սևանա լիճը:

ՀՀ, մարզ Գեղարքունիք, համայնք Ճամբարակ գյուղ Աղբերք 20-րդ փողոց 70 հողամաս արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի աշխարհագրական կոորդինատներն են՝

- հս. լայն. 40°31'22.04"N
- արլ. երկայն. 45°16'19.69"E, ծովի մակերևույթից 2052մ բարձրության վրա:

Տարածքի ինժեներատեխնիկական ուսումնասիրությունները իրականացվել են «Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՍՊԸ կողմից, Աշխատանքների իրականացման նպատակն է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության նորմատիվա-տեխնիկական փաստաթղթերի ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ Ճամբարակ համայնք Աղբերք բնակավայր 20-րդ փողոց 70 հողամասի տարածքի նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար անհրաժեշտ երկրաբանական տվյալների հավաքագրումը և համապատասխան հայտի կազմումը: Ուսումնասիրություն իրականացնելու նպատակով փորվել է 14 հորատանցք: Իրականացվել են մի շարք աշխատանքներ և կազմվել է ինժեներատեխնիկական պայմանների վերաբերյալ եզրակացություն:

Ֆիզիկա-աշխարհագրական պայմանները Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Հայաստանի հյուսիս-արևելյան մասում, Գեղարքունիքի մարզում:

Ուսումնասիրվող շրջանի տարածքը գրավում է Գետիկ գետի վերին հոսանքի շրջակայքը: Լանջերի միջին թեքության անկյունը կազմում է 15-20°C: Շրջանը օրոգրաֆիայի տեսակետից նկարագրվում է որպես լեռնային շրջան, իրեն բնորոշ մասնատված ռելիեֆով (խիստ քայքայված Ս-անման ձորակներ, փոքր հովիտներ, աստիճանաձև լեռնային ռելիեֆ):

Կլիման ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրելիս վկայակոչել ենք ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2023 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը:

Ուսումնասիրվող գոտին համաձայն «Շինարարական կլիմայաբանության» (ՀՀՇՆ 22.01-2023)-ի գտնվում է «Ցուրտ կլիմայական շրջանում: Շրջանն ունի խիստ ցուրտ ձմեռով և զով ամառով կլիմա:

Ստորև աղյուսակի տեսքով բերվում է մի քանի կլիմայական տվյալներ՝ ըստ Ճամբարակ օդերևութաբանական կայանի դիտարկումների:

- Տարեկան միջին ջերմաստիճանը 5.0 °C
- Օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը 33°C

- Օդի բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը -28°C
- 25 տարվա ընթացքում հնարավոր են 24մ/վրկ, 50 տարվա մեջ 26մ/վ ուժգնության քամիներ:
- Ձյան ծածկույթի հաստությունը հասնում է 72սմ:
- Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, կազմում է 88 սանտիմետր:

Տարածքն առանձնանում է ռելիեֆի բազմազանությամբ և մասնատվածությամբ: Ռելիեֆի ձևերից առանձնանում է հիմնականում կառուցվածքա-դենուդացիոն տիպերը, որոնք ավելի վառ արտահայտվում են Գետիկի աջ ափին: Ռելիեֆի ակումուլյատիվ տիպը նկատվում է միայն Գետիկի վերողողահունային տերասսաներում և հովիտներում: Ակումուլյատիվ ռելիեֆը ներկայացված է լճա-այլուվիալ, այլուվիալ-պրոյուվիալ, էյուվիալ-դեյուվիալ նստվածքներով, որոնք ձևավորվել են վերին պլիոցենից մինչև մեր օրերը:

Տարածքի կառուցվածքա-դենուդացիոն ռելիեֆը ստեղծվել է ծալքավոր հիմքի վրա, տեղ-տեղ բարդացված տեկտոնական խախտումներով:

Տարածքի կառուցվածքում հիմնականում մասնակցում են նստվածքային և հրաբխանստվածքային ապարները: Նստվածքային ապարները ներկայացված են ռելիեֆի գրահապատված ձևերում, իսկ ռելիեֆի հարթեցված ձևերը պայմանավորված են հրաբխանստվածքային ապարներով:

Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են տարատեսակ հրաբխանստվածքային, հրաբխային և նստվածքային ապարներ, որոնք հաճախ ծածկվում են ծածկոցի տեսքով չորրորդականի ջրաբերներով և փխրունաբեկորային առաջացումներով: Ամենահին ապարները տարածվում են Գետիկի հովտի երկայնքով, իսկ շրջանի նստվածքների կտրվածքը ներքևից վերև ներկայացված է հետևյալ դասակարգմամբ.

Ամենաերիտասարդ չորրորդական նստվածքները և փխրաբեկորները տարածքում համատարած են: Նրանք հիմնականում ներկայացված են այլուվիալ-պրոյուվիալ, դեյուվիալ-պրոյուվիալ և էյուվիալ-դեյուվիալ առաջացումներով: Ստորև ըստ առանձին լիթոլոգիական միավորների ներկայացված է տարածքի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքը.

Գրունտային ջրեր. Ուսումնասիրվող տարածքի ինժեներա-երկրաբանական պայմանների, մասամբ լանջային-գրավիտացիոն պրոցեսների զարգացման վրա ազդող կարևոր գործոններից են հանդիսանում ստորգետնյա ջրերը, որոնց ձևավորումն ու բնույթը, իրենց հերթին ուղղակիորեն կախված է տարածքի ֆիզիկա-աշխարհագրական պայմաններից և երկրաբանա-լիթոլոգիական առանձնահատկություններից: Ելնելով դրանից, հետազոտվող տարածքը կարելի է գնահատել, որպես գրունտային ջրերի սնման, կուտակման և բեռնաթափման շրջան: Ըստ ֆոնդային տվյալների տվյալ տարածում գրունտային ջրերը գտնվում են 5մ-ից ցածր հորիզոններում:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը,

քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, բացակայում են:

Տարածքի երկրաբանական նկարագրությունը

Տարածքի երկրաբանական կտրվածքը ուսումնասիրվել է հորատման եղանակով ֆոնդային նյութերի համադրմամբ :Ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ: Ստորև բերվում է այդ շերտերի լիթոլոգիական նկարագրությունները և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները:

Շերտ 1. Հողաբուսական շերտ ավազակավի լցնով: Շերտ հզորությունը 0.0-0.20մ:

Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության համաձայն (9^ա) I կարգ է

Շերտ 2. Ավազակավեր շագանակագույն, թույլ և միջին խոնավ, պինդ թանձրությամբ, խճի ու խճավազի մինչև 15-20% պարունակությամբ: Դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՄՆԻՊ IV-5-82-ի (33^ա) III կարգ է:

Շերտ 3 Այլուվիալ-պրոյուվիալ ծագման ճալաքարակոպճային նստվածքներ ավազակավի, ավազի լցնով 15-20% : Բեկորային նյութը տարակազմ է, լավ և միջին հղկվածության: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՄՆԻՊ IV-5-82-ի (6^ա) IV կարգ:

Տեղամասում գրունտները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար, որպես հիմնատակ ծառայում է

- շերտ 2-ը /ավազակավային գրունտ /, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 3-րդ կարգ են:
 - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 2.0 կգ/սմ^2$
 - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 2500 տ/մ^3$
- շերտ 3-ը / Այլուվիալ-պրոյուվիալ ծագման ճալաքարակոպճային նստվածքներ/, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
 - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 3.5 կգ/սմ^2$
 - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 5000 տ/մ^3$

Սեյսմիկա- ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկունության շինարարության նախագծման նորմեր»-ի ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզի տարածքը գտնվում է 1-ին սեյսմիկ գոտում, արագացման առավելագույն մեծությունը՝ $A_{max} = 0,3g$:

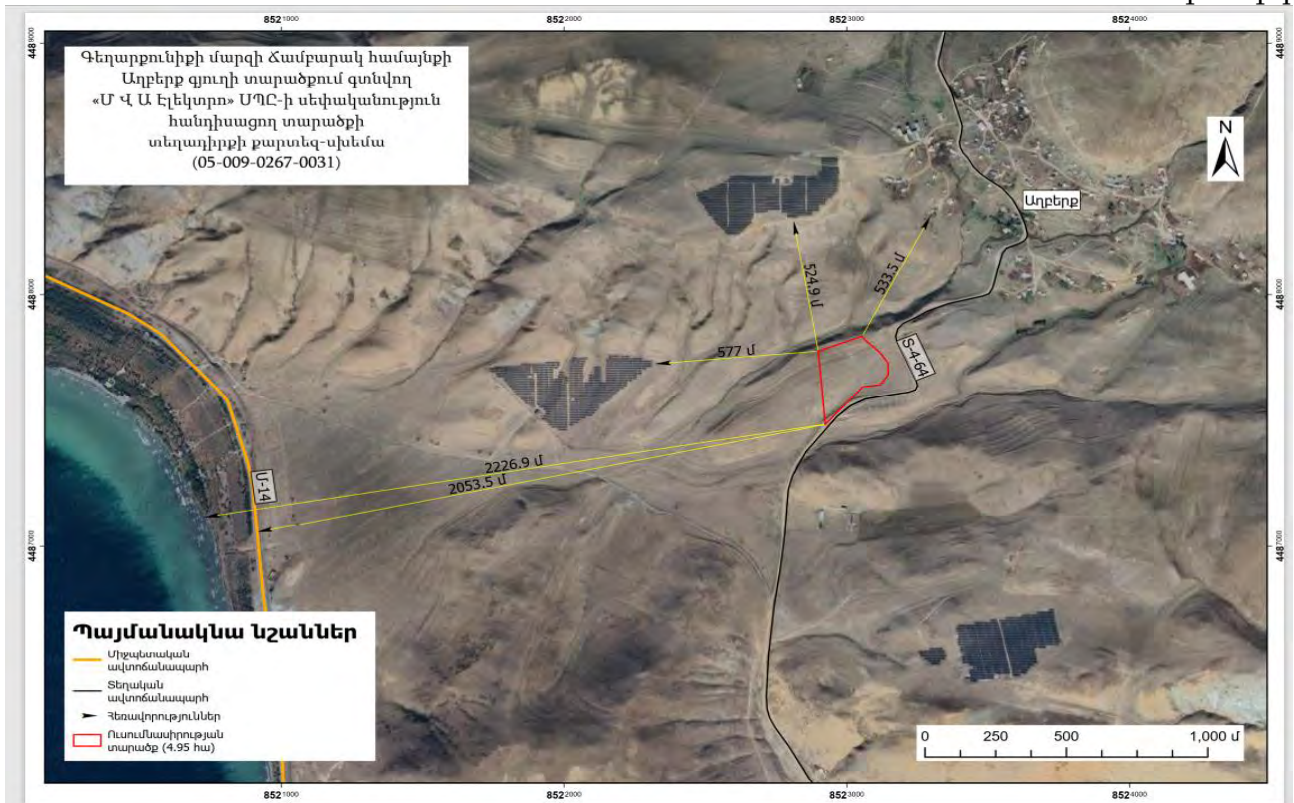
Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ 22.01.2023 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 88 սանտիմետր:

Ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

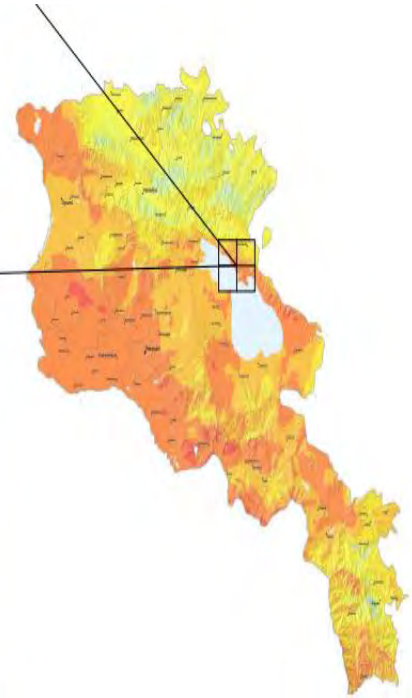
Հայցվող տարածքը՝ կոորդինատներով

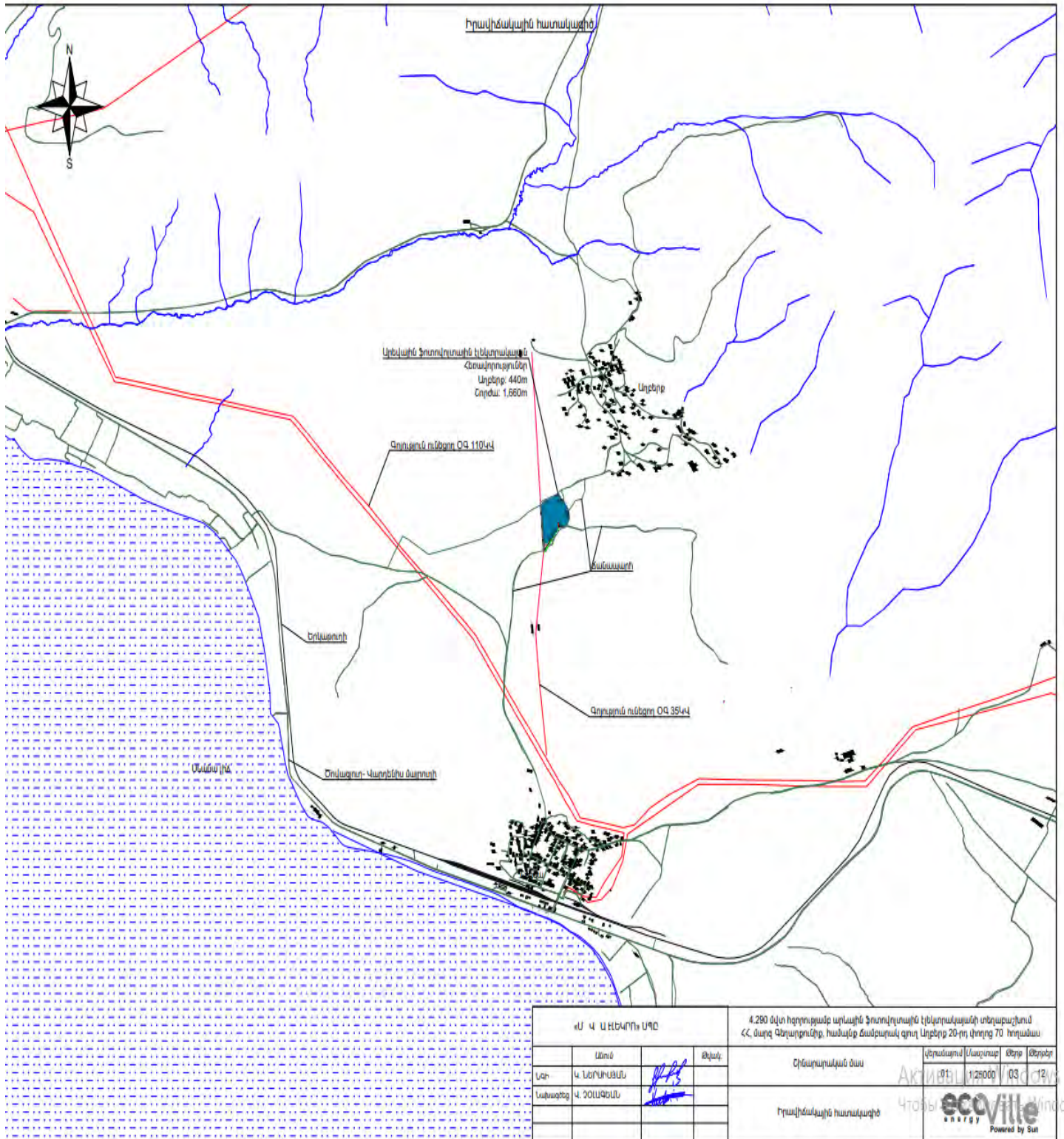
Գծապատկեր 1

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է մոտակա արևակայաններից՝ 524,9մ և

577մ , Աղբերք բնակավայրի մոտակա տնից՝ 533,3մ, Սևանա լճից՝ 2226,9մ, Սևան ազգային պարկից՝ 2060մ հեռավորության վրա, միջպետական ավտոճանապարհից՝ 2053,5մ, հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհ Հ-30՝ 2200 մ, «Ենթալպյան մարզագետին» Կենսաբանական հուշարձան՝ 6000 մ, Արծաթաղբերք գետ՝ 2100 մ հեռավորությունների վրա:

Նախատեսվող գործունեության տարածքը մոտակա բնակավայրից՝ Արբերքից գտնվում է՝ 533,3մ հեռավորության վրա:

7.3. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը

7.3.1 Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆ

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ խոշորացված համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում: Մարզը սահմանակից է Լոռու և Տավուշի մարզերին, արևելքից սահմանակից է Ադրբեջանին: Գեղարքունիքի մարզը հիմնականում զբաղեցնում է Սևանա լճի ջրհավաք ավազանը: Մարզի գլխավոր լեռնաշղթաներն են՝ Գեղամա, Արեգունի, Սևանի Արևելյան Սևանի, Վարդենիսի, որտեղ առկա են տասնյակ հրաբխային կոներ՝ հատկապես ուշագրավ են Աժդահակ և Արմաղան հրաբուխները: Լեռների ձագարածն խառնարաններում գոյացել են գեղեցիկ լճակներ: Արեգունու և Սևանի լեռնաշղթաների Գեղարքունիքի մարզի սահմաններում գտնվող լանջերը զառիթափ են ու կտրտված, իսկ Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների դեպի Սևանա լիճ նայող լանջերը համեմատաբար մեղմաթեք են:

Նկար 2

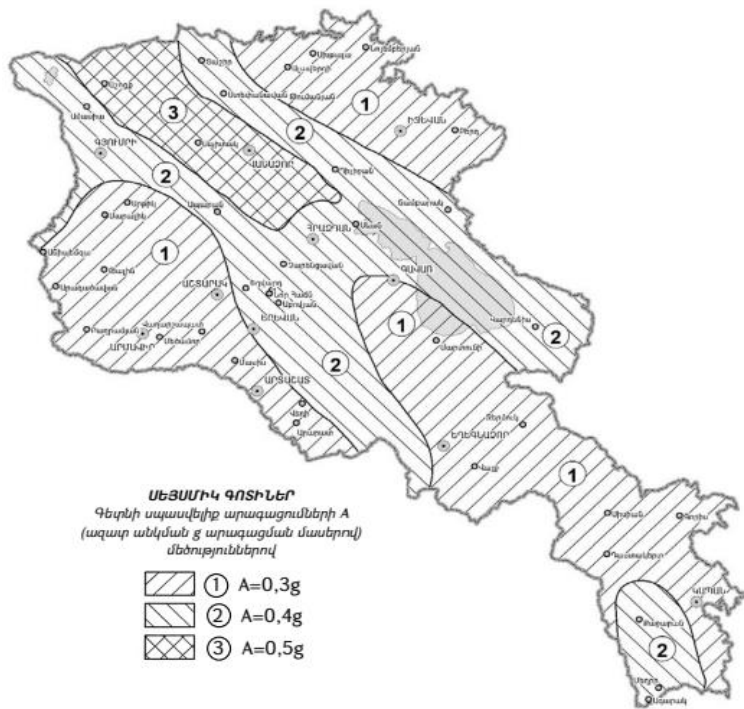
Տարածաշրջանի ռելիեֆ անհարթ է, թույլ բլրաշատ՝ ափսեաձև, աննշան կոնաձև իջվածքներով: Ռելիեֆի այսպիսի ձևերը օժանդակում են մթնոլորտային տեղումների արագորեն ներծծվելուն և մակերեսային հոսք համարյա չի ձևավորվում: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից: Մակերևույթի ընդհանուր թեքությունը հարավ-արևելյան ուղղությամբ է: Սևանի ավազանի արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքները բնորոշվում են ռելիեֆի տիպիկ հրաբխային կառուցվածքով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի

ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը:

7.3. 2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն

Մարզի ինժեներատեխնիկական և սեյսմատեկտոնական պայմանները բավականաչափ բարդ են: Գրունտների առավելագույն արագացումները գրանցված են Սևանա լճի հյուսիս-արևելյան և արևելյան ափերում: Տարածաշրջանը բնութագրվում է կտրուկ կտրտված բլրային ռելեֆով, խորը ձորակներով: Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի նորմերի՝ ըստ սեյսմիկ հատկության տեղագնվող շրջանը գտնվում է II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max}=0.4g$ արագացմամբ, 9 ավելի բալլ սեյսմիկությամբ:

Նկար 3

7.3.3 Կլիմա և օդային ավազան

Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը (15-17 օր ամսվա ընթացքում), ձմռանը չափավոր ցուրտ է: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Գարնանից ամառ անցումը տեղի է ունենում աստիճանաբար՝ շնորհիվ լճի ջրային ավազանի ազդեցության: Միջին ջերմաստիճանն հասնում է $+18^{\circ}+20^{\circ}$: Տեղումները շատ չեն՝ 400-450 մմ, իսկ բարձրադիր շրջաններում մինչև 1000 մմ: Գեղարքունիքի մարզը բնութագրվում է շատ առատ արևափայլով, արևային օրերի քանակը կազմում է 300 օր:

Կլիմայական բնութագրի համար հիմք է ծառայել ՀՀ քաղաքաշինության

նախարարության ՀՀՇՆ II-7.01-2011 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը և համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները ճամբարակ քաղաքի համար՝ որպես խոշորացված համայնք:

Օդի ջերմաստիճանը, °C

Աղյուսակ 1

Բնակավայրի անվանումը	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Օդի միջին ամսական, ըստ ամիսների °C												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
ք.Ճամբարակ	1853	-5,	-4,5	-1,6	4,4	9,0	11,9	14,5	14,3	11,1	6,5	1,9	-2,8	5,0	-28	33

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 2

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը. %														
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	միջինը ժամը 15-ին	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	XI	XII		ամենացուրտ ամսվա	Ամենաշոգ ամսվա
ք.Ճամբարակ	68	69	71	69	75	78	80	80	76	74	70	69	73	64	67

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Աղյուսակ 3

Բնակավայրի անվանումը	<u>Տեղումների քանակը միջին ամսական մմ օրական առավելագույնը</u>												Ձյան ծածկույթը			
	ըստ ամիսների												տարեկան	տասն օրյա առավելագույնը, սմ	օրերի թիվը	ջրի առավելագույն քանակը ձյան մեջ, մմ
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
ք. ճամբարակ	<u>22</u> 17	<u>27</u> 24	<u>41</u> 29	<u>57</u> 48	<u>97</u> 63	<u>94</u> 46	<u>65</u> 61	<u>46</u> 46	<u>43</u> 51	<u>52</u> 45	<u>41</u> 76	<u>23</u> 28	<u>608</u> 76	72	109	99

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշումը, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Անհող մութությունների կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությանը, մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (≥15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում			
			Միջին արագությունը, մ/վ												Միջին արագությանը, մ/վ	25	50	100
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիսարևելյան (ՀսԱրլ)	Արևելյան (Արլ)	Հարավարևելյան (ՀվԱրլ)	Հարավային (Հվ)	Հարավարևմտյան (ՀվԱրմ)	Արևմտյան (Արմ)	Հյուսիսարևմտյան (ՀսԱրմ)								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Ճամբարակ	814,1	հունվար	3	4	5	5	7	40	29	7	74	4,2	2,8	-	24	26	27	
		ապրիլ	5	13	12	6	9	32	17	6	70	3,0						
		հուլիս	4	40	35	9	4	3	2	3	61	1,6						
		հոկտեմբեր	5	17	16	9	6	23	16	8	63	2,2						
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						

Համաձայն նորմատիվային փաստաթղթի՝ Ճամբարակ համայնքը գտնվում է ծովի մակարդակից 1853մ բարձրության վրա՝ ցուրտ կլիմայական գոտում: Քաղաքին բնորոշ են զով, քամոտ ամառը՝ օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին 16°C է, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 45-60%, քամու միջին արագությունը՝ 3.0- 6.0 մ/վ:

Ձմեռը՝ շատ ցուրտ է, քամոտ, խոնավ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին՝ մինուս 5°C-ից մինչև մինուս 12°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 70% և ավելի, քամու միջին արագությունը՝ 5.0-7.0 մ/վ:

Օդային ավազան: Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 45 (այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում՝ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Մթնոլորտային օդի որակի արդյունքներն ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2022թ. տարեկան ամփոփ և 2023թ. եռամսյակային տեղեկագրերի՝ օդի որակի կատարված դիտարկումների վերաբերյալ տեղեկատվությունում Գեղարքունիքի մարզի բնակավայրերը ներկայացված չեն:

ՀՀ մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտացանց

Մարզի օդային ավազանը գտնվում է բավականին բարվոք վիճակում: Մարզում չկան արտադրական ձեռնարկություններ, հիմնականում ավտոտրանսպորտի արտանետումներն են: Տարածքի հաշվարկով այս օդային ավազան արտանետումների մակարդակը քիչ է հանրապետության միջինից շուրջ 6.3 անգամ:

Օդային ավազանում հայտնաբերված փոշու քանակությամբ մարզը գտնվում է բարվոք վիճակում, այս ցուցանիշը միջին հանրապետական մեկ շնչի հաշվով ցուցանիշից փոքր է շուրջ 3 անգամ:

Համաձայն 2022թ. ՀՀ շրջակա միջավայրի վիճակի մասին «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից հրապարակված տարեկան տեղեկագրի՝ Գեղարքունիքի մարզում 2021թ. անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի քանակները կազմում են.

- Փոշի- 3303. 11տ/տարի
- Ազոտի օքսիդ/առանց ենթօքսիդի/-124. 24տարի
- Ծծմբի երկօքսիդ-4. 8 1տ/տարի

Ներկայացվում ՀՀ մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի արդյունքներն՝ ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից հրապարակված

2022թ. տարեկան տեղեկագրում Գեղարքունիքի մարզի քաղաքների և բնակավայրերի օդային ավազանի որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է, ուստի ներկայացվում է Հայէկոմոնիտորինգ ձեռնարկ-ուղեցույցի¹ ըստ բնակչության թվաքանակի օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշները² :

Ըստ «Էկոմոնիթորինգ» ձեռնարկ-ուղեցույցի՝ մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար, որոնց թվին է դասվում Աղբերք բնակավայրը, օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

7.3.4 Հողային ռեսուրսներ

Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների ու Սևանա լճի միջև գտնվող վայրերում զգալի

հարթ տարածություններ կան, առկա են շատ որակյալ հողեր և նպատակահարմար են հողագործության համար: Դրանք հատկապես Մասրիկ, Արգիճի գետերի ու Գավառագետի հովիտներն են: Դրանցից համեմատաբար ընդարձակը Մասրիկի դաշտն է՝ շուրջ 10000 հեկտար: Այդ հարթ տարածությունները ծովի մակերևույթից ունեն 1900-2200մ բարձրություն: Տարածքը ներկայացած է միջին բարձրությամբ լեռնաշղթաներով, ուղիղ և ալիքաձև թեքություններով և հարթություններով: Տարածքում գերիշխում են լեռնային սևահողերը, անտառային դարչնագույն հողերը: Մարզի հարավային և արևմտյան հատվածների հողային ծածկույթը հիմնականում ներկայացված է սևահողերով և գետահովտադարավանդային հողերով, իսկ հյուսիսային և հյուսիս-արևելյան հատվածները՝ մարգագետնատափաստանային, անտառային դարչնագույն և անտառային գորշ հողերով: Տարածաշրջանում լճային նստվածքների վրա ձևավորվել են գետահովտային, մարգագետնացած կոպճային և թույլ զարգացած ավազակոպճային հողագրունտների տիպերը: Ավազանի բնական ցամաքային էկոհամակարգերն են մարգագետինները, տափաստանները, անտառային և նոսրանտառային համակեցությունները, ինչպես նաև ժայռա-քարացրոնային և լճի ջրերից ազատված համալիրները:

Գործունեության իրականացման տարածաշրջանում գերիշխում են լեռնատափաստանային գորշ, կարբոնացված անտառային դարչնագույն հողերը, որոնք ձևավորվել են կարբոնատային, խճաքարային բերվածքների վրա:

Նկար 6

Համաձայն ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կաթիլային և անձրևացմամբ ոռոգման նորմերի մշակման ատլասի՝ Մևանի ավազանի գոտում առանձնացված է երկու գոտի՝ Առաջին գոտու մեջ մտնում են Գեղարքունիքի մարզի մինչև 2000 մ բարձրությունների վրա տեղաբաշխված տարածքները: Հողածածկույթը կազմում են կարբոնատային և տիպիկ լեռնային սևահողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են:

Հողի միջին խտությունը տատանվում է 1,18-1,22գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,63-2,70 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 54,8- 55,1 % սահմաններում: Ոռոգման երկրորդ գոտին ներառում է Գեղարքունիքի մարզի այն տարածքները, որոնք տեղաբաշխված են 2000 մ-ից ավելի բարձրությունների վրա: Այս գոտում հանդիպում են կրազերծված սևահողերը և սևահողանման լեռնային մարգագետնատափաստանային հողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են: Հողի խտությունը տատանվում է 1,17-1,21 գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,52-2,59 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 53,2-53,6 % սահմաններում:

Մարզի խոշոր հիմնախնդիրներն են՝ հողերի դեգրադացումը, էրոզիան, ավամերձ գոտու անտառների ջրածածկումը: Մարզի հողային ծածկույթի էրոզիայի առավելագույն ցուցանիշները դիտարկվում են արևելյան և հյուսիսային հատվածներում:

Մարդու գործունեության հետևանքով առաջանում է հողային ծածկույթի աղտոտում ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով: Հողերի որակի գիտատնային իրականացվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի և ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2015թ. հունիսի 16-ի «ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 25-Ն հրամանի համաձայն:

Համաձայն՝ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2022թ. տարեկան ամփոփ և 2023թ. եռամսյակային տեղեկագրերում, Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի հողային ռեսուրսների աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է: 2023 թվականի 3-րդ եռամսյակում հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են միայն Գեղարքունիքի մարզի Զիլի հանքային դաշտում:

7.3.5 Զրային ռեսուրսներ

Տարածաշրջանի ամենամեծ մակերեսային ջրային ռեսուրսը Սևանա լիճն է: Մարզում ստորգետնյա ջրերը հիմնականում կապված են վերին կավձի հասակի կրաքարերի և ուլտրահիմքային ու հիմքային ապարների կոնտակտի հետ, որոնք բնական աղբյուրների տեսքով դուրս են գալիս երկրի մակերես, կրելով սեզոնային բնույթ: Շրջանում մթնոլորտային տեղումներից առաջացած ջրահոսքերը ներծծվելով ապարների ճեղքերով ու ծակոտիներով, սեզոնային բնույթի աղբյուրների և ժամանակավոր հոսքերի տեսքով բեռնաթափվում են Սևանա լիճ:

Սևանա լիճ. Սևանա լիճը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1900 մետր բարձրության վրա: Այն աշխարհի քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիճն է: Հնում հայտնի է եղել Գեղամա ծով, Գեղարքունյաց ծով անուններով:

Լիճը գոյացել է հրաբխային գործունեության հետևանքով՝ միջլեռնային տեկտոնական իջվածքում սառցադաշտային և ձնհալոցքային ջրեր լցվելու արդյունքում: Չորս կողմում շրջապատում են Արեգունու, Սևանի, Վարդենիսի և Գեղամա լեռները:

Սևանա լիճը Հայաստանի Հանրապետության համար ունի գեոքաղաքական մեծ նշանակություն, որպես տարածաշրջանային քաղցրահամ ջրի միակ հսկայական աղբյուր,

ունի կլիմայագոյացնող կարևոր նշանակություն ինչպես հանրապետության, այնպես էլ տարածաշրջանային և գլոբալ առումով: Լիճը Արտանիշի և Նորատուսի հրվանդանների միջև ձգված ստորջրյա պատնեշով՝ Շորժայի թմբով, բաժանվում է երկու մասի՝ հարավ-արևելյան կամ Մեծ Սևան, հյուսիս-արևելյան կամ Փոքր Սևան:

Լճի երկարությունը 70 կմ է, առավելագույն լայնությունը՝ 55 կմ: Հայելու մակերեսը կազմում է 1260 կմ², ավի շրջագիծը մոտ 230 կմ է, միջին խորությունը 46.8 մ է, ամենախորը վայրը՝ 83,3 մ (Փոքր Սևան): Սևանա լիճ են թափվում 28 գետեր և գետակներ, որոնցից 4-ը՝ Փոքր Սևան, 24-ը՝ Մեծ Սևան: Լճից սկիզբ է առնում միայն Հրազդան գետը: Այն աշխարհի քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիճն է:

Սևանա լճի ավազանի տարբեր հատվածներ աչքի են ընկնում տարբեր կլիմայական պայմաններով: Լճի ջրահավաք ավազանում մթնոլորտային տեղումները, կախված են տեղանքի բարձրությունից՝ տարեկան 400մմ-ից (լճի առափնյա շրջանում) մինչև 900 մմ-ի (շրջապատի լեռների մերձագագաթային շրջանում), միջինը՝ 500-600 մմ: Տարվա ընթացքում լճի հայելու վրա տեղումների միջին քանակը կազմում է 390 մմ:

Համաձայն 2014թ. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկույցի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից իրականացվել և իրականացվում են Սևանա լճի և ջրհավաք ավազանի էկոհամակարգերի պահպանության, էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման և կենսաբազմազանության բնականոն զարգացման ու բնական պաշարների կայուն օգտագործման միջոցառումներ: Սևանա լճի ավազանի համայնքների զգալի մասում ոռոգման նպատակով հիմնականում օգագործվում են Սևանա լիճ թափվող գետերի ջրերը, որոնց մեծ մասն անկանոն է և չվերահսկվող, ոռոգման հետևանքով ամառային ամիսներին ցամաքում են՝ զգալի վնաս հասցնելով գետերում ձվադրող ձկնատեսակներին՝ Սևանի կողակին, Ամառային իշխանին, Գեղարքունիքին և Սևանի բեղլուին, որոնք կորցնում են բազմազան համար անհրաժեշտ միջավայրը և պայմանները:

Սևանա լճի համար գերխնդիր է նաև հարակից բնակավայրերից, արտադրական օբյեկտներից և լճի շուրջը կառուցապատված հանգստյան տներից լիճ թափվող կեղտաջրերի խնդիրը՝ մարզի արտանետվող կեղտաջրերի շուրջ 80%-ը չեն մաքրվում:

Մաքման կայանների նախատեսումը և ավիամերձ ջրածածկ հատվածների մաքրումը Սևանա լճի համար խիստ անհրաժեշտություն է:

Սևանա լճի մակարդակի բարձրացման հետևանքով լճի ավիամերձ տարածքները ջրածածկվում են, ինչի հետևանքով ջրի տակ են մնում անտառածածկ հատվածներ՝ հսկայական ծառեր, թփեր, ծառերի արմատներ, շենքեր, շինություններ, ճանապարհներ և տարբեր ենթակառուցվածքներ: Պետբյուջեի միջոցներով ջրածածկ անտառաթփային տարածքները շարունակաբար մաքրվում են:

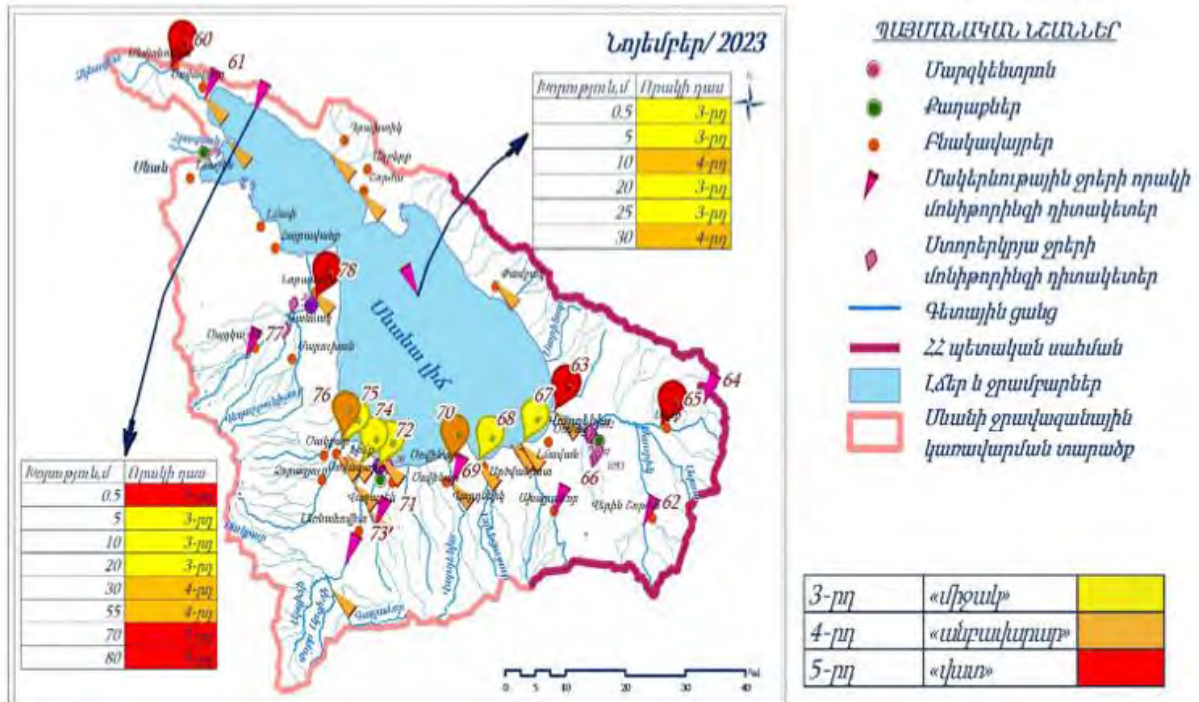
Համաձայն կազմակերպության կողմից 2023թ. 3-րդ եռամսյակի տեղեկագրի՝ Սևանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 17, Սևանա լճի 4 դիտակետում՝ հիմնականում անիոնների և կատիոնների, սնուցող նյութերի և ծանր մետաղների

առկայությունը որոշելու համար: 2023 թվականի հունիսի 30-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.54 մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ ցածր է եղել 20 սմ-ով: 2023 թվականի հուլիսի 1-ին Սևանա լճի մակարդակը կազմել է 1900.54 մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է եղել 20 սմ-ով:

Հայաստանի հանրապետությունում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացվում է շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման 12.1 հավելվածի համաձայն՝ լճի մակերևույթից և տարբեր խորություններից՝ անիոնների և կատիոնների, սնուցող նյութերի և ծանր մետաղների առկայությունը որոշելու համար:

Նկար 7

ՀՀ շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի տեղեկագրի՝ 2023թ. 4-րդ եռամսյակում գետերում կատարված դիտարկումների արդյունքների՝ Հրազդան գետի ջրի որակը Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև, Արգնի ՀԷԿ-ից վերև հատվածներում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Համաձայն «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 4-րդ եռամսյակի տեղեկագրի՝ Մեծ Սևանի ջրի որակը 0.5մ խորությունում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է 3-րդ դաս («միջակ» որակ), դեկտեմբերին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), 1020մ խորություններում՝ հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին՝ 3-րդ դասից («միջակ» որակ) 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), դեկտեմբերին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), 30մ խորությունում՝ հոկտեմբերին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ): Փոքր Սևանի ջրի որակը 0.5մ խորությունում հոկտեմբերին գնահատվել է 3-րդ դաս («միջակ» որակ), նոյեմբերին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ), դեկտեմբերին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), 55մ խորությունում՝ հոկտեմբերին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), 80 մ խորությունում՝ երեք ամիսներին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ):

Ներկայացվում է Սևանա լճի որակը 2023թ. 4-րդ եռամսյակի արդյունքներով:

Աղյուսակ 12. Մեծահասակների շրջի որակը 2023 թվականի 4-րդ կտրուկում
Չուղակները

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի կարգավիճակի դասը ստա ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դասը ստա ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	ԹԲՊ, նիտրիտ իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն	4-րդ	
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բար, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն	5-րդ	
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, բար, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
	Լուծված թթվածին/մանգան	5-րդ	
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բար	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, բար, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	ԹԲՊ, նիտրիտ իոն, բար	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	Լուծված թթվածին, ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բար, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի կարգավիճակի դասը ստա ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դասը ստա ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, բար, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Լուծված թթվածին, մանգան	5-րդ	
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	ԹԲՊ, ֆոսֆատ իոն, բար, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն	4-րդ	
	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, մանգան	5-րդ	
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, բար, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, մանգան	5-րդ	

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի կարգավիճակի դասը և քիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դասը և քիմիական բնութագրիչների
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	Ամոնիում իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	Բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն	4-րդ	
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	Ամոնիում իոն, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	Ամոնիում իոն, բոր	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, կիտրիա իոն, մանգան, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Լուծված թթվածին	4-րդ	
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	Ամոնիում իոն, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Կիտրիա իոն	5-րդ	
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	Ամոնիում իոն, կիտրիա իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	Ամոնիում իոն, կիտրիա իոն, էրկաթ, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	Բոր	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Կիտրիա իոն	4-րդ	
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, կիտրիա իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Կիտրիա իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	ԹԲՊ, էրկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Կիտրիա իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Լուծված թթվածին, մանգան, ՀԱԱ	5-րդ	
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	Ամոնիում իոն, կիտրիա իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Լուծված թթվածին, մանգան	5-րդ	

«Հանրապետության ՊՈԱԿ»

Նկատներ

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	ԹԲՊ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	ԹԲՊ, երկաթ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	ԹԲՊ, մանգան, երկաթ, բոր	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	ԹԲՊ, նիտրիտ իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	ԹԲՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	Մանգան, երկաթ, բոր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	4-րդ	
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	ԹԲՊ, մանգան, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	4-րդ	
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	ԹԲՊ, երկաթ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	ԹԲՊ, ֆոսֆատ իոն, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան	4-րդ	
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	ԹԲՊ, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, բոր, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն	4-րդ	
	Նիտրիտ իոն, մանգան	5-րդ	

Նախատեսվող գործունեության տարածքում 2 կմ հեռավորության վրա այլ ջրային ռեսուրսներ չկան, ամենամոտը Սևանա լիճն է, որը գտնվում է 2226,9մ հեռավորության

վրա:

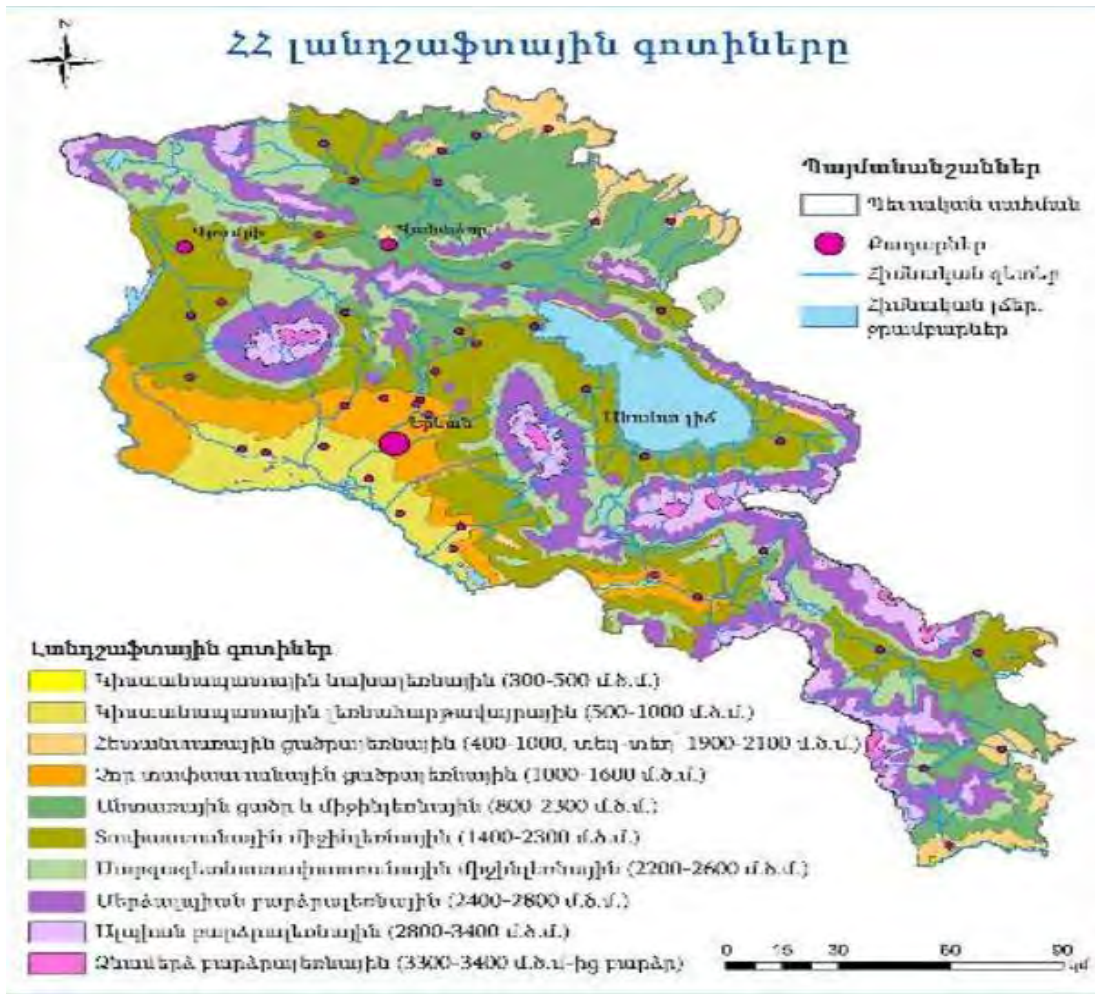
7.3.6. Կենսաբազմազանություն

Հողերի մշակումը, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի ստեղծումը, խոտհարքերը, նաև հրդեհները բացասաբար են ազդում հանրապետության բուսածածկույթի և կենդանական աշխարհի վրա:

Սևանա լճի և տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով ստեղծվել է «Սևան»ԱՊ-ը:

Տարածաշրջանը լեռնային է և բնորոշվում է լանդշաֆտների ուղղաձիգ գոտիականությամբ՝ ցածր և միջին լեռնաանտառային, մարգագետնա-տափաստանային, մերձալպյան, ալպյան: Բնական անտառները՝ գիհի և կաղնի ծառատեսակներով ոչ մեծ կղզյակներով տեղակայված են Արեգունյաց լեռնաշղթայի ուղղաձիգ լանջերի վրա, իսկ առանձին ծառեր և ծառերի փոքր խմբեր հանդիպում են նաև լճափի այլ հատվածներում:

Նկար 9

Բուսական աշխարհ: Տափաստանային գոտին Հայաստանի տարածքի ամենաընդարձակ գոտին է, որը սկսվում է 1500-1600 մ-ից, երկրի հյուսիսային հատվածում հասնում է մինչև 2000

մ բարձրության, իսկ հարավային հատվածում՝ 2400-2500 մ: Գոտին տափաստանային է և գորշ կարբոնատային, անտառային: Աչքի են ընկնում բուսական համակեցությունների բազմազանությամբ: Ծայրահեղ չորասեր, զուղձավոր, պնդաճիմ հացազգի խոտաբույսերի, փշաբարձիկավոր տարախոտերի առկայությունը բուսականության բնորոշ առանձնահատկություններից է:

Մարզի հիմնական անտառ կազմող ծառատեսակները հանդիսանում են սոճին, եղևնին, բարդին, ուռենին, թեղին, հացենին, ակացիան, փշատենին և այլ փշատերև ու սաղարթավոր ծառատեսակներ: Սևանա լճի ջրից ազատված հողագրունտները ծածկված են արհեստական տնկարկներով (սոճի, չիչխան, բարդի և այլ):

Ցածրադիր վայրերում աչքի են ընկնում անապատներն ու կիսաանապատները, որոնք առաջացել են լճից ազատված ավազուտների վրա և ունեն երկրորդային ծագում: Այդ տեսակներից որպես ռելիկտային համակեցություններ պահպանվել են՝ տորֆային ճահճուտները, քարացրոնային և ժայռային բուսական խմբավորումները, փովող թփուտները՝ ցածրաճ գիհուտներ (*Juniperus depressa*) և այլն: Թփատեսակներից ամենամեծ մակերեսները զբաղեցնում է չիչխանը:

Նկար 10.

Տարածված են նաև արոսենու (արոսենի Կուզնեցովի (*Sqrbus kuznetsqvii*), արոսենի Հայաստանի (*S.hajastana*), արոսենի հունական (*S.graeca*)), մասրենու (*Rqsa spinqsissima*, *R.canina*), ասպիրակի (*Spiraea crenata*), ալոճենու (*Crataegus qorientalis*), ուռենու (*Salix caprea*) և այլ համակեցություններ:

Բնական բուսածածկույթին փոխարինվում են գալիս մշակաբույսերը՝ ցորեն, եգիպտացորեն, արևածաղիկ, պտղատու այգիները, իսկ ողողատներում՝ բանջարեղենի մշակությունը: (UNDP): Տարածաշրջանում կան անոթավոր բույսերի 1587 տեսակ, 32 ծառատեսակ, 102 թփերի տեսակ, 1146 բազմամյա խոտաբույս և 307 միամյա ու երկամյա բուսատեսակներ: Շուրջ 60 բուսատեսակներ համարվում են դեղաբույսեր և 100-ը՝ ուտելի են: Կան նաև 267 տեսակի սնկեր, որից 100 տեսակը ուտելի են և 24 տեսակը՝ թունավոր: Տեղանքում աճում են հացազգիներին պատկանող շատ բույսեր՝ շյուղախոտի (*Festuca sp.*), որումի (*Lolium sp.*) 95.1 և դաշտավլուկների (*Poa sp.*) տարբեր տեսակներ:

Ռելիեֆային առանձնահատկությունների շնորհիվ Սևանի ավազանի բուսականությունն ունի վառ արտահայտված մոզաիկ բնույթ՝ հարուստ և բազմազան: Սևանի ջրհավաք ավազանի տափաստանային գոտին՝ 1906-2400մ ծովի մակերևույթից բարձր է,

հիմնականում ներկայացված է չոր և տիպիկ տափաստաններին բնորոշ խոտաբույսերով՝ շյուղախոտ, փետրախոտ և այլն: Այստեղ աճում են նաև գիհու, մասրենու, արոսենու, կծուխորի, այծատերևուկի և այլ թփուտներ: Բավական շատ են գազերը, ոգնաթփերը, որոնց թվում կան մի շարք հազվագյուտ և անհետացող տեսակներ:

Սևան ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքում գրանցված են մոտ 1.600 տեսակ բարձրակարգ բույսեր (Հայաստանում գրանցված բարձրակարգ բույսերի կեսից ավելի) այդ թվում՝ 55 հազվագյուտ ու անհետացող, 23 էնդեմիկ, որոնք աճում են միայն Սևանի ավազանում: Դրանք են Լրձուն Սևանի, Ոգնաթուփ Գաբրիելյանի և այլն: Բուսականությունը հիմնականում տափաստանային է՝ հացազգային, տարախոտա-հացազգային /*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albovii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirsia* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/:

Կարմիր գրքում գրանցված են տարածաշրջանին բնորոշ՝ Խոզանափուշ Ֆյոդորովի-*Cousinia fedorovii* Takht, Լրջուն Սևանի-*Isatis sevangensis* N. Busch, Թրաշուշան հայաստանյան-*Gladiolus hajastanicus* Gabrielian, Հիրիկ Նրբագեղ - *Iris elegantissima* Sosn, Վիշապագլուխ ավստրիական - *Dracocephalum austriacum* L., Գառնաավույտ հայկական - *Oxytropis armeniaca* Sosn. ex Mulk.:

Նկար 11. Վիշապագլուխ ավստրիական

Նկար 12. Գառնաավույտ հայկական

Նախատեսվող արևային կայանի և ՕԳ-ի, ենթակայանի տարածքներում կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները բացակայում են, տարածքը գտնվում է ակտիվ գործունեության գոտում, հարակից տարածքում առկա են արևակայաններ, ենթակառուցվածքներ:

Կենդանական աշխարհ: Կենդանական աշխարհը ներկայացված է ողնաշարավոր կենդանիների 330 տեսակներով՝ 44 տեսակ կաթնասուններ՝ գիշատիչներ, միջատակերներ, կրծողներ, չղջիկներ (գայլ, աղվես, նապաստակ, կզաքիս, փորսուղ, աքիս, լուսա, ոչ հաճախ նաև արջ և այլն), թռչունների՝ 267 տեսակ, 4 տեսակ երկկենցաղներ, 16 տեսակ սողուններ և 9

տեսակ ձկներ:

Կաթնասունները պատկանում են հետևյալ կարգերին.

- ❖ Միջատակերներ (Insectivora),
- ❖ Կրծողներ (Rodentia),
- ❖ Նապաստակներ (Logomorpha),
- ❖ Չղջիկներ (Chiroptera),
- ❖ Գիշատիչներ (Carnivora),
- ❖ Սմբակավոր/կճղակավոր կաթնասուններ (Artiodactyla):

Համաձայն «Գեղարքունիք 1» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագծի՝ մարզի տարածքում հաշվարկվում են 43 տեսակի փափկամարմիններ, 639 տեսակի հողվածոտանիներ, որոնք պատկանում են միջատներին: Դրանցից 6-ը Հայաստանի էնդեմներ են: Կապտաթիթեռը (*Maculinea nausithous* Bergs), որն հայտնի է պարկի պահպանական գոտուց, գրանցված է Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցանկում:

Սևանա լճի ձկները ներկայացված են սաղմոնազգի-Salmonidae, սիգազգի Coregonidae և ծածանազգի-Cyprinidae ընտանիքներով: Սաղմոնազգիներին են պատկանում Սևանի իշխանը (*Sevan Trout-Salmo ischchan* Kessler 1877) իր 4 էկոլոգիական ենթատեսակներով՝ Ամառային բախտակ (*S. ischchan aestivalis*), Ձմեռային բախտակ (*S. ischchan ischchan*), Գեղարքունի (*S. ischchan gegarkuni*), Բոջակ (*S. ischchan danilewskii*): Սիգազգիների ընտանիքի ներկայացուցիչը կլիմայավարժեցված սիգն է (*Whitefish-Coregonus lavaretus*): Ծածանազգի ձկնատեսակներին են պատկանում լճի երկու էնդեմիկները՝ Սևանի կողակը (*Khrami carp Varicorhinus capoeta sevangi*) և Սևանի բեղուն (*Sevan 17 barble-Barbus goktschaicus*): 1980-ական թվականների սկզբից լճում սկսել է հանդիպել նաև արծաթափայլ լճածածանը (*Crucian carp-Carassius auratus gibelio*), որը պատահաբար լիճ է ներթափանցել արարատյան դաշտի ջրային համակարգերից:

Տարածաշրջանում հանդիպում են նաև 4 տեսակի երկկենցաղներ՝ Ցատկողներ (*Salientia*) կարգին պատկանող՝ Լճագորտ (*Rana ridibunda*), Փոքրասիական գորտ (*Rana macrocnemis*), Կանաչ դոդոշ (*Bufo viridis*), Շելկովնիկովի ծառագորտ (*H.a.shelkovnikovi*):

Սողուններից հանդիպում են՝ Սպիտակափոր ժայռային, Նաիրյան ժայռային, Ռոստոմբեկովի ժայռային, Հայկական ժայռային, Վալենտինի ժայռային մողեսները, իսկ օձերից՝ սովորականը, ջրային լորտուները, պղնձօձը, լեռնատափաստանային իժը: Երկկենցաղներից առկա են կանաչ դոդոշը, լճագորտը, փոքրասիական գորտը և շելկովնիկի ծառագորտը[11]:

Ջրային կամ ջրաճահճային կենդանիների համար որպես ապրելավայր ծառայում են Սևանա լճի ջրերը, ափամերձ գոտու ճահճուտներն ու լիճ թափվող գետերի գետաբերանները: Վերջին 4 տասնամյակի ընթացքում Սևանա լճի մակարդակի իջեցումը, ինչպես նաև ճահճուտների արհեստական չորացումը, նախկին ժայռոտ ափերի վերացումը խիստ բացասաբար են անդրադարձել ավազանի կենդանական աշխարհի վրա, որը հատկապես ցայտուն կերպով արտահայտված է թռչունների վրա:

Սևանի ավազանում հանդիպում էին 267 տեսակի թռչուններ՝ ձկնկուլ (*Pelecaniformes*) -

4 տեսակ, արագիլ, տառեղ, ջրցուլ (*Ciconiiformes*) -11 տեսակ, ֆլամինգո (*Phoenicopteriformes*) - 1 տեսակ, հոպոպ, սագեր, բադեր և այլն: Թռչուններից 48 տեսակը բնադրող են: Այսօր դրանցից շատերը՝ մոխրագույն սագը, տուրպան, կարմրակտուց և կարմրագլուխ բադերը, սպիտակագլուխ բադը (սավկան), չեն բնադրում լճի տարածքում: Էնդեմ հանդիսացող Սևանի ծովորդրի համար բնական միջավայրը դարձել է էկոլոգիապես անկայուն: Պարկում մեծ պոպուլյացիաներով հանդիպում են՝ մեծ քնամուկը (*Glis glis*), պարսկական սկյուռը (*Sciurus persicus*), անտառային մուկը (*Apodemus sylvaticus*), այծյամը (*Capreolus capreolus*), լայնականջ ոզնին (*Tadarida teniotis*) և այլն:

ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված են՝ Կաթնասունների 6 տեսակ, (գործ արջը, ջրասամույրը, անտառային կատուն, բեզոարյան այծ-*Capra aegagrus Erleben* և այլն), սողուններից 2 տեսակ(խայտաբղետ՝ Անդրկովկասյան բազմագույն մողեսիկ-*Eremias arguta transcaucasica Darevsky, 1953*) և փոքրասիական մողեսները- *Darevskia rostombekovi Darevsky 1957*), 39 թռչնատեսակներ (Հայկական որոր-*Larus armenicus*), վարդագույն հավալուսն - *Pelecanus onocrotalus Linnaeus*, ձկնկուլը և այլն), սագանմաններից՝ սպիտակագլուխ բադ կամ սավկա - *Oxyura leucocephala Scopoli*, ձկներից՝ Սևանի իշխանը իր տարատեսակներով, Սևանի բեղլուն (*Barbus goetschaicus Kessler*) և Սևանի կողակը (*Varicorhinus capoeta sevangi, Filippi*) հողվածոտանիներից՝ Արիոն կապտաթիթեռը - *Maculinea arion zara Jachontov*, Մթնշաղային կապտաթիթեռ - *Maculinea nausithous*, Անտեսված կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus neglectus Dantchenko*, Նինայի կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus niniae Forster*, Թուրքական կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus turcicus Koçak*, գրանցված են միջազգային միության Կարմիր գրքում:

Նկար 13. Հայկական որոր

Նկար 14. Կապտաթիթեռ

Շողակաթ համայնքում հանդիպում են շնագայլ, նապաստակ, լուսան, թխակապոխտ աղավնի, արծաթափայլ որոր և անտառային կատու:

7.3.7 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Պարկը հանրապետական նշանակության՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածք է: Պարկի հողերը հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր են, որոնք ներառում են

բնապահպանական, պատմական ու մշակութային և այլ նշանակության հողեր, որոնց վրա օրենքով սահմանված կարգով արգելվում է պարկի նպատակային նշանակությանը հակասող գործունեություն: Այլ հողատերերի, հողօգտագործողների և հողամասերի սեփականատերերի հողերը, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց շենքերն ու կառույցները, որոնք գտնվում են պարկի սահմաններում, օգտագործվում են իրենց նշանակությանը համապատասխան՝ այդ անձանց կողմից պահպանելով բնապահպանական նորմերը՝ սահմանված սույն կանոնադրությամբ և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ: Մարզի բնության հատուկ պահպանվող տարածք է «Սևան» ազգային պարկը՝ 150,1 հազ. հա մակերեսով: Այն գտնվում է շրջակա միջավայրի նախարարության կառավարման ներքո՝ «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գործառույթների միջոցով: Այն Պարկի տարածքը, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 18-ի N 205-Ն որոշմամբ հաստատված «Սևան» ազգային պարկի 2007-2011 թվականների կառավարման պլանի, բաժանվում է հետևյալ տարածքագործառնական գոտիների՝

- 1) արգելոցային՝ ընդգրկում է «Արտանիշի», «Նորաշենի», «Լիճք-Արգիչի» և «Գիլլի» արգելոցները.
- 2) արգելավայրային՝ ընդգրկում է «Գավառագետի» և «Գիհի-կաղնուտային ռելիկտային» արգելավայրերը.
- 3) ռեկրեացիոն.
- 4) տնտեսական:

Գործունեության տարածքը գտնվում է «Սևան» ԱՊ-ից մոտ 2 կմ հեռավորության վրա : «Ենթալայան մարգագետին» Կենսաբանական հուշարձան՝ 6000 մ, Արծաթաղբերք գետ՝ 2100 մ հեռավորությունների վրա:

7.3. 8 Պատմամշակութային հուշարձաններ

Շողակաթ բնակավայրում բազմաթիվ պատմամշակութային հուշարձաններ՝ 17-րդ դարի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցի, 10-18-րդ դար գերեզմանոց՝ խաչքարերով, Ք.ա. 2-1 հզմ Դամբարանադաշտ, 10-14-րդ դարերի Մատուռ: Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007 թ. մարտի 15-ի «ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԵՎ ՕՏԱՐՄԱՆ ՈՉ ԵՆԹԱԿԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 385-Ն որոշման՝ սահմանվում է Աղբերք բնակավայրի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը:

ԱՂԲԵՐՔ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8
1			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	գյուղից 10 կմ հս-ամ, Սևան-Ճամբարակ ճանապարհից ձախ, գյուղի ամառային արոտատեղում	S	1

Գործունեության տարածքը չի առնչվում նշված պատմամշակութային հուշարձանների հետ:

7.3.9 Բնության հուշարձաններ

Գեղարքունիքի մարզը, ինչպես նաև Սևանի ավազանը հարուստ են բնական հուշարձաններով: Մարզի տարածքում պահպանվել են բազմաթիվ միջնադարյան ճարտարապետական հուշարձաններ, առանձնապես ուշագրավ բնական հուշարձաններ, խառնարանային լճեր, խարամային կոնեթր, ընդարձակ քարային ծովեր:

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման համաձայն՝ մարզում կան 15 բնության հուշարձաններ, որից 7-ը՝ երկրաբանական, 6-ը՝ ջրաերկրաբանական, 1-ը ջրագրական և 1-ը՝ կենսաբանական: Բնական հուշարձանների մի մասն ունի հատուկ պահպանվող տարածքների կարգավիճակ:

Աղյուսակ 7

	Երկրաբանական հուշարձաններ	
21	«Սևկատար» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 20 կմ արլ
22.	«Աժդահակ» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 25 կմ հվ-արմ
23	Անանուն» ծալքավորում	Գեղարքունիքի մարզ, Սևանա լճի հս-արլ ափին, երկաթուղու պաստառի հատվածում, Սևան քաղաքի մոտ 45 կմ հեռավորության վրա
24	«Քարե ծով» քարացրոններ (չինգիլներ)	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ դեպի խարամային քարհանք
25	«Անանուն» հրաբխային արտահայտված շերտավորություն	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ հվ, հրաբխային խարամների գործող քարհանքի մոտ
26	«Արմաղան» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Մաղինա գյուղից 3.5 կմ արմ
27	«Հայրավանք» բրածո ֆաունա	Գեղարքունիքի մարզ, Հայրավանք գյուղից 2-3 կմ հս-ար
	Ջրաերկրաբանական հուշարձաններ	
5	«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա
6	«Խաչերի» աղբյուր ծայրամասում	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի արմ ծայրամասում
7	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Ակունք գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 1980 մ բարձրության վրա
8	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Լճավան գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 2045 մ բարձրության վրա
9	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Կարճաղբյուր գյուղի հվ-արլ եզրին, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
10	«Վանքի աղբյուր» աղբյուրների խումբ	Գեղարքունիքի մարզ, Մարուխան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1977 մ բարձրության վրա
	Ջրագրական հուշարձաններ	
11	«Ակնա» լիճ	Գեղարքունիքի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից 10 կմ արմ, Ակնասար լեռան լանջին
	Բնապատմական/կենսաբանական հուշարձաններ	
4	«Ենթալպյան մարգագետին»	Գեղարքունիքի մարզ, Դրախտիկ գյուղի մոտ

Գեղարքունիքի մարզ, Սևանի լեռնաշղթայի լանջերի (Շորժա գյուղի շրջակայքում) առկա են

նան «Օֆիոլիտային ապարների» մերկացումները:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում չկան բնության հուշարձաններ:

7.3.10 Սոցիալ-տնտեսական

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք և Շողակաթ բնակավայրերի վարչական տարածքում:

Համաձայն ՀՀ Վիճակագրական կոմիտեի կայք էջի՝ Գեղարքունիքի մարզի տարածքը կազմում է 5351քառ.կմ, ներառում է 5 քաղաքներ և 93 գյուղական բնակավայրեր: Մարզի տարածքում է գտնվում Սևանա լիճը և «Սևան»ԱՊ-ը: Մարզկենտրոնը Գավառ քաղաքն է: 2023թ. տարեսկզբի դրությամբ մարզի բնակչությունը կազմում է 228,7հազ. մարդ:

Ներկայացվում է մարզի ներկա վիճակն ըստ ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի / armstat.am/ կայք էջի:

Տարածքը Territory	5 351 քառ. կմ/ sq. km
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the Republic of Armenia, %	18.0
Համայնքներ, 2023թ. տարեսկզբի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2023	5
Քաղաքներ Towns	5
Գյուղեր Villages	93
Բնակչության թվաքանակը 2023թ. տարեսկզբի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2023	228.7 հազ. մարդ/ ths. person
<i>այդ թվում՝</i> <i>including:</i>	
քաղաքային urban	65.9 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	162.8 հազ. մարդ/ ths. person
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of marz population in the total population of the Republic of Armenia 2022, %	7.7
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of urban population size 2022, %	28.8
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	345 144.8 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	81 431.4 հա/ ha

Մարզում են գտնվում բազմաթիվ հանքավայրեր, որոնցից են ոսկու, դոլոմիտի, բազալտի, ավազի, հրաբխային տուֆի հանքավայրերը: Շահագործվող հանքավայրերից մի մասին բաժին է ընկնում երկրում արդյունահանվող հանքաքարի զգալի մասը:

2022թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 2.6 %,
- գյուղատնտեսություն 11.7 %,
- շինարարություն 4.6 %,

- մանրածախ առևտուր 2.3 %,
- ծառայություններ 0.9 %:

Մարզի տնտեսության առաջատար ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, հատկապես հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները: Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը հանքագործական արդյունաբերությունն է: Մարզը հանդիսանում է ՀՀ-ում թարմ ձկան հիմնական մատակարարը: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով: Մարզի տարածքով անցնում է Երևան-Սևան-Դիլիջան հանրապետական նշանակության մայրուղին:

Ճամբարակ քաղաքը Գեղարքունիքի մարզի 5 խոշորացված համայնքներից մեկն է, խոշորացվել է Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում 09.06.2017թ.ՀՕ-93-Ն կատարված փոփոխության արդյունքում: Ճամբարակ քաղաքը՝ նախկինում Կրասնոսելսկ, ձևավորվել է երեք բնակավայրերի միացումից՝ Կրասնոսելսկը, Վերին Ճամբարակն ու Ներքին Ճամբարակը: Տարածքը գտնվում է Արեգունի և Միավորի լեռնաշղթաների միջև՝ Գետիկ գետի հովտում: Մակերևույթը լեռնային է, մասնատված Գետիկով և նրա վտակներով: Տարածքը գտնվում է 1500-2800մ բարձրությունների վրա(առավելագույնը բարձրությունը Մուրղուզ լեռն է 2993մ): Քաղաքի հեռավորությունը Երևանից կազմում է 119կմ, մարզկենտրոն Գավառից՝ 98կմ, Սևանա լճից՝ 15կմ: Համաձայն ՀՀ վիճակագրական Կոմիտեի կայք էջի՝ Ճամբարակ քաղաքի բնակչությունը 2023թ. տարեսկզբին կազմում է 5.5 հազ. մարդ: Տնտեսության առաջատար ճյուղը և բնակչության հիմնական զբաղվածության ոլորտը գյուղատնտեսությունն է: Տարածքով է անցնում հանրապետական նշանակության Սևան-Դիլիջան-Իջևան, Վարդենիս ճանապարհը, Սևան-Զոդ երկաթգիծը:

Կլիման բարեխառն է, չափավոր տաք, համեմատաբար խոնավ՝ լեռնամարգագետնային և լեռնատափաստանային գոտիներով:

Արդյունաբերությունը համեմատաբար թույլ է զարգացած: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը:

Կրասնոսելսկի տարածաշրջանում է գտնվում մարզի բնական անտառների ավելի քան 90%-ը: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը գյուղատնտեսությունն է՝ հողագործությունը, անասնաբուծությունը: Համայնքում զարգացած է հիմնականում առտրի և սպասարկման ոլորտը՝ հացի, կաթնամթերքի, կահույքի և այլն:

Համայնքն ունի պատմամշակութային՝ 11-րդ, 15-16-րդ դարերի եկեղեցիներ, խաչքարեր, բնության հուշարձաններ, որոնք մեծ հետաքրքրություն ունեն զբոսաշրջության զարգացման համար: Համայնքն ունի հանրակրթական, արվեստի դպրոցներ, նախադպրոցական հաստատություններ, գործում է 1 հիվանդանոց:

Աղբերք բնակավայրը գտնվում է Հայաստանի Գեղարքունիքի մարզի Արտանիշ թերակղզու հյուսիսում՝ Արեգունի լեռնաշղթայի հարավ-արևելյան կողմում: Ծովի

մակերևույթից 2100-2200մ բարձրության վրա: 1991թ բնակավայրը անվանակոչվել է Աղբերք: Հարակից է Սևան ազգային պարկին: Մարզկենտրոն Գավառից՝ 68 կմ հյուսիս-արևելք: Մայրաքաղաքից 110 կմ: Համաձայն Աղբերքի գլխավոր հատակագծի Աղբերք բնակավայրի տարածքը 3945.34 հա է, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 3662.32հա, բնակավայրի հողեր՝ 98,68 հա, արդյունաբերական ձեռնարկությունների՝ 3.31 հա, էներգետիկայի և տրանսպորտի օբյեկտների՝ 32,68 հա, հանգստի և պատմամշակութային օբյեկտների՝ 10.91հա, ազգային պարկ 134,6 Ըստ գլխավոր հատակագծի բնակչության թիվը 408 մարդ է: Համաձայն ՀՀ վիճակագրության կոմիտեի կայք էջի՝ Աղբերք բնակավայրի բնակչությունը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 258 մարդ:

Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ, այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, հացահատիկի և կերային կուլտուրաների մշակությամբ:

Համայնքի հիմնախնդիրները կապված են առկա համակարգերի վերանորոգման, արդիականացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման և իրացման, իսկ բնապահպանական խնդիրները՝ Սևանա լճի և նրա էկոհամակարգերի վերականգնման և պահպանման հետ:

Շողակաթ բնակավայրը գտնվում է Արեգունի լեռների հարավ-արևելյան մասից դեպի Արտանիշի թերակղզի իջնող Ճանապարհին՝ ծովի մակերևույթից 1930-1980մ բարձրության վրա: Շողակաթ գյուղը(նախկինում՝ Շորժա) հիմնադրվել է 1810-ական թվականներին Ռուսաստանի Մոլդովիայի մարզից եկած քստորականների միջոցով: Գյուղը նախկինում կրել է Նադեժդինո անվանումը: 1932թ. Նադեժդինո գյուղը վերանվանվել է Շորժա: Գտնվում է Սևանա լճի ափից 200մ հեռավորության վրա, մարզկենտրոն Գավառից՝ 95 կմ հյուսիս-արևելք: Շողակաթ բնակավայրի տարածքը 3923.32 հա է, բնակիչների թիվն ըստ/armstat.am/ կայք էջի՝ 565 մարդ: Բնակչությունը նախկինում եղել է միատարր, բնակվել են միայն մոլդովացիներ: 1989-1992թթ. գյուղը վերաբնակեցվել է Աղբերքից եկած փախստականներով և Արծվաշենից բռնի տեղահանվածներով: Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ, այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, հացահատիկի և կերային կուլտուրաների մշակությամբ: Ունի քրոմիտի պաշարներ: Համայնքն ապահովված է համապատասխան ենթակառուցվածքներով՝ էլեկտրամատակարարման, գազամատակարարման, ջրամատակարարման համակարգերով, ունի աղբավայր, գերեզմանոց): Գյուղի միջով է անցնում Երևան-Զոդ ավտոճանապարհը և Երևան-Զոդ երկաթուղին: Գյուղում գործում է միջնակարգ դպրոց, նախակրթարան, բուժկետ, երկաթուղային կայարան, օդերևութաբանական կայան, մի քանի հանգստյան տներ: Գյուղում և շրջակայքում պահպանվել են մ.թ.ա. 1-ին հզմ.բերդի ավերակներ, դամբարաններ(մ.թ.ա. 2 -1-ին հզմ., եկեղեցի(17-րդ դար) մատուռներ և այլ հնություններ:

Համայնքում աղմուկի մակարդակը գտնվում է նորմայի սահմաններում, ներկայացվող տարածքում աղմուկի և տատանումների աղբյուր են հանդիսանում ավտոտրանսպորտային միջոցները և երկաթուղին:

Համայնքի հիմնախնդիրները կապված են առկա համակարգերի վերանորոգման, արդիականացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման և իրացման, իսկ

բնապահպանական խնդիրները՝ Սևանա լճի և նրա էկոհամակարգերի վերականգնման և պահպանման հետ:

8. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը շինարարության, շահագործման, փակման և հետփակման փուլերում (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).

8.1 Շահագործման փուլ.

Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում՝ 20-րդ փողոց 70 հասցեում նախատեսվում է 4.515 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ (հաստատուն հոսանք) արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցում: Նախատեսվող արևային կայանի նպատակը էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է:

Արևային կայան: ՖՎ վահանակների զբաղեցրած մակերեսը կազմելու է **4,2** հա: Առավելագույն դրվածքային հզորությունն՝ 4.515 ՄՎտ : Ընտրվել են JKM575N-72HL4-BDV ֆիրմային արտադրության 22.26% ՕԳԳ-ով, IP 68 տիպի, 575Վտ առավելագույն հզորությամբ բազմաբյուրեղ ֆոտովոլտային մոդուլներ, մեկ մոդուլի չափսերը՝ 2278x1134x35մմ: Փոխակերպիչները Huawei արտադրության, մոդելը SUN2000-330KTL-H2 330կՎտ էլքային հզորության ցանցային տեսակի, 6 MPPT (Maximal Power Point Tracker) 28 մուտքերով: Ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 7852 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներով՝ յուրաքանչյուրը 575Վտ առավելագույն հզորությամբ, որոնք 13 հատ 330կՎտ էլքային հզորությամբ փոխակերպիչների փոփոխական հոսանքի էլուստներից մալուխներով միանում են ենթակայանի 0.8կՎ լարման գլխավոր ընդունիչ վահաններին:

Արևային էլեկտրակայանի տեղադրման համար նախատեսվում է կառուցել ցինկով զավանապատված մետաղական կոնստրուկցիաներով, և բետոնե հիմքերով ամրացված հողի վրա: Փոխակերպիչները և ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվում են կոնստրուկցիայով հորիզոնի նկատմամբ 30° թեքվածությամբ: Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35մ/վ քամու արագության համար (տարածքում քամու առավելագույն արագությունը ըստ շինարարական կլիմայաբանություն նորմերի 24մ/վ է, (ՀՀ ՇՆ II-7.01-2011)

Օդային գիծ. Նախատեսվում է կառուցել 110կՎ օդային գիծ: Նախագծվող միաշղթա 110կՎ ՕԳ-ի երկարությունը գոյություն ունեցող N256 միջանկյալ հնարանից (ուղեգծի սկիզբը՝ ՊԿ0+00) մինչև նախագծվող ԵԿ-ի մուտքի պորտալ՝ կազմում է 1135.0մ (ուղեգծի վերջը՝ ՊԿ11+35):

Օդային գծից՝ 79մ անցնում է Շողակաթ բնակավայրի վարչական տարածքով, 1056մ Աղբերք համայնքի վարչական տարածքով: Տեղադրվելու է 7 հատ հենասյուններ, որոնցից 5-ը՝ Աղբերքի վարչական տարածքում, իսկ 2-ը՝ Շողակաթի վարչական տարածքում: ՕԳ-ում նախատեսված հենարանները տեղադրված են գոյություն ունեցող

գրունտային ճանապարհների մոտ: ՕԳ-ի ուղեգծն անցնելու է համայնքային հողերով: Հենասյունների տեղադրման ժամանակ բետոնային աշխատանքներ չեն կատարվելու, հիմքերը լինելու են պատրաստի բետոնահիմքերով: Ուղեգծում բացարձակ նիշերը տատանվում են 1995.0մ÷2035.0 մ սահմաններում:

Ուղեգծում առկա հատումներն են.

Անցում 1 (NN1-2 հենարանների թռիչքում)

Նախագծվող 110կՎ ՕԳ-ն անցնում է գոյություն ունեցող 10կՎ ՕԳ-ի հենարանի վրայով, հետևաբար պահանջվում է 10կՎ ՕԳ-ի հենարանի տեղափոխում՝ 110կՎ ՕԳ-ի ծայրային հաղորդալարից ապահովելով 6.0մ հորիզոնական հեռավորություն (10կՎ ՕԳ-ի տեղափոխությունը տրված է ուղեգծի հատակագծում):

Անցում 2 (NN2-3 հենարանների թռիչքում) 110կՎ ՕԳ նոր կառուցվող

Անցում 3 (NN6-7 հենարանների թռիչքում) 35կՎ ՕԳ

Հաղորդալար և շանթապաշտպան ճուպան Նախագծվող ՕԳ-ում հաղորդալարն ընդունված է պողպատայումինն **AC-120/19** տիպի (ГОСТ 83980) Իրականացվում է օդային հաղորդալար, եռաֆազ, **AC** փոփոխական հոսանքով, **50**Hz հաճախականություն: Հաղորդալարերի հեռավորությունը (յուսային) մետաղակոնստրուկցիայից պետք է լինի 1.5մ-ից ոչ պակաս: Հաղորդալարի ձգող շարանները կոմպլեկտավորված են 10 հատ ПС70Е տիպի մեկուսիչներով: Հաղորդալարերի պահող շարանները կոմպլեկտավորված են 9 հատ ПС70Е տիպի մեկուսիչներով:

Համաձայն տեխնիկական կանոնակարգի հաղորդալարի եզրաչափը հողից 7.0մ է: Նախագծում ապահովված է պահանջվող եզրաչափը:

ՕԳ-ի շանթապաշտպանությունը նախատեսված է С-50 տիպի ճուպանով: AC-120/19 տիպի հաղորդալարի շինարարական երկարությունը 2000մ է, թռիչքներում հաղորդալարերի միացումը նախատեսված է COAC-120-3 տիպի սեղմակներով: Հաղորդալարերի վրա առաջացող մերկասառույցի պատի հաստությունը 20մմ է: Համաձայն տեխնիկական կանոնակարգի, սառցակեղևի խտությունը ընդունված է 0.9գ/սմ³ :

Հաղորդալարերի համար վիբրացիայի տատանամարիչներ չեն պահանջվում քանի որ, տարեկան միջի ջերմաստիճանի դեպքում հաղորդալարերում մեխանիկական լարումները չեն գերազանցում 4.0կգ/մմ²:

Ճուպանի վրա վիբրացիայի տատանամարիչներ չեն պահանջվում, քանի որ, տարեկան միջին ջերմաստիճանի դեպքում, ճուպանում մեխանիկական լարումները չեն գերազանցում 18.0կգ/մմ²:

110կՎ ՕԳ-ում նախատեսված հենարաններ և հիմքեր: ՕԳ-ի կառուցման համար նախատեսված են տիպարային մետաղական հենարաններ՝ ընդհանուր թվով 7 հենարան, որոնց թվում 5 հատ խարսխա-անկյունային և 2 հատ միջանկյալ հենարան:

Հենարանների տակ նախատեսված են տիպարային երկաթբետոնե հիմքեր: Հիմքերի ընտրությունը կատարված է ըստ հենարանների վրա ազդող ուժերի և գրունտների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների:

Հիմքերի տակ նախատեսված է խճային ծածկ 100սմ շերտով: Հիմքերի տեղադրումից հետո գրունտի հետլիցքը պետք է կատարվի տեղի գրունտով, որը պետք է տոփանվի՝ յուրաքանչյուր 20սմ հետլիցքից հետո: Հենարանների հողակցումը նախատեսված է ճառագայթային հողակցներով: Ճառագայթային հողակցիչի երկարություններն ընտրված են գրունտի էկվիվալենտ տեսակարար դիմադրության համապատասխան: Ճառագայթային հողակցիչների տեղադրման խորությունը գրունտում 0.5մ է: ՕԳ-ում նախատեսված բոլոր հենարանները հողակցված են:

Տրանսֆորմատորային ենթակայան: Արևային կայանի տարածքում նախատեսվում է 6300կՎԱ հզորության 110/0,8-0,8կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան կառուցում և ենթակայանի միացումը գոյություն ունեցող «Կապուտակ» 110կՎ օդային գծին: 110կՎ ԵԿ-ի սնումը նախատեսված է 110կՎ «Կապուտակ» ՕԳ-ի N256 միջանկյալ հենարանից՝ ճյուղավորման սխեմայով: Գոյություն ունեցող N256 հենարանը՝ 110կՎ-ի П110-6 տիպի երկշղթա միջանկյալ հենարան է, որի մի շղթան (դեպի նախագծվող ԵԿ-ն) զբաղեցնում է 110կՎ «Կապուտակ» ՕԳ-ն, իսկ հակառակ շղթան՝ 35կՎ «Զեփյուռ» ՕԳ-ն: 110կՎ «Կապուտակ» ՕԳ-ի հաղորդալարը AC-150/24 տիպի է, շանթապաշտպանությունը իրականացված է C-50 տիպի ճռպանով:

Նախատեսվող ճյուղավորումը իրականացվում է AC-120/19 տիպի հաղորդալարով:

Արտաքին լուսավորություն և տեսահսկում: Կայանի տարածքի պարագծով նախատեսված է արտաքին լուսավորություն և տեսահսկում, այդ նպատակով տեղադրվում է թվով 40 հատ արտաքին լուսավորության, 15 հատ տեսահսկման սարքեր:

Օպերատորական շինություն: Տարածքում իրականացվելու է օպերատորական շինություն(15մ2)՝ ներքին հարդարումով, որից 8 մ2-ին օպերատորական, 7 մ2-ին պահեստ: Օպերատորական մասում տեղադրվելու են անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու համար հեռուստացույց, մոնիտոր:

Պահեստային շինություն. 7² մ չափերի պահեստային մասը ծառայելու է խոտանված մասերի և գործածությունից դուրս եկած վահանակների ժամանակավոր պահման համար:

Արտակարգ իրավիճակներ և տեսահսկման համակարգ. տարածքում նախատեսվում են տեղադրել հրդեհաշիջման վահանակներ՝ 2 հատ և կրակմարիչներ՝ 2 հատ:

Ցանկապատում. Արևակայանի և ենթակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվում է 2.0 մ բարձրությամբ, ընդհանուր մոտ 970զժմ երկարությամբ մետաղական ցանկապատով՝ նախատեսելով մեքենաների 2 դարպասային մուտք (գլխավոր և օժանդակ):

8.2 Շինարարության փուլ.

Գործունեության տարածքում բացակայում են շենք-շինություններն, ուստի քանդման աշխատանքներ չեն նախատեսվում: Կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ:

Շինհրապարակ. գործունեության իրականացման համար կազմակերպվելու է 2

շինհրապարակ՝ արևակայանի/էներգակայան/ և օդային գծի տարածքում, ընդհանուր 1000մ² մակերեսով:

Շինարարության փուլում նախատեսվում է հետևյալ շինարարական աշխատանքները.

- շինարարական հրապարակի կազմակերպում,
- հողային աշխատանքներ,
- շինտեխնիկայի կայանման վայր,
- ծածկեր, կոնստրուկցիաներ,
- հարդարման, բարեկարգման աշխատանքների իրականացում և այլն:

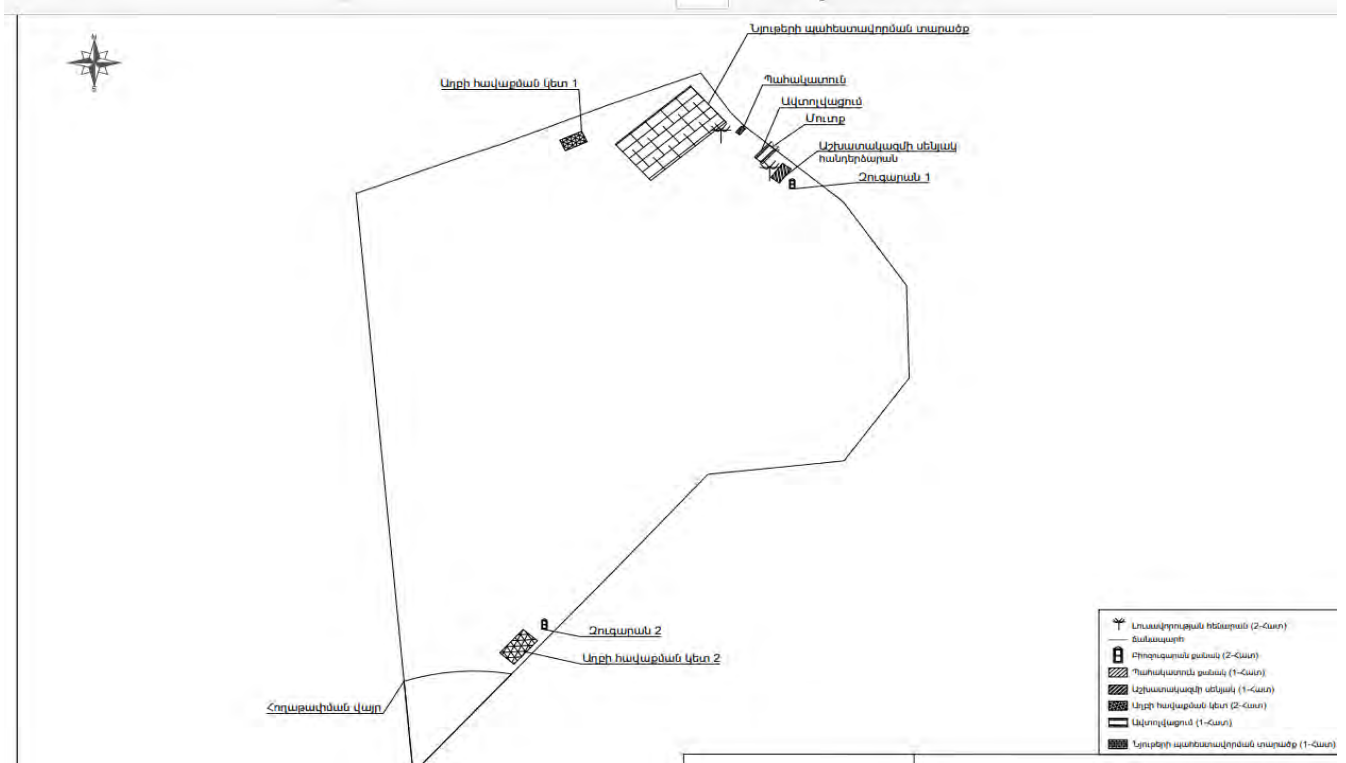
Յուրաքանչյուր շինարարական հրապարակում լինելու են.

- աշխղեկի գրասենյակ- 1 հատ
- հանդերձարան, խոհանոց -1 հատ
- նյութերի պահեստավորման վայր
- բիոզուգարան - 1 հատ
- պահակատուն-2 հատ
- աղբի տարա- 1 հատ
- լուսարձակներ
- հակահրդեհային վահանակ, հիդրատներ
- մեքենաների անիվների լվացման հարթակ՝ 2 հատ 8,0x3,5 մ չափերի:

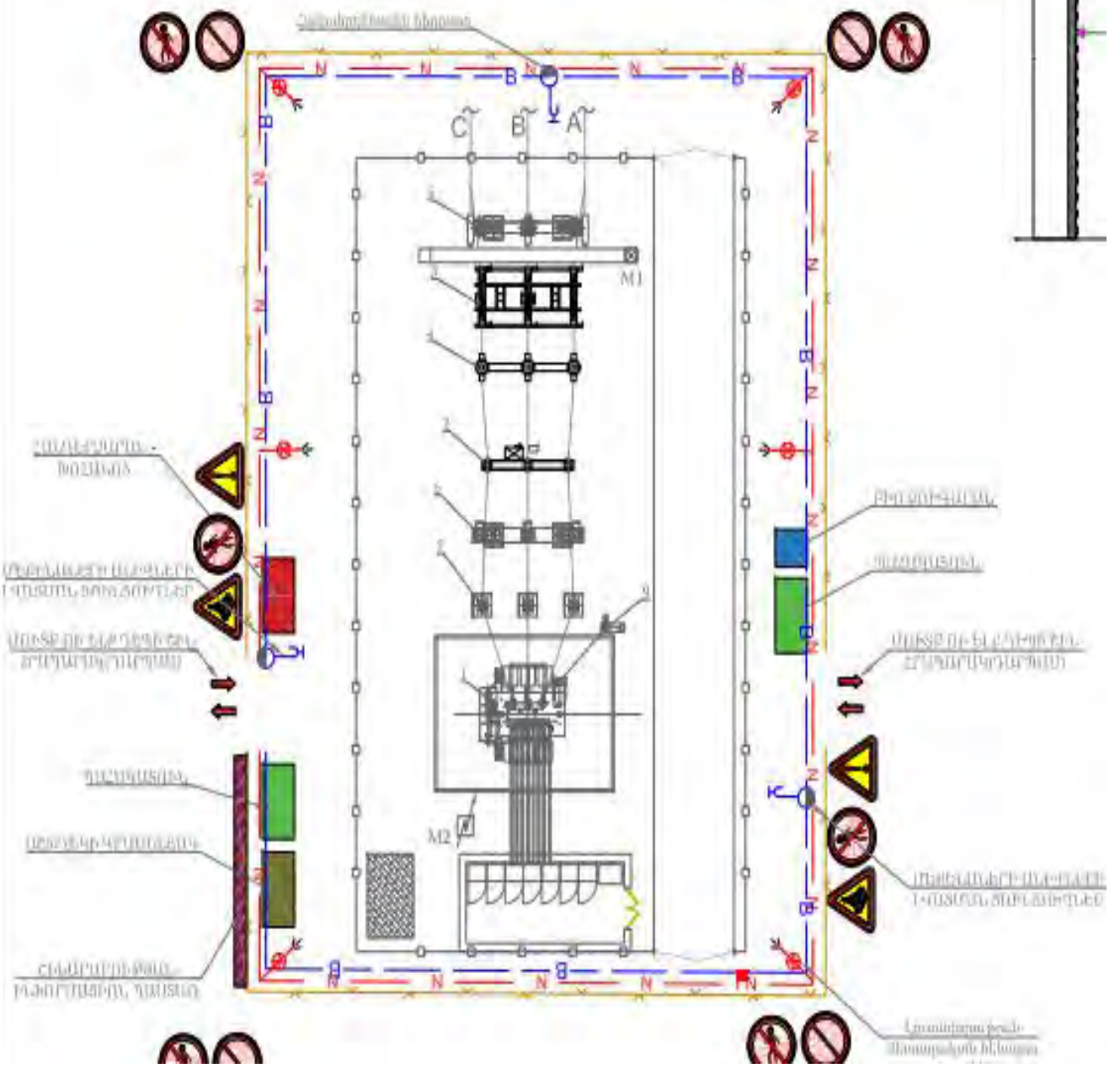
Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ՝ 2 լյուքսից ոչ պակաս:

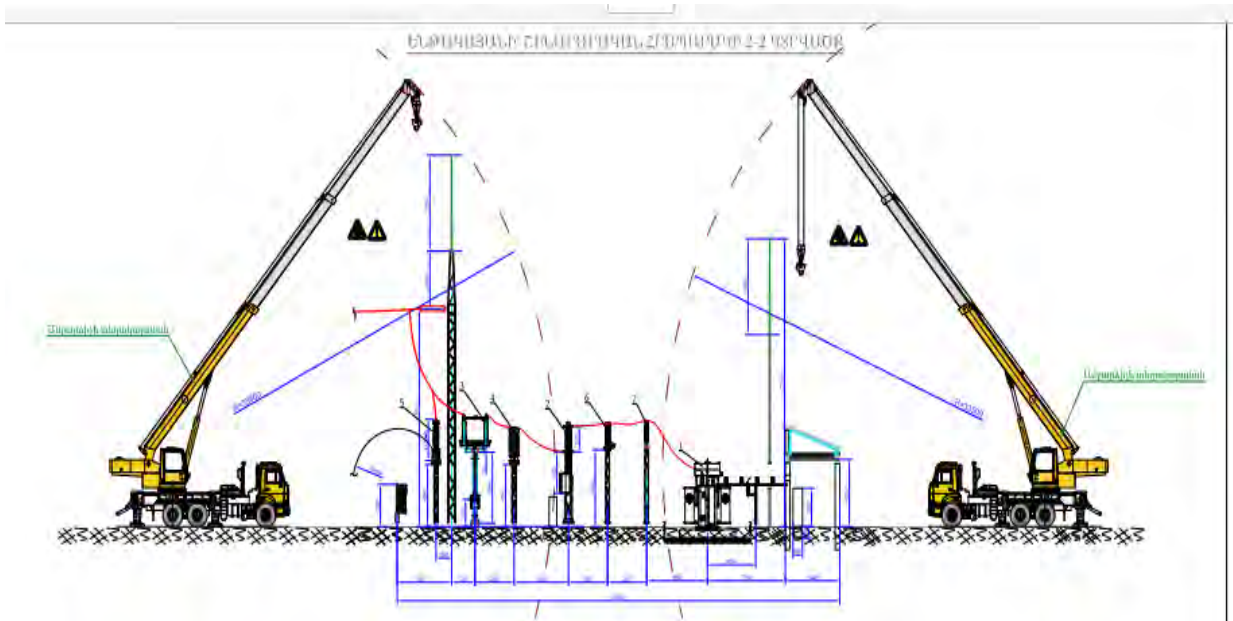
Շինհրապարակում նախատեսված է շինարարական աղբի պահման տարածք:

Շինհրապարակների կազմակերպման հատակագծերը.

ՇՆՆԱԿԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԶՆՆԱԿԱՆԱԳՐԻ ԳՆԱԾՈՒՄԻ ԶԻՏՈՒՄԻ ԶԵՆՈՒՄԻ
 ՏԵ - Ա 1200

Շինարարության ժամանակ նախատեսվող ժամանակավոր պահեստներն, ինչպես նաև աշխատողների համար նախատեսվող ճաշարանը, հանդերձարանը, գրասենյակը, պահակատունը տեղադրվելու են տարածքում՝ ժամանակավոր վազոն տնակներում:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում, որի համար նախատեսված է 2 հատ անիվների լվացման հարթակ՝ յուրաքանչյուրը 8,0x3,5 մ չափերի: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման սարքի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Շինհրապարակում անիվների լվացումից առաջացած, ինչպես նաև շինարարական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային՝ ջրահեռացման ցանցին: Շինարարական և անձրևաջրերից առաջացող հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով, բակային սելավային ջրացանցի միջոցով հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 3տ տարողության պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում: Պարզեցված ջրը կօգտագործվի շինարարական աշխատանքների ժամանակ շինարարական հրապարակի ջրցանման և անիվների լվացման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

Շինհրապարակը ցանկապատվելու է ժամանակավոր անթափանց ցանցաթաղանթով՝ ծալքաթիթեղով: Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ, էլեկտրականությամբ, պահպանվելու են անվտանգության և հակահրդեհային պայմանները, տեղադրվելու են վտանգն ազդարարող համապատասխան նշաններ, տեղեկատվական պաստառ՝ Կառուցապատողի վերաբերյալ:

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են ջրամատակարարման և ջրահեռացման, էներգամատակարարման, գազամատակարարման համակարգերը:

Լուսավորություն և ջեռուցում. շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին: Տարածքում աշխատողների համար տեղադրվելու է ժամանակավոր հանգստի կացարան(տնակ), որի լուսավորությունը և ջեռուցումը կկատարվի ժամանակավոր էլեկտրական հոսանքի անցկացման՝ դիզելգեներատորների միջոցով:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ.

Շինարարության փուլում օգտագործվելու են տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, որոնք լինելու են Կապալառու կազմակերպության սեփական միջոցները կամ վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից: Օգտագործվելու են,

մասնավորապես.

- հորատող
- Հարթեցնող
- Ինքնաթափ
- Ավտոմոբիլային մոնիպուլյատոր
- Կցորդային բեռնատար
- Ավտոմոբիլային ամբարձիչ
- Ավտոինքնաթափ
- Աշտարակային կռունկ՝ 25տ տարողության
- Էքսկավատոր-1 հատ
- Բուլդոզեր
- Բետոնախառնիչ
- Բետոնամղիչ ինքնագնաց և այլն:

Հողային ռեսուրսներ. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են հողային աշխատանքներ: Արևակայանի, ենթակայանի և օդային գծի կառուցման ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, օդային գծի հենասյունների համար նախատեսված հորատանցքերի և ենթակայան տանող ստորգետնյա մալուխագծի անցկացման նպատակով խրամուղիների փորման, հողատարածքի ցանկապատման, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրման, յուղընդունիչ հորի կառուցման հողային աշխատանքներ: Հիմքերի տակ գրունտը մշակվում է ձեռքով՝ 10-15սմ: Արևակայանի տարածքում իրականացվելու է հողային աշխատանքներ՝ 500մ³ քանդում, 250 մ³ ետլիք, մնացածը հարթեցվում է տեղում: Օդային գծի, հենարանների, ենթակայանի իրականացման համար փորվում է մոտ 1530խմ գրունտ, որից մոտ 1500խմ կատարվելու է ետլիք, մոտ 30խմ հարթեցում տեղում 20 սմ շերտով: Ընդամենը 2030 մ³ քանդում, 1750խմ հետ լիցք, 280խմ հարթեցվում է տեղում:

Հեռացման ենթակա հյողային գրունտ չի առաջանալու, բացառությամբ աղբոտված զանգվածի, որը տեղափոխվելու է մոտ 5կմ հեռավորության վրա գտնվող Շողակաթ բնակավայրի աղբավայր՝ համայնքի համաձայնությամբ:

Ջրային ռեսուրսներ. Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Կեղտաջրերի հեռացում. Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ շարժական 1,0*1,5 չափերի 1 հատ բիոզուգարան՝ լվացարանով:

Թափոններ. Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ շինարարական աղբի տեսքով՝ նյութերի մնացորդներ (ավազ, մանրախիճ, պլաստմասե իրեր և այլն), աղտոտված լաթեր, պարկեր, կենցաղային աղբ, մետաղական մնացորդներ(մետաղյա լարերի մնացորդներ, տարաներ և այլն):

Սոցիալական. Շինարարական աշխատանքներին ներգրավելու են 30 մարդ՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով: Ներգրավվելու են համայնքի բնակիչներ, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Բարեկարգում. Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, տարածքի հնարավորինս նախկին տեսքի բերում, օգտագործված ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի, հենասյունների եզրային մասերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

8.3 Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.

Արևակայանի և ենթակայանի տեղակայման, մալուխագծի անցկացման աշխատանքները տևելու են երկու տարի կամ 730 օր՝ ըստ ժամանակացույցի:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է ըստ նախատեսված ժամանակացույցի՝ հերթականությամբ.

- 1.Պլանավորում և կազմակերպում:
2. Հողային բարեկարգման աշխատանքներ:
- 3.Մետաղական կոնստրուկցիաների հիմքերի տեղադրում, մոնտաժում:
- 4.Փոփոխական հոսանքի խրամուղիների նախապատրաստում և մալուխների անցկացում, հողանցման կոնտուրի իրականացում:
- 6.Ֆոտովոլտային վահանակների տեղադրում և այլն:

U. Ispisni/tehnološki programi (opis)

Redni broj	Naziv programa	Ispisni program				Tehnološki program				Ispisni programi																	
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	Program 1																										
2	Program 2																										
3	Program 3																										
4	Program 4																										
5	Program 5																										
6	Program 6																										
7	Program 7																										
8	Program 8																										
9	Program 9																										
10	Program 10																										
11	Program 11																										
12	Program 12																										
13	Program 13																										
14	Program 14																										
15	Program 15																										
16	Program 16																										
17	Program 17																										
18	Program 18																										
19	Program 19																										
20	Program 20																										
21	Program 21																										
22	Program 22																										
23	Program 23																										
24	Program 24																										
25	Program 25																										
26	Program 26																										
27	Program 27																										
28	Program 28																										
29	Program 29																										
30	Program 30																										
31	Program 31																										
32	Program 32																										
33	Program 33																										
34	Program 34																										
35	Program 35																										
36	Program 36																										
37	Program 37																										
38	Program 38																										
39	Program 39																										
40	Program 40																										
41	Program 41																										
42	Program 42																										
43	Program 43																										
44	Program 44																										
45	Program 45																										
46	Program 46																										
47	Program 47																										
48	Program 48																										
49	Program 49																										
50	Program 50																										

8.4. Օգտագործվող բնատեսուրաներ և նյութեր

Ջուր: Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում բնատեսուրաներից օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և հողային գրունտի խոնավացման համար օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով: Պայմանագիրը կնքվելու է Կապալառու կազմակերպության կողմից համապատասխան թույլտվությունները ստանալուց հետո՝ շինարարական աշխատանքների սկզբում:

Շինարարությունը տևելու է 730 օր, որից 624՝ աշխատանքային, շինարարության ընթացքում աշխատելու են առավելագույնը 30 աշխատակից: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է տարածքի հրդեհամարման, անիվների լվացման, տարածքի ջրման համար:

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$W_{\text{Է.ի.}} = (n \times N + n1 \times N1) \times T$, որտեղ

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 4 մարդ

N – ԻՏՍՍ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

$n1$ – սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 26 մարդ

$N1$ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 624օր:

$W_{\text{ի.տ.}} = (4 \times 0.016 + 26 \times 0.025) \times 624 = 445,5 \text{ մ}^3 / \text{շին. ժամ. կամ } 0,714 \text{ մ}^3 / \text{օր:}$

Անիվների լվացման համար Շինարարության փուլում նախատեսվում է, մեքենաների լվացումը նախատեսվում է 2-3 հատ, օրը 1 անգամ հաճախականությամբ տեղադրվելու են 2 հատ լվացման կետեր, յուրաքանչյուրի ջրաքանակի նորման ընդունված է 0,8լ/վրկ:

$$Q_2 = 0.8 \times 2 = 1.6 \text{ ր/վրկ}$$

Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝ $U1 = S1 \times K1 \times T$, որտեղ՝

$S1$ – ջրվող տարածքի մակերեսը 850 մ², (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

$K1$ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով՝ 150 (առավելագույնը 150օր)

$U1 = 850 \times 0.0015 \times 150 = 191,25 \text{ մ}^3 / \text{շին. ժամ. կամ } 1,275 \text{ մ}^3 / \text{օր:}$

Ելնելով տարածքի կլիմայական պայմաններից, ինչպես նաև անվտանգության կանոններից շահագործման փուլում տարածքի ջրցան չի նախատեսվում:

Օգտագործվող նյութեր

Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Գործունեության իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են հետևյալ նյութերը.

- մալուխ,
- մետաղ՝ ալյումին, պողպատ,
- մետաղական կոնստրուկցիաներ,
- ներկ,
- մեկուսիչ նյութեր
- բետոն,
- խիճ,
- փայտանյութ:

Հաղորդալարերը լինելու են պողպատ-ալյումին :

Հենասյունների հիմքերի ամրացման և ենթակայանի կառուցման համար օգտագործվելու է բետոնանյութ, որը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ մասնագիտական կազմակերպություններից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Բետոնը տարածք է բերվելու թափքը պտտվող մեքենայով: Բետոնն օգտագործվելու է հիմնականում արևակայանում մետաղական կոնստրուկցիայի հիմքերի բետոնացման աշխատանքների, հենասյունների, ցանկապատի, լուսավորության վահանակների տեղադրման, պահակակետի, ենթակայանի կառուցման ժամանակ: Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Տարածքում շինանյութերի և վառելիքի պահեստավորում չի նախատեսվում: Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա:

Ճահագործման փուլում բնառեսուրսների օգտագործում չի նախատեսվում, գործելու է միայն էլեկտրամատակարարման համակարգը: Արևակայանն ապահովված է լինելու, արտաքին լուսավորության, տեսահսկման սարքավորումներով:

9. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը ներառում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ /Շողակաթ/ համայնքի վարչական տարածքը: Նախատեսվում է է 4.515 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ (հաստատուն հոսանք) արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցում: Արևային ֆոտովոլտային կայանը արևային էլեկտրաէներգիայի լուծումներով էներգիայի ստացման ամենատարածված ձևերից մեկն է: Դրա միջոցով հնարավոր է դառնում արևի էներգիան կերպափոխելու էլեկտրական հաստատուն կամ փոփոխական հոսանքի, և ունենալ մատչելի գներով էլեկտրաէներգիայի սպառում:

Գնահատման շրջանակներում իրականացվել է արևային կայանի կառուցման և շահագործման ընթացքում հնարավոր բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների ուսումնասիրություններ:

ՇՄԱԳ-ի հիմնական նպատակն է վեր հանել հնարավոր բոլոր ազդեցությունները, մշակել ազգային և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան բնապահպանական և

սոցիալական մեղմման ուղղված միջոցառումներ և ներկայացնել դրանց արդյունավետ իրականացման մեխանիզմները: Շրջակա միջավայրի գնահատումները կատարելու համար հիմք են հանդիսացել գործունեության իրականացման նախագիծը, վերջինիս վերաբերյալ գոյություն ունեցող գրականությունը, համակարգչային տեղեկատվությունը, քարտեզագրական նյութերը, համայնքի և այլ կառույցների կողմից տրված տեղեկատվությունը, կարծիքները, առաջարկությունները;

Կատարվել է նաև գոյություն ունեցող բնապահպանական և սոցիալական ելակետային պայմանների ուսումնասիրություն, որի հիման վրա գնահատվել են այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք կառաջանան արևային կայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում: Նախատեսվող գործունեության տարածքը ընտրվել է այնպես, որպեսզի նվազագույնի հասցվի շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունը:

Գործունեության իրականացման ընթացքում ծառահատումներ չեն կատարվելու, ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չի առաջանալու: Կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ: Կայանի կառուցման շինարարության և շահագործման փուլերում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու՝

- արևակայանի և ՕԳ շինարարական աշխատանքների ընթացքում օդային ավազան արտանետումների:
- Ջրային և հողային ռեսուրսների օգտագործման:
- Լանդշաֆտի, Կենդանական և Բուսական աշխարհի փոփոխությունների:
- Շինարարական թափոնների, Կայանի աշխատանքի ընթացքում և ապամոնտաժումից հետո առաջացող թափոնների կառավարման:
- Արտակարգ իրավիճակների առաջացման, մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ:

Գործունեությունն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության «Մինչև 2040 թվականը ՀՀ էներգետիկայի բնագավառի զարգացման ռազմավարական ծրագրի» արևակայանների զարգացման (II. էներգետիկայի բնագավառի զարգացման հիմնական առաջնահերթությունները), ինչպես նաև էներգետիկայի զարգացման վերաբերյալ ուղեցույցների պահանջներին համապատասխան: Միաժամանակ պահպանելով ՀՀ կառավարության՝ 2000 թվականի մայիսի 18-ի «1000 Վ-ից բարձր լարման էլեկտրական ցանցերի ու մայրուղային խողովակաշարերի պահպանության կանոններ» N 249 և 1998 թվականի մայիսի 26-ի «էներգետիկայի բնագավառի օբյեկտների անվտանգության գոտիների չափերը և դրանց օգտագործման կարգը» N313 որոշումների պահանջները և գործող սանիտարահամաճարակաբանական կանոնների ու նորմերի, ինչպես նաև 2009 թվականի ապրիլի 2-ի «էլեկտրական ցանցերի անվտանգության գոտիների վերաբերյալ տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու մասին» N363-Ն որոշման պահանջները: ՕԳ-ի կառուցման բոլոր տարրերը պետք է համապատասխանեն ազգային ստանդարտներին, շինարարական նորմերին, տեխնիկական կանոնակարգի (ՏԿ)-ի պահանջներին:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացնելիս հաշվի են առնվել նաև 2006 թվականի դեկտեմբերի 21-ի ՀՀ կառավարության N1943-Ն որոշմամբ հաստատված՝ «էլեկտրատեղակայանքների սարքվածքին ներկայացվող ընդհանուր պահանջներ»

տեխնիկական կանոնակարգի VIII բաժնի պահանջները և ցուցումները՝ գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցության աստիճանը նվազեցնելու նպատակով:

Շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու արևային կայանի, ենթակայանի և ՕԳ-ի անվտանգ շահագործման, ջրային ռեսուրսների օգտագործման, հողային ռեսուրսների հնարավոր էրոզիայի և աղտոտման, կենսաբազմազանության փոփոխությունների, ինչպես նաև թափոնների առաջացման հետ:

Շինարարության և շահագործման փուլեր:

Շինարարության փուլում Արևային կայանի կառուցման ժամանակ կատարվելու են հողային և շինարարական աշխատանքներ: Այդ նպատակով օգտագործվելու են տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ:

9.1. Օդային ավազան. Գեղարքունիքի մարզն այժմ է ընկնում արևային էներգիայի պոտենցիալով, տարածքը լավագույններից մեկն է արևային էներգիայի տեխնոլոգիաների առումով՝ արեգակնային ֆոտովոլտային տեխնոլոգիաների և արեգակնային ջրատաքացուցիչների կիրառման տեսանկյունից: Արևային ժամերի միջին թիվը տարածքում կազմում է տարեկան ավելի քան 2600 ժամ/տարի:

Գործունեության իրականացման հետևանքով օդային ավազան լինելու են արտանետումներ ծխագազերի տեսքով՝ ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի շահագործումից, ինչպես նաև հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, բեռնաթափման), ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով:

Արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը 533,3 մ հեռու է ամենամոտ բնակելի տարածքից: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կայանի շահագործման ընթացքում աղտոտումը գործնականում զրոյական է, օդային ավազանի աղտոտման մակարդակը կարելի է գնահատել նշված ցուցանիշներից շատ ցածր: Ազդեցությունները կանխատեսվում են միայն շինարարության ընթացքում ավտոմեքենաների աշխատանքից, ինչը կրելու է կարճաժամկետ և ժամանակավոր բնույթ:

Շինարարության փուլում Օդային ավազան արտանետումները նվազեցնելու նպատակով կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում:

9.2. Ջրային ռեսուրսներ. Համաձայն «Հայր և Որդի Տիտիզյաններ» ՍՊԸ-ը-ի կողմից կատարված ուսումնասիրության՝ ստորգետնյա ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա՝ 5մ-ից ցածր հորիզոններում: Գործունեության իրականացման հետևանքով մակերևութային ջրային ռեսուրսների աղտոտում չի կատարվելու, քանի որ տարածքում մակերևութային ջրահոսքերը բացակայում են: Ամենամոտ մակերևութային ջրային ռեսուրսը՝ Արծաթաղբերք գետը գտնվում է 2100 մ, Սևանա լիճը՝ մոտ 2226.9մ

հեռավորության վրա: Ուստի գործունեության իրականացումը չի կարող անմիջական ազդեցություն ունենալ Սևանա լճի և այլ ջրային ռեսուրսների վրա:

Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի մատակարարման պայմանագիրը կկնքվի գործունեության իրականացման շինարարության փուլում՝ համապատասխան լիցենզիա ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի հետ, հստակեցնելով ջրի մատակարարման աղբյուրը:

Գործունեության իրականացման հետևանքով ջրային ռեսուրսների աղտոտում չի կատարվելու, քանի որ տարածքում մակերևութային ջրահոսքերը բացակայում են:

Կեղտաջրերի հեռացում. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի հեռացման համար կտեղադրվի շարժական բիոզուգարան՝ 1,0*1,5 չափերի՝ լվացարանով:

Բիոզուգարանի մաքրումը կկատարվի մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում մակերևութային ջրային հոսքերի բացակայությամբ պայմանավորված՝ արևային կայանի շինարարական փուլում մակերևութային և գրունտային ջրերի բաշխվածության փոփոխություն չի լինելու, ուստի արևակայանի շինարարության ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները բացակայում են:

Ջրային ռեսուրսների աղտոտումից պահպանման նպատակով նախատեսվում են միջոցառումներ՝ բնապահպանական կառավարման պլանով:

Շահագործման փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում:

9.3. Հողային ռեսուրսներ. Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի կառուցման տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների, գործառնական նշանակությունը՝ եներգետիկայի: Իսկ ՕԳ-ի ուղեգիծն անցնելու է համայնքային հողերով: Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների տարածքում հողաբուսական շերտ՝ ավազակավի լցոնով: Շերտի հզորությունը կազմում է 0.0-0.20մ: Արևային կայանի կառուցման շինարարության փուլում կատարվելու են հողի գրունտի քանդման աշխատանքներ՝ մեխանիզմներով և ձեռքով:

Արևային կայանի կառուցման ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, տրանսֆորմատորի և յուղընդունիչի տեղադրման, օդային գծերի կառուցման հենասյուների հորատանցքերի, ցանկապատի հենասյուների, մետաղացանցերի անցկացման համար հողային աշխատանքներ:

Արևակայանի տարածքում իրականացվելու է հողային աշխատանքներ՝ 500մ³ քանդում, 250 մ³ ետլիք, մնացածը հարթեցվում է տեղում: Օդային գծի, հենարանների, ենթակայանի

իրականացման համար փորվում է մոտ 1530իւմ գրունտ, որից մոտ 1500իւմ կատարվելու է ետլիցք, մոտ 30իւմ հարթեցում տեղում 20 սմ շերտով: Ընդամենը 2030 մ3 քանդում, 1750իւմ հետ լիցք, 280իւմ հարթեցվում է տեղում:

Հեռացման ենթակա հյոդային գրունտ չի առաջանալու, բացառությամբ աղբոսված զանգվածի, որը տեղափոխվելու է մոտ 5կմ հեռավորության վրա գտնվող Շոդակաթ բնակավայրի աղբավայր՝ համայնքի համաձայնությամբ:

Հոդային ռեսուրսները աղտոտումից պահպանելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական կառավարման պլանով միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում հոդային ռեսուրսների վրա հնարավոր էական ազդեցություն չի կանխատեսվում: Արևային մոդուլներով զբաղեցված տարածքում ստեղծվելու է նոր էկոհամակարգ, դադարելու է գերարածեցումը, առաջանալու են ստվերային տարածքներ, առաջանալու է հողի խոնավության նոր ռեժիմ, նկատի ունենալով թվարկված փոփոխությունները, հնարավոր են հողի որակի առավել դրական փոփոխություններ:

9.4. Կենսաբազմազանություն. արևակայանի և ենթակայանի կառուցման տարածքը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր են՝ հողատեսքը էներգետիկայի: Տարածքն անտառածածկ չէ, բացակայում է ծառաթփային բուսականությունը, առկա է խոտածածկ: ՕԳ-ի հենասյունների տեղակայման վայրերում ևս բացակայում են ծառերը թփերը, ուստի ծառերի հատման անհրաժեշտություն չկա: Քանի որ արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի կառուցման տարածքը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների նշանակության հողեր են:

Օդային գծի ուղեգիծը անցնելու է Ճամբարակ համայնքի Աղբերք և Շոդակաթ բնակավայրերին պատկանող տարածքով: ՕԳ-ի համար նախատեսված հենարանները տեղադրվելու են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհների մոտ, ուստի գործունեության իրականացման հետևանքով կենսաբազմազանությանը վտանգ չի սպառնում: Գործունեության տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները և կենդանատեսակները, քանի որ գործունեության ենթակա տարածքն արդեն ենթարկվել են մարդածին ազդեցության՝ մոտ 525-570մ հեռավորությունների վրա կան գործող այլ արևակայաններ:

Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչները համեմատաբար պակաս ազդեցության կենթարկվեն՝ պայմանավորված կենդանիների շարժունակությամբ:

Շինարարության ընթացքում՝ տեխնիկական միջոցների աղմուկի մակարդակի ավելացման պատճառով որոշ տեսակներ հնարավոր է հեռանան այդ տարածքներից, սակայն դա կունենա ժամանակավոր բնույթ, հետագայում հնարավոր է վերադառնան իրենց նախկին տարածքները:

Կենսաբազմազանության վրա հնարավոր ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում՝ Արևային էլեկտրակայանի կառուցման արդյունքում տարածքի մի մասը ծածկվում է արևային մոդուլներով և ստվերվում է հողի զգալի մասը: Արևային

Էլեկտրակայանի մոդուլները ստվերում են զբաղեցված տարածքի 25-30 տոկոսը: Մնացածը մասնակիորեն է ստվերվում, ընդ որում արևածագին և արևամուտին լուսավորվում է ամբողջովին՝ գտնվելով արևի ուղիղ ճառագայթների տակ: Մասնակիորեն լուսավորված տարածքներում հնարավոր է ստեղծվի բուսական նոր համակեցություն, որի կազմում տեղ են գտնելու թե՛ տեղաբնիկ ստվերասեր բույսերը, որոնք մինչև այդ հնարավոր է, որ տարածքներում չեն աճել, որոշակիորեն պահպանվելու են նաև բուսատեսակների առկա տեսակային կազմը:

Ստեղծված նոր էկոհամակարգի վրա որոշակի ազդեցություն է թողնելու նաև հողի խոնավության նոր ռեժիմը, որը հետևանք է լինելու մթնոլորտային տեղումներից առաջացող խոնավության անհամաչափ բաշխում Արևային մոդուլներով ծածկված տարածքի տեղումները ցած հոսելով մոդուլների ցածր եզրից՝ բաշխվելու են տարբեր ձևով, սակայն դրանք կենսաբազմազանության առումով էական փոփոխություն չեն կարող առաջացնել: Այսպիսով արևային մոդուլներով զբաղեցված տարածքում հնարավոր է ստեղծվի նոր էկոհամակարգ, որը ժամանակի ընթացքում աստիճանաբար կայունանալու է: Նկատի ունենալով տարածքի գերարածվածությունը, նոր էկոհամակարգի ձևավորման հնարավորությունը և նպաստավոր պայմանները, ենթադրվում է, որ կենսաբազմազանության վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում, դրանք առավել քան դրական միտում են ունենալու:

9.5. Թափոններ. շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ շինադրի և կենցաղային ադրի, օգտագործվող նյութերի մնացորդների, յուղոտված լաթերի տեսքով: Առաջանալու է.

- մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդներ՝ չտեսակավորված սև մետաղներ պարունակող թափոններ(ծածկագիր՝ 35131200 01 995)՝50կգ, չտեսակավորված ալյումինի ջարդոն (ծածկագիր՝ 353101101 01 99 5)՝ 10կգ և օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 3531030501013)՝140կգ թափոնների տեսքով:
- Շինարարական նյութերի մնացորդներ/ներառյալ շարքից դուրս եկած մեկուսիչներ/, գործունեության ընթացքում առաջացած շինարարական ադրի տեսքով (վտանգավորության դաս IV դաս, ծածկագիր՝ 91200601 01 00 4)՝ 25մ³ ծավալով:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)-2մ³:
- Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող» (ծածկագիրը՝ 31401100 08 99 5)՝ 20250,0 մ³:
- Շինարարական նյութերի մնացորդներ՝ շինարարական ադրի տեսքով (վտանգավորության դաս IV դաս, ծածկագիր՝ 91200601 01 00 4)՝ 3մ³ ծավալով:
- Կենցաղային ադր՝ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4) 150կգ/տարի քանակով:

Կենցաղային ադրի հաշվարկները.

Կենցաղային ադրի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային ադրի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի

n – աշխատողների թիվն է/ըստ ամենաձանրաբեռնված հերթափոխի/,
հետևաբար,

$$M=30*120=3600\text{կգ/տարի}$$

Նախատեսվող գործունեությունը տևելու է 2 տարի, ուստի կենցաղային աղբի տարեկան քանակը կկազմի.

$$4200*2=7200\text{կգ/տարի}$$

Թափոնների ճիշտ կառավարման և վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա նվազագույնի հասցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլ. Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի N430-Ն հրամանի հնարավոր առաջացող թափոններն են.

- Հալոգեններ, դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր (3-րդ դաս՝ 54100207 02 033)՝ 9,5 տ/տարի քանակով: Թափոնի առաջացման հնարավոր քանակը պայմանավորված է տրանսֆորմատորներում յուղերի քանակությամբ:

- Յուղոտված լարեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 0,5մ³ քանակով:

- Ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդներ (4-րդ դաս՝ 31401200 01 00 4)՝ 15մ³ քանակով:

- Յուղերով աղտոտված ավազ (կոշտ՝ յուղի պարունակությունը 15%-ից ավել (4-րդ դաս՝ 31402303 01 03 4)՝ 12մ³:

- Քիչ քանակությամբ մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդների թափոններ՝ սև մետաղի (ծածկագիր՝ 35131100 01 00 4)՝ 10կգ, ալյումինե (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5)՝ 10կգ և պղնձե (ծածկագիր՝ 3531030501013)՝ 6կգ քանակներով:

Շրջակա միջավայրի վրա թափոնների ազդեցությունը մեղմելու նպատակով կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

9.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներում բացակայում են պատմամշակութային արժեք ունեցող և բնության հուշարձանները, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, արգելավայրերը: Ամենամոտ հատուկ պահպանվող տարածքը «Սևան»ԱՊ-ն է, որը գտնվում է գործունեության տարածքից մոտ 2.0կմ:

Համաձայն «ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարված ուսումնասիրության.

- Հետախուզված տարածքը բլուրների միջև գտնվող գոգավորություն է՝ ամբողջությամբ մեղրացված:
- Հետախուզված տարածքում հնագիտական որևէ հուշարձան չի փաստագրվել:
- Հետախուզված տարածքի մակերեսի զննությամբ չեն հայտնաբերվել հնագիտական գտածոներ:

Նկատի ունենալով ուսումնասիրության արդյունքները, կարելի է եզրահանգել, որ Պատմամշակութային և բնության հուշարձանների վրա որևէ ազդեցություն չի կանխատեսվում:

Միաժամանակ՝ շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:

9. 7. Էկոլոգիապես զգայուն տարածքներ.

Գործունեության վայրը չի առնչվում՝ վայրի բնության կամ այլ արգելոցի, ազգային զբոսայգու կամ միջազգային նշանակության այլ տարածքների հետ, ուստի որևէ ազդեցություն չի կանխատեսվում:

Շահագործման փուլում պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում:

9. 8. Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված.

- բնական աղետների(երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ
- օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու ուժեղացում, փոթորիկ),
- հրդեհների առաջացման,
- հեղուկ նյութերի արտահոսքի,
- աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Համաձայն կատարված «Հայր և որդի տիտուլյաններ»ՄՊԸ-ի ուսումնասիրությունների՝ գործունեության ենթակա տարածքում ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներն՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, տվյալ տարածքում բացակայում են:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Արտակարգ իրավիճակների ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակ կարող է ստեղծվել.

- հնարավոր հրդեհային իրավիճակների,
- կլիմայական և այլ երևույթների (երկրաշարժ, քամի և այլն) դեպքում:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգությունն ապահովելու նպատակով տարածքն ապահովված է լինելու հակահրդեհային վահանակներով, օդափոխության և հակահրդեհային համակարգերով, տեսահսկման այլ ազդանշանային սարքերով:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգության ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

9.9. Աղմուկ և թրթռում.

Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների մակարդակը ցածր է, քանի որ բացակայում են աղմուկ առաջացնող արտադրությունները: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 Սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպատություն աղմուկից» Շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 Հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամանների պահանջներին համապատասխան:

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ:

Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 80 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն): Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 55 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում: Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը, աշխատակիցների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է կարճատև և ժամանակավոր բնույթ:

Նախատեսվող գործունեության տարածքը բնակավայրերից գտնվում է մեծ հեռավորության վրա, ուստի աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակչության վրա: Արևային էլեկտրակայանի շինարարության ընթացքում բնակավայրերին կամ առանձին բնակելի տներին, աղմուկը չի կարող հասնել, հաշվի առնելով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը՝ ամենամոտ Աղբերք բնակավայրից՝ 533,3 կմ:

Շինարարության ընթացքում շին հրապարակում աշխատելու են տարբեր մեքենաներ և մեխանիզմներ, որոնց աղմուկի մակարդակի գումարային ազդեցությունը հնարավոր է գերազանցի սահմանված նորմերը: Մակայն դա լինելու է ոչ անընդմեջ, ժամանակավոր: Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին:

Միաժամանակ համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գործունեության և շինհրապարակին հարակից տարածքներում շատ ցածր կլինի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերից:

Շահագործման փուլում որոշակի աղմուկի ավելացում կնկատվի ենթակայանի մոտ, սակայն այն կլինի ոչ էական, քանի որ արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:

9.10. Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ: ՕԳ և ենթակայանը նախագծվել են ՀՀ և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Միաժամանակ 110ԿՎ Օդային գիծն ունի 1,1 կմ երկարություն, նկատի ունենալով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը, այն չի

կարող զգալի էլեկտրական և մագնիսական դաշտ ստեղծել և որևէ ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի և բավականին մեծ հեռավորության վրա գտնվող բնակավայրերի վրա: Արևային կայանի շինարարությունը և շահագործումը կատարվելու է ՀՀ կառավարության 23 նոյեմբերի 2006 թվականի N 1933-Ն որոշման՝ «ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՔՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ» ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ պահանջներին համապատասխան:

9.11 Մարդու առողջություն և աշխատանքի անվտանգություն.

Գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր են մարդու առողջությանը և աշխատանքի անվտանգությանը սպառնացող վտանգներ՝ կապված.

- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ քաղաքաշինական, առողջապահական, բնապահպանական և այլ նորմերի խախտման,
- ոչ բավարար աշխատանքային պայմանների,
- թափոնների հավաքման, կուտակման, տեղափոխման,
- օգտագործվող հեղուկ նյութերի օգտագործման, պահպանման, տեղափոխման,
- շինտեխնիկայի շահագործման,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- շինարարության ընթացքում մարդու անվտանգությանը, առողջությանը սպառնացող այլ երևույթների հետ:

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են աշխատողների աշխատանքի անվտանգության և մարդու առողջության հետ կապված հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված հրդեհների, հեղուկ նյութերի արտահոսքի, աշխատողների վնասվածքների և տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում հնարավոր վթարների հետ, որից խուսափելու համար անհրաժեշտ է աշխատանքի ճիշտ կամակերպում և աշխատանքի ընթացքում անվտանգության պահպանում:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության վրա անմիջական ազդեցությունը կապված է էլեկտրահարման, սանիտարական իրավիճակի և այլ գործոնների հետ:

Պոտենցիալ վտանգ առողջության և անվտանգության համար կարող է առաջանալ խմելու ջրի և սննդամթերքի որակի (աղտոտման) պատճառով:

Շինարարության ամբողջ ընթացքում ապահովվելու է բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը:

Կայանի կառուցման փուլում պահպանվելու են մարդկանց կյանքի և առողջության ապահովման պայմանները:

Շահագործման փուլում արևակայանի, ենթակայանի և օդային զծի անվտանգության գոտու ապահովումը նախատեսված է ՀՀ կառավարության N363-Ն 02.04.2009թ. որոշման պահանջներին համաձայն:

9.12. Սոցիալական ազդեցություն. Գործունեությունն իրականացվելու է Աղբերք և Շողակաթ բնակավայրերի վարչական տարածքներում: Հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված հարցադրման արդյունքում ճշտվեց, որ ՕԳ-ի ուղեգծի կառուցման ընթացքում

բնակիչներից հողային տարածքների ձեռք բերման, հողերի օտարման խնդիրներ չի առաջացնելու: ՕԳ-ի ուղեգիծն անցնելու է ճանապարհի եզրով, չօգտագործվող հողատարածքներով: Օդային գծի ուղեգիծը նախագծված է միայն համայնքային հողերի տարածքներով: Նոր ենթակառուցվածքներ չեն նախատեսվում, գործունեության վայր մոտենալու համար օգտագործվելու են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհը:

Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 30մարդու համար:

Արևային կայանի կառուցումը նախատեսում է որոշակի սոցիալական ազդեցություններ՝ կապված մեքենաների տեղաշարժի հետ.

- Աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ հնարավոր խոչընդոտներ կից գտնվող արոտավայրերին, ճանապարհին:
- Բնակչությանը պատճառվող անհանգստություն՝ մեքենաների և շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժից:
- Դրական սոցիալական ազդեցությունները կապված կլինեն տարածքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծման և նոր աշխատատեղերի բացման հետ:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում Արևային կայանի կառուցման հետևանքով բացասական սոցիալական ազդեցություններ չեն նախատեսվում:

Լինելու են դրական սոցիալական ազդեցություններ, այն կնպաստի.

- Հայաստանի հանրապետությունում ներմուծվող էներգառեսուրսներից կախվածության նվազմանը, կանաչ էներգիայի զարգացմանը:
- Համայքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծմանը:
- Աշխատատեղերի բացմանը,
- Մարզի և համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:

Շահագործման փուլում մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ, որոնք աշխատելու են հերթափոխային գրաֆիկով:

Ներգրավվելու են հիմնականում համայնքի բնակիչները, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

9.13. Լանդշաֆտ. Բարեկարգում.

Արևակայանը տեղակայվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցե: Տարածքը տեղակայված է Սևանա լճի հյուսիս արևելյան մասում՝ Գեղամա լեռների ստորոտում, տեղակայման աշխարհագրական կոորդինատներն են.

- հյուսիսային լայնության 40°31'22.04"N
- արևելյան երկարության 45°16'19.69"E, : Բարձրությունը ծովի մակարդակից կազմում է 2052 մետր:

Շինարարության փուլում լանդշաֆտի որոշակի փոփոխություններ կառաջանան պայմանավորված հողային աշխատանքներով, որոնք լինելու են ժամանակավոր:

Կայանի կառուցման արդյունքում տեղի կունենա լանդշաֆտի փոքրածավալ փոփոխություն՝ պայմանավորված տարածքում արևային մոդուլների տեղադրումով: Լանդշաֆտի փոփոխությունը տեսանելի չի լինի բնակավայրերից՝ հեռավորության պատճառով: Իսկ ավտոճանապարհներից պատկերների փոփոխությունը էական չի լինի:

10. Շրջակա միջավայրի վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան)

Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու արևային կայանի և օդային գծի, ենթակայանի կառուցման ընթացքում օդային ավազան արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտման, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների աշխատելու ընթացքում հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի՝ յուղերի հնարավոր ներթափանցման, թափոնների կառավարման, օդային գծի անցկացման տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման հետ, իսկ շահագործման փուլում՝ կայանի անվտանգ շահագործման հետ: Հայտի նշված բնապահպանական միջոցառումների, մոնիթորինգի ծրագրի, արտակարգ իրավիճակներում միջոցառումների պատշաճ իրականացման միջոցները ներկայացվում է նաև Բնապահպանական կառավարման պլանով՝ աղյուսակային տեսքով:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

Շինարարության և շահագործման փուլեր.

10.1. Օդային ավազան.

Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով.

- արևակայանի, ենթակայանի շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում, անհրաժեշտության դեպքում՝ ճանապարհների ջրցան: Ջրցանը կատարվելու է ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին,
- գործունեության վայր շինանյութերի տեղափոխումը կկատարվի փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, իսկ նյութերը տեղափոխող մեքենաները կփակվեն անջրթափանց թաղանթով,
- տարածքում նյութերը կպահվեն ծածկված վիճակում՝ անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ,
- շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցներն կօգտագործվեն

10.2. Հողային ռեսուրսներ.

Հողային ռեսուրսների աղտոտումից պահպանելու նպատակով նախատեսվում է .

- հողի բերրի շերտը կհանվի և կպահվի համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան,

- բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում կձեռնարկվեն միջոցներ ուղղված՝ բուսահողի որակական հատկանիշների վատթարացմանը և բացառմանը:

- նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը կմաքրվի խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից,

- հողի բերրի շերտը օգտահանվելու է, հեռացվելու են ապարները և պահեստավորվելու է առանձին,

- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկվում են խոտաբույսերով կամ իրականացվում են այլ միջոցառումներ՝ հողաթմբերի ամրացում, ծածկում և այլն,

- արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կկուտակվի տարածքում՝ ծածկվելով անջրթափանց թաղանթով,

- օդային գծի անցկացման աշխատանքների ժամանակ հանվող հողային զանգվածը կկուտակվի անմիջական հորատանցքերի հարևանությամբ՝ ծածկված վիճակում,

- հողային զանգվածն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման և տարածքի բարեկարգման համար,

- ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կկատարվի այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր,

- շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները,

- շինարարական նյութերը կտեղադրվեն հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան ժամանակավոր կկայանել գրունտային ճանապարհի վրա,

- շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կկատարվի գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում:

Շահագործման փուլում հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է.

- հնարավորինս պահպանել գործունեության վայրում՝ ազատ տարածքում խոտածածկ հատվածները,

- ՕԳ-ի կառուցման ավարտից հետո՝ իրականացնել մշտական օգտագործման համար տրամադրվող հողերի վերականգնում:

10.3. Ջրային ռեսուրսներ.

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.

- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու որակի ջուր՝ բերովի(շշերով),

- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով կդեղադրվեն 2 հատ՝ 2մ³ և 16մ³ տարողության ջրի բաքեր,

- շինհրապարակում կտեղադրվի 3 տոննա տարողության պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,

- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների վրայում համար օգտագործել տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոգիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործվելու է պարզարանի ջուրը,

- ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,

- պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների վնասումից առաջացած արտադրական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարան,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախառնիչ մեքենաներով՝ ըստ պահանջի,

- բետոնանյութի լցվածությունն ապահովել այնպես, որպեսի բետոնանյութը տեղափոխման ժամանակ չթափվի ճանապարհներին՝ երթեկությանը չխոչընդոտելու և ասֆալտածածկը չվնասելու համար:

Կեղտաջրեր. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի հեռացման համար կտեղադրվի բիոզուգարան:

Բիոզուգարանի մաքրումը կկատարվի մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շահագործման փուլում ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.

- աշխատողների համար խմելու ջուրը բերել պատրաստի վիճակում՝ շշերով,
- աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները հոգալու նպատակով կտեղադրվի սանհանգույց (բիոզուգարան),
- բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով,
- արևային կայանի պանելների մաքրումը կկատարվի բերովի տեխնիկական ջրով՝ պայմանագրային հիմունքներով, որի համար:

10.4. Կենսաբազմազանություն.

Գործունեության իրականացման ընթացքում բուսական և կենդանական աշխարհին հնարավոր ազդեցություններից զերծ պահելու համար նախատեսվում է.

- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցնել շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնել համապատասխան գերատեսչություններին, «Սևան»ԱՊ-ին,

- գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ ընկերության կողմից պարբերաբար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլյացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով,

- բուսատեսակների կենսունակության ապահովման նպատակով դրանք տեղափոխել և վերատնկել հատուկ պահպանման գոտում,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար:

Շահագործման փուլում կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.

- ՕԳ-ի հենարանների լայնակների, ճուպանականգնակների վրա հակաթռչնային արգելափակոցների տեղակայում՝ թռչունների նստելը կամ բնադրումը բացառելու նպատակով,

- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով:

10.5. Թափոններ

Շինարարության փուլում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- ՕԳ-ի կառուցման տարածքում խուսափել վտանգավոր նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից,

- նյութերի մնացորդները (մետաղական մասեր, մետաղալարեր, ներկեր և այլն) Կապալառու կազմակերպության կողմից հավաքել հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո տեղափոխել, անհրաժեշտության դեպքում հանձնել համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին, դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար,

- շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնի մնացորդներ, կհավաքվեն պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր,

- կենցաղային աղբը հավաքել պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ,

- շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնել թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնել կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխել աղբավայր:

Շահագործման փուլում ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի հնարավոր արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.

- կառուցել 1 հատ 9,5 մ³ տարողության յուղընդունիչ (հոր)՝ տրանսֆորմատորներից յուղի հեռացման նպատակով: Յուղընդունիչը լինելու է մետաղական՝ խճաքարի և մետաղական էլեմենտների համակցությամբ,

- հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնվելու են համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,

- հալոգեններ, դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը,

- ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնվելու է ասֆալտապատող ընկերություններին,

- յուղերով աղտոտված ավազը հանձնվելու է մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնվելու է մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված պանելներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ 6x3մ չափերով փակ պահեստային շենքում՝ մետաղական վազոն-տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված պանելներն ունեն 10 տարվա օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված պանելները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած պանելները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ Հայաստանի հանրապետությունում դրանց վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

Շահագործման փուլում կենցաղային աղբի կուտակում չի նախատեսվում: Աղբը կուտակվելու է պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և ամենօր տեղափոխվելու է աշխատողների կողմից:

10.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր են հուշարձանների կամ հնագիտական շերտի ի հայտ գալու դեպքեր, դրանց պահպանությունն ապահովելու

համար, ընկերությունն առաջնորդվելու է պատահական գտածոյի ընթացակարգով:
Պատահական գտածոյի ընթացակարգը ներառում է.

- Գտածոյի տեղամասում անմիջապէս կանգնեցնել բոլոր աշխատանքները,
- Տեղեկացնել տեղական իշխանություններին և մշակույթի նախարարության
- Գտածոյի բնորոշումը պետք է իրականացվի լիազոր մարմնի պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչության կողմից,
- Հայտնաբերված իրերի հետ կապված հետագա քայլերը որոշվում են պատասխանատու մարմինների կողմից, այդ թվում դրանց տեղափոխման և պահպանման հարցը,
- հնագիտական շերտի կամ որևէ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապէս դադարեցվելու են և տեղեկացվելու է համապատասխան լիազոր մարմնին:

Շինարարական աշխատանքները կարելի է վերսկսել միայն մինչև համապատասխան պետական մարմնի (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը) կողմից թույլտվության տրամադրումը՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար:

10.7. Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում,
- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները,
- շինհրապարակում աղմուկի մակարդակը գերազանցելու դեպքում աշխատողներին ապահովել ականջակալներով:
- ՕԳ-ի և դրանց տարրերի անցկացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաճոպանների պարը, թրթռումը:

Շահագործման փուլ. Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա, ուստի միջոցառումներ չեն նախատեսվում:

10.8. Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- պահպանել հակահրդեհային նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովվել հրդեհաշիջման վահանակով՝ 2 հատ, հակահրդեհային կրակմարիչներով՝ 2

հատ, տեղադրվելու են 2մ³ և 16մ³ ծավալներով 2 հատ ջրի բաքեր,

- աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելուն,
- տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով,
- հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,
- օդային գծերը կառուցել էլեկտրական էներգիայի հաղորդաբաշխման վերաբերյալ տեխնիկական կանոնակարգի (ԷԷՀ ՏԿ) գլուխ VI 46.1 կետի՝ չբնակեցված տարածքներում ապահովելով գետնից 6 մ բարձրություն,
- բացառել հենասյուների տեղադրումը սողանքային հատվածներում,
- ապահովել օդային գծերի հաղորդալարերի բարձր հաղորդականությունը, մեխանիկական ամրությունը, մթնոլորտային և քիմիական ներգործությունների նկատմամբ կայունությունը,
- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել,
- տարերային աղետների(քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել էլեկտրասնուցման սարքերը, ապահովելով վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարահանումը:

Շահագործման փուլ. Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- արևակայանն և ենթակայանն ապահովված է լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով,
- արևակայանի տարածքում տեղադրվելու են փոխակերպիչներ(ինվենտորներ), տեսահսկման համակարգ, 25 հատ տեսախցիկ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, 1 հատ հրդեհաշիջման վահանակով, 1 հատ հաշվառքի կետում և 1 հատ մուտքի մոտ,
- պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը,
- գործունեության տարածքում փակցվելու են արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,
- անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:

10.9. Մարդու առողջություն, Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն. Գործունեության իրականացման ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության պահպանման, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման համար նախատեսվում է.

- պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N

2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- արտադրական հրապարակն ապահովել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով,

- աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ,

-վտանգավոր գոտիները ցանկապատել դեղին կամ կարմիր ժապավենով,

- հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,

- ապահովել շինարարական նյութերի, վառելիքի, նավթամթերքի պահեստավորման և բեռնաթափման կանոնների համապատասխանությունը գործող օրենսդրության պահանջներին,

- մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել, բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը,

- շինհրապարակն ապահովվել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության սարքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ,

- վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառելով մեքենաների կուտակումները,

- նվազագույնի է հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը՝ հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- աշխատողներն ապահովել համապատասխան բանվորական հագուստով: Շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացնել 2020թ.հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան,

-տարերային երևույթների (քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել էլեկտրասնուցման, էլեկտրահաղորդակցության սարքերը, ապահովել վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարահանումը:

Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոններն՝ ըստ ՇՆՆԿ-3-480* նորմերի:

Շահագործման փուլ. Օդային գծերի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման փուլում նախատեսվում է .

- հենարանի շուրջ՝ 2 մ շառավղով խոտի և թփուտների մաքրում,

- ՕԳ-ի անվտանգության գոտու պահպանում՝ 20մ,

- ՕԳ-ի ուղեգծի երկայնքով երթանցի և դրանց մերձենալու համար տնկիներից, կոճղերից, քարերից և այլնից մաքրված հողի շերտի ապահովում՝ ոչ պակաս 2,5 մ լայնությամբ,

- ցանկացած եղանակի ժամանակ ՕԳ-ին մոտենալու համար ճանապարհի ապահովում՝ ոչ ավելի ՕԳ ուղեգծից 0,5 կմ-ից:
- Էլեկտրահաղորդման գծերի պլանային վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները պետք է կատարել ՏԿ-ի պահանջներին համապատասխան,
- կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին,
- պահպանել լարերի ամենացածր կետից մինչև գետնին ամենափոքր հեռավորությունը (ջուր, ճանապարհ, հուն)՝ գծի տակ գտնվող մարդկանց և տրանսպորտային միջոցների անվտանգությունն ապահովվելու նպատակով,
- Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի:

10.1.11 Սոցիալական.

Գործունեության իրականացման ընթացքում սոցիալական խնդիրներից խուսափելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել գործունեության տարածքից դուրս այլ տարածքների օգտագործումը,
- աշխատանքները կազմակերպել ցերեկային ժամերին, նվազագույնի են հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,
- կարգավորել մեքենաների երթերի հաճախականությունը՝ ճանապարհների ծանրաբեռնվածությունից խուսափելու նպատակով:

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում բացվելու են նոր աշխատատեղեր:

Շահագործման փուլում գործունեության իրականացումն ունենալու է համայնքի բնակիչների համար դրական սոցիալ-տնտեսական ազդեցություն՝ բացվելու են նոր աշխատատեղեր՝ 2-4 աշխատողների համար:

Հանրային քննարկումների ընթացքում համայնքի կողմից հարց բարձրացվեց և առաջարկվեց Ձեռնարկողին ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել համայնքին, մասնակցել համայնքում նախատեսվող ծրագրերի իրականացմանը, մասնավորապես ճանապարհների վերանորոգման, լուսավորության բարեկարգման աշխատանքներին և այլն:

Ձեռնարկողը պատրաստակամություն հայտնեց աջակցություն ցուցաբերել համայնքին, վերջինիս հետ փոխադարձ համաձայնությամբ ճշտել համայնքային խնդիրների աջակցման ուղղությունները:

10.1.2 Բարեկարգում և Լանդշաֆտ.

Լանդշաֆտ. նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքներում (ազդեցության գոտում) լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները,
- հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, բնահողի բնական վիճակի պահպանման պահանջները, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, կանաչ տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները,
- գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, վերականգնել լանդշաֆտը:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.

- շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել ավելորդ թափոններից և բերելով հնարավորինս նախկին տեսքի,
- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից,
- կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ,
- օդային զծերի հենասյունների տեղադրման՝ 2 մ շառավղից դուրս տարածքներում և հարակից տարածքներում կատարվելու են կանաչ ցանքս՝ խոտի տեսքով, խախտված կանաչապատ տարածքի վերականգնման նպատակով,
- մաքրվելու են պանելների մակերևույթները,
- արևակայանի և ենթակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 970 գծմ երկարության և 2,0մ բարձրության մետաղական ցանկապատով՝ 2 դարպասներով:

11. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը / Մոնիթորինգ/

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու և վերահսկելու նպատակով իրականացվող գործընթաց է, գործընթացում մթնոլորտային օդում, ջրային ռեսուրսներում վնասակար նյութերի պարունակությունը վերահսկելու, ինչպես նաև թափոնների կառավարումը ճիշտ կազմակերպելու համար նախատեսված է իրականացնել մոնիթորինգ (մշտադիտարկումներ)՝ շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը կամ մեղմանն ուղղված:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման հսկողություն,
- համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում՝ շինարարական և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանման նպատակով,
- բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով,
 - անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով մշտական մոնիթորինգի իրականացում՝ 2 աշխատողի միջոցով,
- շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի պարբերաբար

ստուգումների իրականացում՝ անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառելու նպատակով,

- շինարարության իրականացման ժամանակացույցի պահպանման վերահսկողություն,
- բարեկարգման աշխատանքների իրականացման ապահովում, վերահսկում:

Բնապահպանական կառավարման պլան

Աղյուսակ 11

№	Արտադրական գործընթացում ազդեցության ենթակա շրջակա միջավայրի բաղադրիչները և ազդող գործոնները	Մեղմող միջոցառման անվանումը	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու	Վերահսկող
1	<p>Շինարարությանփուլ</p> <p>Օդային ավազան</p>	<p>Օդային ավազան արտանետումները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> -արևակայանի, ենթակայանի շինարարական աշխատանքների և ճանապարհի շահագործման ընթացքում կատարվելու է գրունտ ի խոնավեցում, ճանապարհի ջրցան`ըստ անհրաժեշտության: Ջրցանը կատարվելու է ջրցան մեքենայով` չոր և շոգ եղանակներին, - գործունեության վայր շինանյութերի տեղափոխումը կատարել փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակել անջրթափանց թաղանթով, -տարածքում նուրբերը պահվել ծածկված վիճակում` անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ, -շինարարական տեխնիկան և 	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՍՊԸ»

	Շահագործման փուլ	տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում, իրականացվելու են պարբերաբար ստուգումներ: Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա ազդեցություններ չեն նախատեսվում:		
2	Հողային ռեսուրսներ	Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - Հողի բերրի շերտը հանվելու և պահվելու է համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հունիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջների: Մասնավորապես. -նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը մաքրել խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից, - հողի բերրի շերտը հանվելու է, հեռացվելու են ապարները և պահեստավորվելու է՝ առանձին, -հանված բուսահողը պահեստավորվելու է անմիջական փորված	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

		<p>մասերի(հորատանցքեր)հարևանությամբ, պահվելու է ծածկված վիճակում,</p> <ul style="list-style-type: none"> - արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով, - օդային գծի անցկացման աշխատանքերի ժամանակ հանվող հողային զանգվածը կուտակել անմիջական հորատանցքերի հարևանությամբ՝ ծածկված վիճակում, - հողային զանգվածն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման և տարածքի բարեկարգման համար, -ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր, - շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները, - շինարարական նյութերը տեղադրել հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան ժամանակավոր կայանել գրունտային ճանապարհի վրա, -շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում: 		
--	--	--	--	--

		<p>Շահագործման փուլ.</p> <p>Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>-ընկերության կողմից հնարավորինս կպահպանվեն գործունեության վայրում՝ ազատ տարածքում խոտածածկ հատվածները,</p> <p>-ՕԳ-ի կառուցման ավարտից հետո՝ մշտական օգտագործման համար տրամադրվող հողերի վերականգնում:</p>		
3	Ջրային ռեսուրսներ	<p>Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու ռրակի ջուր՝ բերովի(շէրով),</p> <p>- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով կդեղադրվեն 2 հատ՝ 2մ³ և 16մ³ --- տարողության ջրի բաքեր,</p> <p>- շինհրապարակում կտեղադրվի 3 տոննա տարողության պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,</p> <p>- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար օգտագործել</p>	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

		<p>տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործվելու է պարզարանի ջուրը,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության, - պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով, - շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած արտադրական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված քիոզուզարան, - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում, - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների մեքենաներով՝ ըստ պահանջի: <p style="text-align: center;">Կեղտաջրեր.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և արտադրական հոսքաջրի հեռացման համար տեղադրել 		
--	--	--	--	--

		<p>բիոզուգարան:</p> <p>-Բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>Շահագործման փուլ. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.</p> <p>-աշխատողների համար խմելու ջուրը կբերվի պատրաստի վիճակում՝ շշերով,</p> <p>-աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան),</p> <p>-բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>-արևային կայանի պանելների մաքրումը կկատարվի բերովի տեխնիկական ջրով՝ պայմանագրային հիմունքներով, որի համար կտեղադրվի 500լ տարողության փակ բաք:</p>		
--	--	---	--	--

4	<p>Կենսաբազմազանություն</p>	<p>Տարածում կենսաբազմազանության հայտնաբերման և դրանց պահպանման անհրաժեշտությունից ելնելով նախատեսվում է.</p> <p>- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցնել շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնել համապատասխան գերատեսչություններին, «Սևան»ԱՊ-ին,</p> <p>- գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ ընկերության կողմից պարբերաբար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլյացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով,</p> <p>- բուսատեսակների կենսունակության ապահովման նպատակով դրանք տեղափոխել և վերատնկել հատուկ պահպանման գոտի,</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ</p>
---	------------------------------------	---	-------------------------	-----------------------------------

		<p>- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար:</p> <p>Շահագործման փուլ. Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.</p> <p>- ՕԳ-ի հենարանների լայնակների, ճոպանականգնակների վրա հակաթռչնային արգելափակոցների տեղակայում՝ թռչունների նստելը կամ բնադրումը բացառելու նպատակով,</p> <p>- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով:</p>		
--	--	---	--	--

5	Թափոններ	<p>Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ, որի համար նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ՕԳ-ի կառուցման տարածքում խուսափել վտանգավոր նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից, - նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր, ներկեր և այլն) հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո կտեղափոխվեն Կապալառու կազմակերպության կողմից, կհանձնվեն համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին՝ դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար, -շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնյա մնացորդներ, կքավաքվեն պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայրում, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, -կենցաղային աղբը հավաքվել պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ, -շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնել թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ 1/10 	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
---	----------	---	-----------	---------------------

	<p>հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր:</p> <p>Շահագործման փուլ. Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - կառուցվելու է 1հատ 9,5մ³ յուղընդունիչ (հոր)՝ յուղի հեռացման նպատակով: Յուղընդունիչը լինելու է երկաթբետոնի հիմքով, խճաքարի և մետաղական էլեմենտների համակցությամբ, - հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնվելու են համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին, - հալոգեններ, դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ 		
--	--	--	--

		<p>ներծծելու յուղային զանգվածը,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնվելու է ասֆալտապատող ընկերություններին, - յուղերով աղտոտված ավազը հանձնվելու է մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնվելու է մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով: <p>Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված պանելներ, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ շենքում՝ վազոն տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը:</p>		
6.	<p>Արտակարգ իրավիճակներ</p>	<p>Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պահպանել հակահրդեհային նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային կրակմարիչներով, տեղադրվելու է 2 հատ ջրի բաքեր, - աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելուն, - տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով, - հեղուկ նյութերը կտեղափոխվեն 	<p>Կապալառու</p>	<p>«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ</p>

		<p>շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և կպահվեն հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,</p> <ul style="list-style-type: none"> - օդային զծերը կառուցել էլեկտրական էներգիայի հաղորդաբաշխման վերաբերյալ տեխնիկական կանոնակարգի (ԷԷՀ ՏԿ) գլուխ VI 46.1 կետի՝ չբնակեցված տարածքներում ապահովելով գետնից 6 մ բարձրություն, - բացառել հենասյուների տեղադրումը սողանքային հատվածներում, - ապահովել օդային զծերի հաղորդալարերի բարձր հաղորդականությունը, մեխանիկական ամրությունը, մթնոլորտային և քիմիական ներգործությունների նկատմամբ կայունությունը, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել, - տարերային աղետների(քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել էլեկտրասնուցման սարքերը, ապահովելով վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարահանումը: <p>Շահագործման փուլ. Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - արևակայանն ապահովված է լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման 		
--	--	--	--	--

		<p>տեսախցիկներով,</p> <ul style="list-style-type: none"> - բարձրությամբ արտաքին լուսավորության հենասյուններով, - ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով, ենթակայանի տարածքում հակահրդեհային, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, իսկ արևային կայանում՝ կրակմարիչներով, - առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով, - պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը, - գործունեության տարածքում փակցվելու են արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: <p>Տեխնաձին վթարների, աղետների առաջացման դեպքում կիրառվելու են միջոցառումներ՝ ուղղված մարդու առողջության և անվտանգության պահպանմանը, վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարահանմանը:</p> <ul style="list-style-type: none"> - անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով: - տարերային երևույթների (քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել 		
--	--	---	--	--

		<p>էլեկտրասնուցման, էլեկտրահաղորդակցության սարքերը, ապահովել վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարհանումը:</p>		
7	Աղմուկ և թրթռում	<p>Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները, - ՕԳ-ի և դրանց տարրերի անցկացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաճոպանների պարը, թրթռումը: <p>Շահագործման փուլ - Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:</p>	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

8.	Պատմամշակութային հուշարձաններ	Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
9.	Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն	Գործունեության իրականացման շինարարության ընթացքում հնարավոր են աշխատողների հետ կապված վնասվածքներ, որի համար նախատեսվում է. <ul style="list-style-type: none"> - պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները, - արտադրական հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, - աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ 	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

	<p>հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, -մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը, - շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության արքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, -հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, - ապահովել շինարարական նյութերի, վառելիքի, նավթամթերքի պահեստավորման և բեռնաթափման կանոնների համապատասխանությունը գործող օրենսդրության պահանջներին, - վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, - նվազագույնի հասցնել ճանապարհների 		
--	--	--	--

	<p>խցանումներ առաջացնող գործողություններն ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելուն պատասխով,</p> <ul style="list-style-type: none"> - աշխատողներին ապահովել համապատասխան բանվորական հագուստ, շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, - տարերային երևույթների (քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել էլեկտրասնուցման, էլեկտրահաղորդակցության սարքերը, ապահովել վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարհանումը: <p style="text-align: center;">Շահագործման փուլ. Օդային գծերի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման փուլում նախատեսվում է .</p> <ul style="list-style-type: none"> - հենարանի շուրջ` 2 մ շառավղով խոտի և թփուտների մաքրում, - ՕԳ-ի անվտանգության գոտու պահպանում` 20մ, - ՕԳ-ի ուղեգծի երկայնքով երթանցի և դրանց մերձենալու համար տնկիներից, կոճղերից, քարերից և այլնից մաքրված հողի շերտի ապահովում` ոչ պակաս 2,5 մ 		
--	--	--	--

		<p>լայնությամբ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ցանկացած եղանակի ժամանակ ՕԳ-ին մոտենալու համար ճանապարհի ապահովում՝ ոչ ավելի ՕԳ ուղեգծից 0,5 կմ-ից: - Էլեկտրահաղորդման գծերի պլանային վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները պետք է կատարել ՏԿ-ի պահանջներին համապատասխան, - կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին, - պահպանել լարերի ամենացածր կետից մինչև գետնին ամենափոքր հեռավորությունը (ջուր, ճանապարհ, հուն)՝ գծի տակ գտնվող մարդկանց և տրանսպորտային միջոցների անվտանգությունն ապահովվելու նպատակով, - Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի: 		
--	--	---	--	--

10.	Սոցիալական	<p>Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 30 մարդու համար: Շահագործման փուլում.</p> <p>-բացառել գործունեության տարածքից դուրս այլ տարածքների օգտագործումը,</p> <p>-աշխատանքները կազմակերպել ցերեկային ժամերին, նվազագույնի են հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,</p> <p>- կարգավորել մեքենաների երթերի հաճախականությունը՝ ճանապարհների ծանրաբեռնվածությունից խուսափելու նպատակով:</p> <p>Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 4-6 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով՝ հերթափոխային գրաֆիկով:</p>	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
11.	Բարեկարգում, լանդշաֆտ	<p>Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>-բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները,</p> <p>-հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, բնահողի բնական վիճակի պահպանման պահանջները, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, կանաչ տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները,</p>	Կապալառու	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

		<p>-գործունեության տարածքը մաքրվելու է թափոններից, վերականգնվելու է լանդշաֆտը,</p> <p>-շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրվելու է ավելորդ թափոններից և բերվելու է հնարավորինս նախկին տեսքի:</p> <p>-շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից,</p> <p>-կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ:</p> <p>-օդային զծերի հենասյունների տեղադրման՝ 2 մ շառավղից դուրս տարածքներում և հարակից տարածքներում կատարվելու են կանաչ ցանքս՝ խոտի տեսքով, խախտված կանաչապատարածքի վերականգնման նպատակով,</p> <p>-մաքրվելու են պանելների մակերևույթները,</p> <p>-Արևակայանի և ենթակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 970զծմ երկարության և 2,0մ բարձրության մետաղական ցանկապատով՝ 2 դարպասներով:</p>		
--	--	--	--	--

12. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր)

Աղյուսակ 12

Շինարարության փուլ	Պարբերականությունը (ժամանակամիջոցը)	Մոնիթորինգի եղանակը	Մոնիթորինգի վայրը	Պատասխանատու, Վերահսկող
1. Օդային ավազան արտանետումները մեղմում՝ օդի աղտոտումը կանխելու նպատակով (փոշի, ծխագազեր)	Ամենօրյա Ամիսը 1 անգամ	Տեսողական ուսումնասիրություն, անհրաժեշտության դեպքում չափագրում՝ համապատասխան մասնագետի կողմից	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք, հարակից տարածքներ:	Կապալառու
2. Հողային ռեսուրսների մոնիթորինգ՝ հողի աղտոտումը կանխելու նպատակով: Հողի բերրի շերտի պահպանման ստուգում:	Շաբաթը մեկ անգամ Պարբերաբար	Տեսողական ուսումնասիրություններ	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք, ճանապարհներ, հարակից տարածքներ:	Կապալառու , Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՒ ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին
3. Շինարարական նյութերի և թափոնների տեղափոխում:	Չպլանավորված ստուգումներ օրվա բոլոր ժամերին	Տեսողական ուսումնասիրություններ՝	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք, ճանապարհներ	Կապալառու, «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՒ ՍՊԸ
4. Արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության վերահսկում	Ամենօրյա Պարբերաբար	Տեսողական ուսումնասիրություններ,	Գործունեության տարածքում, շինհրապարակում	Կապալառու, «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՒ ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին

5. Աղմուկի մակարդակի տատանումներ	Ամենօրյա, շաբաթը մեկ անգամ	Աղմկաչափ	Շինհրապարակում	Կապալառու
6. Մարդու առողջություն և անվտանգություն	Ամենօրյա	Շինարարության տարածքում, հարցումների իրականացում, համապատասխան ցուցատախտակների տեղադրում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու, «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ Համապատասխան զերատեսչության տեսչական մարմին
7. Տարածքի բարեկարգում	Շինարարության ավարտից հետո	Տեսողական ուսումնասիրություն		Կապալառու, «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
Շահագործման փուլ			Գործունեության տարածք, ճանապարհներ	
1. Կենսաբազմազանության ապրելավայրերի և աճելավայրերի Փոփոխությունների վերաբերյալ հսկողություն	Հինգ տարին մեկ անգամ	Մասնագիտական ուսումնասիրություն	Ենթակա տարածք	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ Համապատասխան մասնագետներ
2. Արտակարգ իրավիճակների հսկողություն՝ վթարային իրավիճակների նվազեցման նպատակով	Համապատասխան հակահրդեհային միջոցների առկայություն	Պարբերական Ստուգումներ	Ենթակայանի տարածքում	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
4. Սոցիալական	Գործունեության իրականացման ընթացքում	Անվտանգության գոտու պահպանում: Կանոնավոր կատարել սոցիալական պարտավորությունները՝ ամրագրված համայնքի հետ կնքված պայմանագրում:	համայնք	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ

13. Հանրային քննարկումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի և ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների՝ հանրային ծանուցումը և քննարկումները կատարվել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի ճամբարակ համայնքի Աղբերք և Շողակաթ բնակավայրերի վարչական ղեկավարների նստավայրում: Հանրային քննարկումների նպատակն է հաշվի առնել բոլոր շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հանրության կարծիքները, առարկություններն, առաջարկություններն և դիտողությունները նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ: Հանրությունը համաձայն ընթացակարգի իր կարծիքը և առաջարկությունները կարող է ներկայացնել գրավոր՝ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին համայնքի, գործունեություն իրականացնող ընկերության ներկայացուցիչները, ազդակիր համայնքի բնակիչներ: Հանրային քննարկմանը ներկայացվել է նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները և գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, դրանց մեղմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները:

Հայտում ներառվել են հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված բոլոր դիտարկումների և հարցադրումները պատասխանները:

Քննարկումների ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հանրությունը կողմ են արտահայտվել արևակայանի կառուցմանը: Հավելված 8:

Քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը: Համայնքի ավագանին կայացրել է որոշում նախատեսվող գործունեության համաձայնության վերաբերյալ:

14.Բողոքների ընթացակարգ

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կներդրվի բողոքների արձագանքման մեխանիզմ (ԲԱՄ), բողոքների ուսումնասիրման ընթացակարգ՝ գործունեության իրականացման ընթացքում առաջացած շեղումների. օդային ավազան արտանետումների, հողային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության պահպանման, ինչպես նաև գյուղացիների հողագործական աշխատանքներին խոչընդոտելու վերաբերյալ բողոքներին արձագանքելու, շեղումները, դրանց պատճառները բացահայտելու, ժամանակին արձագանքելու և թերությունները վերացնելու նպատակով:

Շինարարական բոլոր տեղամասերում ապահովվելու է կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:

15. Փակման փուլ

Արևակայանի շահագործման ժամկետի ավարտից հետո, արևակայանի կարողությունների հետագա հնարավորությունների բացակայության դեպքում, ընկերությունը կատարելու է կայանի սարքավորումների ապամոնտաժում և տարածքի նախկին տեսքի բերում: Գործողությունները կատարվելու է համայնքի վերահսկողությամբ: Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև աշխարհի զարգացած երկրներում, դեռևս գոյություն չունի արևային կայանների սարքավորումների, մասնավորապես ֆոտոէլեմենտներ պարունակող պանելների և այլ ուղեկցող մասերի՝ որպես թափոնատեսակի լուծումները:

Քանի որ արևային կայանի պանելները (батаре́йка) պատրաստվում են տարբեր ֆոտոէլեմենտներ պարունակող (ապակի, պլաստիկ) նյութերից, որոնք իրենց մեջ պարունակում են (կապար, քրոմ, կադմիում, սիլիցիում և այլ), ուստի դրանց ուտիլիզացիան և վերամշակումը հանդիսանում է շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված խնդիր, որը հրատապ լուծում է պահանջում: Նշված խնդրի լուծումը անհրաժեշտ է դիտարկել ՀՀ կառավարության կողմից թափոնների՝ գործարկման ժամկետը լրացած և գործածությունից դուրս եկած արևային վահանակների, ֆոտոէլեմենտներ պարունակող արևային սնուցիչների, կառավարմանն ուղղված համակարգված ծրագրային փաստաթղթի, շահագործման տեխնիկական կանոնակարգի մշակման անհրաժեշտությամբ, որը պարտադիր պետք է լինի ընկերությունների և մասնավոր անձանց համար: Այս փաստաթղթերի մշակման համար պետք է հաշվի առնել առաջավոր զարգացած երկրների փորձը:

Մինչև կառավարության կողմից արևային կայանի շահագործումից առաջացած թափոնների կառավարման համապատասխան ռազմավարության մշակումը, ընկերությունը նախատեսում է կիրառել հետևյալ մոտեցումները.

- հնարավորության դեպքում վերանորոգել, կրկնակի օգտագործել վթարված մասերը,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակները չթաղել կամ չհավաքել աղբավայրերում, բաց տարածքներում,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակները հավաքել և պահեստավորել առանձնացված փակ տարածքում:
- արևային վահանակները վաճառել թափոնների հավաքմամբ զբաղվող այլ կազմակերպությունների՝ ներառյալ արտասահմանյան զարգացած երկրների, որոնք ունեն նման ժամկետանց արևային թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաներ,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող թափոնները հանձնել էլեկտրական և էլեկտրոնային սարքավորումներ հավաքող կետերին կամ կազմակերպություններին (նաև արտասահմանյան)՝ կազմակերպված թափոնների հավաքագրման նպատակով,
- թափոնները հանձնել այն երկրների կազմակերպություններին, որոնք զբաղված են արևային պանելների արտադրությամբ և որոնցից ձեռք են բերվել ֆոտոէլեկտրոնային արևային պանելները:

16. Եզրահանգում

Համաշխարհային տնտեսության զարգացման հեռանկարներում Արևային Էներգիան օգտագործվելու է տնտեսության տարբեր բնագավառներում՝ ջեռուցման, լուսավորության, տաք ջրի, ավտոտրանսպորտի, վառելիքի արտադրության, գյուղատնտեսության և այլ ոլորտներում: Արևային և քամու վերականգնվող էներգիան այսօր աշխարհում Էլեկտրաէներգիայի ամենաարագ աճող աղբյուրներն են և տեխնոլոգիապես ավելի առաջադեմ, տնտեսապես մատչելի են: Սա պայմանավորված է մի շարք դրական գործոններով, ինչպիսիք են վառելիքի ծախսերի, ջերմոցային գազերի և այլ աղտոտող թափոնների արտանետումների կրճատումը: 2011 թվականին Էներգետիկայի միջազգային գործակալության զեկույցում նշվել է, որ արևային էներգիայի տեխնոլոգիաները, ինչպիսիք են ֆոտոզավակները, արևային տաք ջուրը և կենտրոնացված արևային էներգիան, կարող են ապահովել աշխարհի էներգիայի մեկ երրորդը մինչև 2060 թվականը, սահմանափակել կլիմայի փոփոխությունը և անցնել վերականգնվող էներգիայի: Արեգակից ստացված էներգիան կարող է առանցքային դեր ունենալ համաշխարհային տնտեսությունը ապաածխաթթվայնացնելու գործընթացում և էներգախնայողության բարելավման ոլորտում:

Համաձայն Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույցի՝ 2022 թվականին քամու և արևի արտադրության աճը ծածկել է Էլեկտրաէներգիայի համաշխարհային պահանջարկի աճի 80%-ը: Քամին և արևը 2022 թվականին հասել են համաշխարհային Էլեկտրաէներգիայի արտադրության ռեկորդային 12%-ի՝ մեկ տարի առաջվա 10%-ի դիմաց:

Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածինների պաշարներով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը: ՀՀ կառավարությունը խթանում է արևային և այլ այլընտրանքային կայանների կառուցման և հետագա զարգացման ներդրումային ծրագրերը՝ հատկապես չգազիֆիկացված համայնքներում: Արևային Էլեկտրաէներգիայի ստացումը բավականին նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում, թե շրջակա միջավայրի պահպանման, և թե մարդկության կայուն զարգացման համար, հատկապես այն դեպքում երբ հանրապետությունը հարուստ է արևային էներգիայի գոտիներով/ Globalsolaratlas.info/:

«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊ ընկերության կողմից կառուցվող արևակայանը համահունչ է ՀՀ կառավարության 2022 թվականի մարտի 24-ի «ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ, ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԻ (2022-2024 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ) ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՊԱՐՈՎՈՂ ԾՐԱԳԻՐ-ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԻՆ ՀԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 398-Լ որոշման պահանջներին:

Հայտում ներառված՝ ԲՍԿՊ-ում և մոնիթորինգի պլանում առաջարկվող բոլոր մեղմող միջոցառումների իրականացվելու դեպքում «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի արևային Էլեկտրակայանը և 110ԿՎ օդային գիծը կարող է կառուցվել և շահագործվել առանց շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա զգալի բացասական ազդեցության:

Գրականություն

1. Ճամբարակ համայնքի 2017-2021թթ. հնգամյա զարգացման ծրագիր:
2. ՇՈՂԱԿԱԹ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2018-2022 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ Հաստատված է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Շոդակաթ համայնքի ավագանու, 11,, հունվարի 2018թ. N 01-Ն որոշմամբ:
3. «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» N2-III-11.3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՂՄՈՒԿԻՑ» ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2001 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-Ի N 82 ՀՐԱՄԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N79-Ն հրամաններ:
4. Էներգետիկայի միջազգային գործակալությունը (IEA): Էներգախնայողության ցուցանիշներ. Քաղաքականության շրջանակ, Էդ. IEA, 2014 թ.:
5. RENEWABLES 2007 GLOBAL STATUS REPORT, Renewable Energy Policy Network for the 21st Century:
6. Մ.Վ. Գոլիցին, Ա.Մ. Գոլիցին, Ն.Վ. Պրոնինա: «Էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրներ» Էդ. Գիտություն, Մոսկվա, 2004:
7. Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն արդյունաբերական մասշտաբի արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայաններ:
8. Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռ ա զ մ ա վ ա ր ու թ յ ու ն:
9. ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրաման:
10. ՀՀ կառավարության 2020թ. հուլիսի 2-ի նիստի N87 արձանագրություն:
11. ՀՀ ՍՊ. 485.13130.2021:
12. ՀՀՇՆ II - 7.01-96 «Շինարարական կլիմայաբանություն»:
13. Քաղաքաշինության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ:
14. <https://chambarak.am/Pages/DocFlow/Def.aspx?nt=1&dt=Projects>, ` /armland.am/`:
15. <https://energyagency.am/>:

Տարածքի սեփականության իրավունքի վկայականը, Պետ ռեգիստրի վկայական

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է 7 հուլիսի 2023 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«Մ Վ Ա ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Ճամբարակ գյուղ Աղբերք 20-րդ փողոց 70 հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Հողամասի առուվաճառքի 30.06.2023թ. թիվ 5464 պայմանագիր

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-009-0267-0031

Սակերեսի չափը (հա)՝ 4.95374

Նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

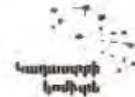
Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ՎԱՆԵՐԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Չբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎՎԱՅԱԿԱՆ N 07072023-05-0018, գաղտնաբառ՝ 4IBGRFJAPC5A

Փաստաթղթի բնութային և գնվելու/անուանումը կարող է սպառնալու կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԿԱՐԱՂԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՌԵԳԻՍՏՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՐՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ԺԱՂՎԱԾԻՔ ԹՈՒ 2023-08-16

«Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն (ՍՊԸ)

Գրանցման համար 286.110.1323652

Հիմնադրման տարի 2023

Գրանցման ամսաթիվ 2023-06-13

Գործունեության ժամկետ Անժամկետ

Կարգավիճակ

Իրավաբանական անձի լուծարման գործընթացում գտնվելու կամ գործունեության (գոյության) դադարման մասին պետական միասնական գրանցամատյանում տեղեկություններ գրառված չեն:

Իրավաբանական անձի ծածկագիր (ՁԿԴ) 54110742

Հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ) 02892013

Սոցիալական վճարների պարտավորությունների անձնական հաշվի քարտի համար (Ապահովագրողի ծածկագիր) 43113652

Էլ. փոստ mvaenergy@mail.ru

Կայք -

Գտնվելու վայրը

Հասցե ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. / Շ / 41 / 22 ԲՆ. ԿԵՆՏՐՈՆ 0002
ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեռախոս +374 98 933333

Գործադիր մարմնի ղեկավար

Պաշտոն Տնօրեն

Անուն Ազգանուն ՎԱՀԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ ՎԱԶԳԵՆԻ

Անձնագրային տվյալներ 011548468 2021-06-11 007

ԶՐԱՇԵՆ 1 Փ. / Տ / 6 ԷՐԵՐՈՒՆԻ 0020 ԵՐԵՎԱՆ

Տեղեկություններ իրավահաջորդության / իրավանախորդության վերաբերյալ

Իրավանախորդ(ներ) գրաված չեն

Տեղեկությունների կանոնադրական կապիտալի չափի մասին

Կանոնադրական կապիտալի չափը ՀՀ դրամով՝ 10000

Մասնակիցներ

Անուն Ազգանուն / Անվանում	Գրանցամատյանում գրանման ամսաթիվ	Բաժնեմասի չափը	Բաժնեմասի չափը ՀՀ դրամով
ՎԱՀԱՆ ՄԱԿԱՐՅԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԻ Անձնագիր Ի/Ի AR0352990 2017-06-30 տրվ. 099 Ի կողմից ՇԾՀ 3908490219 Հասցե՝ ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. / Շ / 41 / 22 ԲՆ. ԿԵՆՏՐՈՆ 0002 ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	2023-06-13	100 %	10000

Պետական միասնական գրանցամատյանում կատարված փոփոխություններ

Գրանցման ամսաթիվ	Փոփոխություններ
2023-08-16	Պաշտոնական կայքի և/կամ էլ.փոստի մասին տվյալների փոփոխություն Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն

Քաղվածքը տրամադրող՝

ՈՌՈՂԱՆԱ ՇԻՐԻՆՅԱՆ

ստորագրություն

Քաղվածքի տրամադրման ամսաթիվ՝

2023-08-16

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

ELECTRIC NETWORKS OF ARMENIA

ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ АРМЕНИИ

ՀՀ Երևան, Ա. Արմենակյան փողոց 127

№ S-110/0117-Հ

«16» 12 2023թ.

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
ԲԱՇԽՄԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ
/ԱՐՏԱԴՐՈՂԻ ՄԻԱՑՈՒՄ/

Տրվում է
Պատճենը

Տեղադրվող կայանի միացման հասցեն

Արևային կայանի անվանումը

Լիցենզիայի համարը

Արևային կայանի հզորությունը (կՎտ)

Բաշխման ցանցին միացման կետի
լարումը

«Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ-ին

«Գեղամա» մ/ճ-ի գլխ.ճարտարագետ Հ. Մանուկյանին
«Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի օպերատոր» ՓԲԸ

Գլխավոր ճարտարագետ Գ. Բայանին

Մարզ Գեղարքունիք, հ. Ճամբարակ, գ. Աղբերք 20 փող.

70 հողամաս

(կադ. ծածկագիր՝ 05-009-0267-0031)

«ՄՎԱ Էներջի»

ԼԷ N0750

5100

110 կՎ

- Արևային կայանի տարածքում կառուցել 110/0.8/0.8կՎ լարման համապատասխան հզորության ենթակայան:
- Ենթակայանը միացնել «Կապուտակ» 110 կՎ օղային գծի 226 միջանկյալ հենարանին՝ անմիջապես հարևանությամբ տեղադրելով խարսխային հենարան և կառուցելով մոտ 1100 մ 110 կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գիծ (AC-120մմ² կտրվածքի հաղորդալարով):
- Ռելեական պաշտպանությունը և ավտոմատիկան նախատեսել համաձայն ՀՀ կառավարության 2023 թվականի ապրիլի 21-ի N592-Ն որոշմամբ հաստատված՝ էլեկտրատեղակայանքների սարքվածքի կանոնների՝ պաշտպանության ծավալը և կառուցվածքը համաձայնեցնելով «ՀԷՑ» ՓԲ և «ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերությունների հետ:
- Արևային կայանի էլեկտրական մասի նախագիծը նախապես համաձայնեցնել «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության տեխնիկական տնօրինության, «Հաշվարկային կենտրոն», «ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերությունների և համապատասխան այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:
- Նոր կառուցվող ենթակայանի 110 կՎ ԲԱ-ում՝ համաձայն ՀՇԿ-ի 25 դեկտեմբերի 2019 թվականի N522-Ն որոշմամբ հաստատված ԷՄՇ կանոնների թիվ 38 գլխի պահանջների, տեղադրել և օրինականացնել երկկողմ հաշվառք իրականացնող (Ревёрс) հաշվառքի սարքեր (էլեկտրաէներգիայի հաշվիչի, հոսանքի և լարման չափիչ տրանսֆորմատորների միացությունների համախումբ):
- Արևային կայանի միացումը բաշխման ցանցին կիրականացվի՝ ՀՀ քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված գործարկման եզրակացության, «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրված լարման կարգադրության առկայության դեպքում:

- Բաշխման ցանցին միացման աշխատանքները իրականացնել համաձայն նախագծի՝ լիցենզավորված կազմակերպության միջոցով:
- Տեխնիկական պայմանների կադրման ժամկետը մինչև Արևային կայանի լիցենզիայով ամրագրված կայանի կառուցման ժամանակահատվածը:

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԵՆ

ՄԱՐՏԱԴՐՈՂՈՒՄ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
N _____ « _____ » 20 _____ թ

Դ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիան

Համայնքի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔ**

ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՅԱՍԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)

N 56-Ճ

23 հոկտեմբեր 2023թ.

Օբյեկտ	<p>Նոր կառուցվող արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան 4.290 ՄՎՏ հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային կայան 3-րդ կատեգորիա</p> <p><small>(Օբյեկտի սակավաճուրկ, պատրուկ, վերապատրուկ, ուժեղացում, վերականգնում, զրոյանմանակն կցանմանության փոփոխություն, հանված ընդունում, հզորություն, օբյեկտային ապահով (կատեգորիան))</small></p>
Մեկ փուլով	<p>Նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար</p>
<small>(Նախագծման փուլերը և այլն)</small>	
Գտնվելու վայրը	<p>ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ Ճամբարակ համայնք Աղբերք բնակավայր 20 փողոց 70 հողամաս</p> <p><small>(մասոյ, համայնքի փողոցի սակավաճուրկ, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)</small></p>
Կառուցապատող	<p>«Մ.Վ.Ա.ԷԼԵԿՏՐՈ» ՀԳ, ք. Երևան, Կենտրոն 0002, Պուշկինի փ., շենք 41, բն. 22, 098933333 02892013</p> <p><small>(կազմակերպության սակավաճուրկ, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային փոստը)</small></p>
Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը	<p>Կառուցապատողի կողմից տրված Դ-529 դիմում հայտը</p> <p><small>(կառուցապատման նպատակով հաստատված հատկացում օբյեկտային/ անհատական կարգով, հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)</small></p>
Առաջադրանքի գործողության ժամկետը	<p>Մեկ տարի</p> <p><small>(N) հավելվածի 22-րդ կետին համապատասխան)</small></p>

**ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ
(աստղանիշով (*)) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)**

1.Հողամասը գտնվում է	<p>Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի Էներգետիկ նշանակության գոտում</p> <p><small>(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նախաձեռնողը (ստորագրողը և կրողը) և նշանակությունը)</small></p>
2.(*)) Հողամասի չափերը	<p>4.95374 հա</p> <p><small>(հողամասի սահմանները՝ կողոյինառային նշանակությամբ, մակերեսը (հա))</small></p>
3.Հողամասի առկա վիճակը	<p>Հայրք և մասնակի թեք ռելիեֆ</p> <p><small>(ռելիեֆի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ քարտան) միջակայքը, անկյունային (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկանքային, շինարարական նյութերը և այլն),</small></p>

4.(*) Տրանսպորտային պայմանները

5. Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

(ընթացակարգում, կոչերի, զազանատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, ինկլորմային հարկումներ, բյան համակարգեր)

6.(*) Կից հողամասեր

7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

8.(*) Հատակագծային սահմանափակումներ

(նախապատճառ, քաղաքագրման և այլն)

Հանդամիջյան ճանապարհներ, միջհամայնքային ճանապարհ

(ճանապարհների անապաքուրդ, նվազագույնի տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

Չկա

(կախածվող հողատարածում կամ կից տարածում անցող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

Այլ հողերին կից

(կից հողատարածումների անխնամը և դրանց սահմաններ համապետ ներկայացված սխեմայի)

Չկա

(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

Չկա

(տնօրենքում գործող ստուգողական, պաշտպանող օբյեկտներ, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սեփականության)

**ՆԱԽԱԳՃԱՑԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ
(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով Մ 1:500)**

9. Ենթատարապետահատակագծային պահանջներ

Նախատեսվող տարածքում տեղադրելի 4.290 Մ-ԿՏ հզորությամբ Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան և կառուցել 110/0.8 ԿՎ, 4000ԿՎԱ ենթակայան, կառուցել 126մ ճանապարհ

(Նկատելով հայաստանի հանրապետության օրենսդրության և տնտեսական ակտիվության մատակարարման պահանջները, առաջ քաղաքացիության ծառայության փաստաթղթերի դրույթները կամ դրանք ընդունելու ժամանակ դեպքում կազմակերպված (ազգայնորոշված) քաղաքացիական միջնակայք պահանջները, ստանդարտները ճանապարհների մատակարարման, տնտեսական, պետական գույքի, պատմամշակութային համապետությունների և գյուղատնտեսության նկատմամբ սեփականության)

S-4-62 կարմիր գծին կից, Մ-14 կարմիր գծից 2100 մ հեռու

Այլ հողերին կից

Տմ

9.1.(*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից

(մետր)

9.2.(*) հեռավորությունը հարևան հողատիրոջ հետ

(օբյեկտներից) (մետր)

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի (կառուցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

9.7. այլ պահանջներ

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների թվաքանակը կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները

12.(*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

Չկա

Չկա

Չկա

Չկա

Պահանջներ՝ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ

Չկա

(համապետ մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.1.(*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում

- 12.2.(*) էլեկտրամատակարարում
- 12.3.(*) գազամատակարարում
- 12.4.(*) էլեկտրոնային հազորակցության մատչելիության կոչուստ (ներառյալ դիտահորը) տեղադրող
- 12.5.թույլ հոսանքներ
- 12.6.աղբահանություն
- 13.Տարածքի ինժեներական նախագատրաստում
- 14.Քարելարգում
- 15.Եինարարական կյուբեր
- 16.Պաշտպանական կառույցներ
- 17.Հակահրդեհային պահանջներ
- 18.Հաշմանդամների և բնակչության սակավաչափ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ
- 19.Ճրջակա միջավայրի պահպանում
- 20.Եինարարության կազմաներպում
- 21.Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

- 22.Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ
- 23.Միջանկյալ համաձայնեցում
- 24.Հասարակական քննարկումներ
- 25.Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների սուացում
- 26.Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում

Չկա
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեղեկատվության պայմանագրի)

Չկա
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեղեկատվության պայմանագրի)

Չկա
(համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված դաշտային տվյալների)

Չկա
Կատարել մինչև 5 կմ
Իրականացնել որոշ հատվածի գրունտի հանում և տեղում փռում
(եզիճի կազմակերպման, քրահունքային ինժեներական պաշտպանության միջոցառումներ)

Չի պահանջվում
(լանդշաֆտային ուղեվարկման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փեր ձևեր, ցանկապատում, զովագր և այլն)

Տեղական և արտերկրից ներկվող շինանյութեր
(շինարտական կյութերի օգտագործման առաջարկությունները տասնիները, ճակատների լուծումները, առաջին դրնրի պատշտանների վերաբերյալ)

Չի պահանջվում
(արտադրող իրազինակերում մատուցել և օրեկները պաշտպանության միջոցառումները)

Պահպանել հակահրդեհային անվտանգության նորմերը
(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)

Չի պահանջվում

Չկան
(ըրբևս միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունը բացառելու միջոցառումները)

Չկան
(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված աղբահանատ ազդեցության բացառման, քարայրային տեղեկության և տրանսպորտի ներքախան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

23/10/2023-ից մինչև 23/10/2024-ը,

(նշվում են առաջարկանքի օրեծրության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

Պարզ փորձաքննություն
(Պատասխանի հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի նշանակարգադրող՝ որում կատարվելով հաննապատասխան իրազնան անորին)

Ճամբարակի համայնքապետարանի հետ
(Ռոսլյանտե մարմնի կամ Պայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքում շտեղծողի մարմնների հետ էսցիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, կշվում է նաև առաջարկանքի փոխիման հնարակությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով բարատնական դեպքում)

Ըստ օրենքով սահմանված կարգի
(Պայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

(կշվում են տվյալ օրեկերի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմնների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ներկայտուցվածքի սեղանատակից (օգտագործողի) հետ)

Չկա

27.Այլ պայմաններ

Ձև

Կ.Տ.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՉԵԿԱԿԱՐ

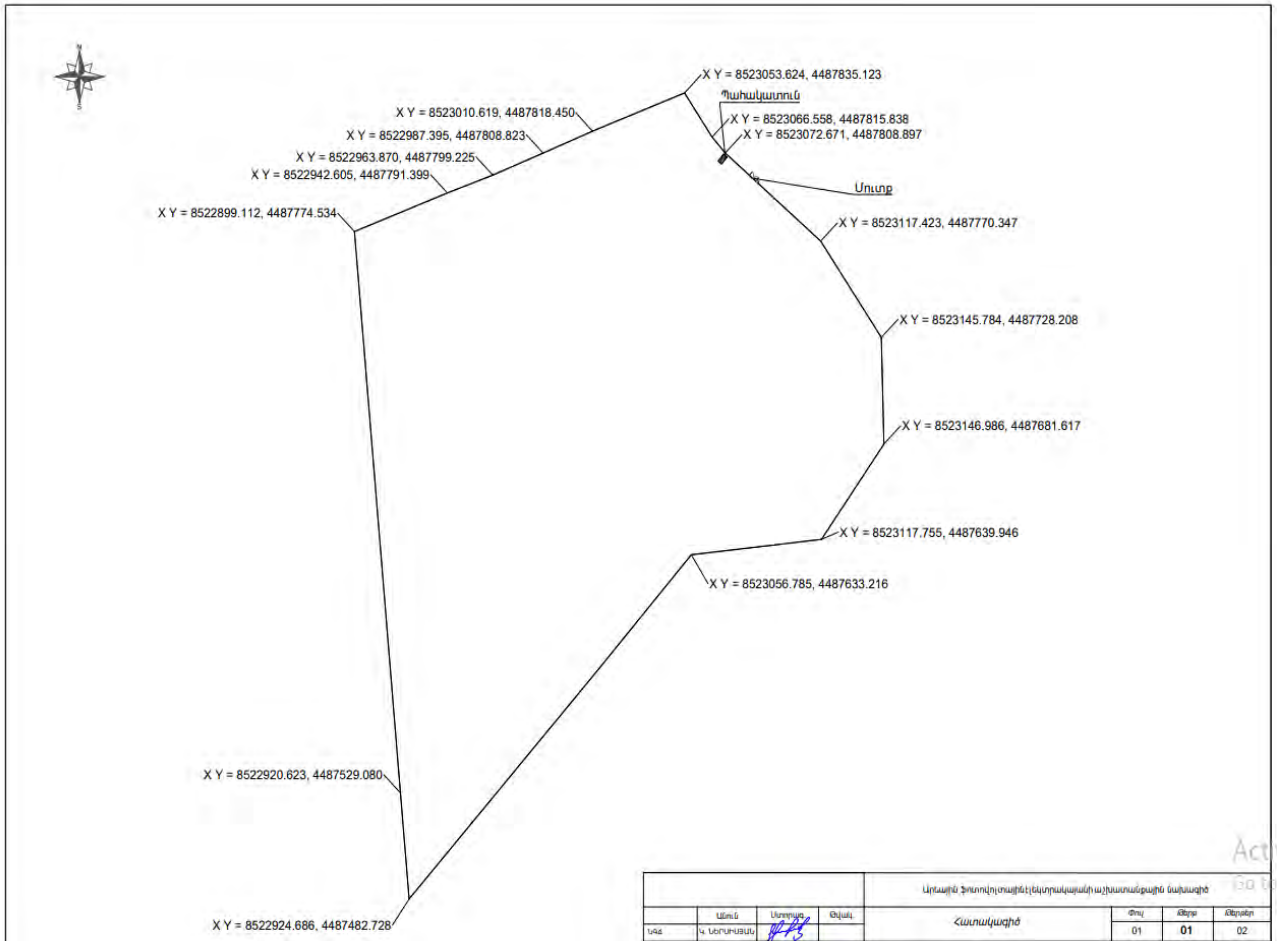
Վազգեն Ադամյան

Հավելված 5.

110 Կվ Օդային Գիծ, հենարանների տեղադրման վայրերի կոորդինատները WGS համակարգում

Հ/հ	Հենարանի համար	X կոորդինատ	Y կոորդինատ
1	N1	8522560.7018	4486778.3471
2	N2	8522735.214	4486796.7629
3	N3	8522753.5865	4486969.7233
4	N4	8522769.9376	4487123.8391
5	N5	8522786.8535	4487282.9502
6	N6	8522903.4594	4487406.578
7	N7	8523054.4054	4487566.6868
Պորտալ		8523049.2305	4487632.1541

Արևակայանի տարածքը, կոորդինատները

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ՃԱՄԲԱՐԱԿԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Ք Ա Ղ Վ Ա Ծ Ք

ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ 27 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ
«ԱՐԵՎԱՅԻՆ ԿԱՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
ԹԻՎ 30-Ա ՈՐՈՇՈՒՄԻՑ

Ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 28.12.2023 թվականի N 2343-Ն որոշմամբ և հիմք ընդունելով հանրային լսումների արձանագրությունները.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

1. «Մ. Վ. Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից Ճամբարակ համայնքի Աղբերք և Շողակաթ բնակավայրերում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման համար տալ համաձայնություն.
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է՝ պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Կողմ -15

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

Համայնքի ղեկավար՝ **ՎԱԶԳԵՆ ԱՂԱՄՅԱՆ**

Իսկականի հետ ճիշտ է՝

Աշխատակազմի քարտուղար՝ **Ա. ԱՏԵՓՈՒՅԱՆ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ**

Ք Ա Ղ Վ Ա Ծ Ք

**ՃԱՄԲԱՐԱԿԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ 29 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ
«ԱՐԵՎԱՅԻՆ ԿԱՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
ԹԻՎ 232-Ա ՈՐՈՇՈՒՄԻՑ**

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետով և հիմք ընդունելով Ճամբարակ համայնքի ավագանու 2024 թվականի փետրվարի 27-ի N 30-Ա որոշումը.

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ե Մ՝

1. «Մ. Վ. Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում գտնվող 20-րդ փողոց, 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի /Ներառում է Շողակաթ բնակավայրը/ կառուցման համար տալ համաձայնություն:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից:

Համայնքի ղեկավար՝ *ՎԱԶԳԵՆ ԱՂԱՄՅԱՆ*
Իսկական ի հետ ճիշտ է՝
Աշխատակազմի քարտուղար՝ Ա. ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
ՃԱՄԲԱՐԱԿԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆ**

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Ճամբարակ համայնք,
ք. Ճամբարակ Գ. Նժդեհի 125, Հեռ.
(0265)22255, chambarak.gegharquniq@mta.gov.am

N 435

28 փետրվար 2024թ.

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

Տրվում է առ այն, որ Ճամբարակ համայնք, Աղբերք բնակավայր, 20-րդ փողոց, 70 հողամաս հասցեում նախատեսվող ենթակայանի և արևային ֆոտովոլտային կայանի կառուցման ընթացքում առաջացած շինարարական աղբը տեղափոխվելու է 5 կմ հեռավորության վրա գտնվող Շողակաթ բնակավայրի աղբավայր:

Տրվում է ներկայացնելու ըստ պահանջի:

Աշխատակազմի քարտուղար

ԱՐՏԱԿ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ

Մասնակիցների ցանկ
 «Մ.Վ.Ա.ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված, Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Շողակաթ բնակավայրի վարչական տարածքում արևային ֆոտովոլտային կայանի և ՕԳ-ի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ 1-ին հանրային քննարկում /1-ին հանրային քննարկում/:
 08.02.2024թ.

Գ/Գ	Անուն, Ազգանուն	Տեղեկատվություն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Արթուր Գաբրիելյան	Բնակիչ	077 327581	Թեմ
2.	Աննա Մարտիրոսյան	Բնակիչ	094487808	Մանյ
3.	Անտոնյան Բեատրիսյան	Բնակիչ	077446895	Մանյ
4.	Ննիքոսի Գևորգյան	Բնակիչ	077448299	Մանյ
5.	Նարինե Պարսպյան	Բնակիչ	098620517	Իվիկ
6.	Լևոն Պողոսյան	«Մ.Վ.Ա.Էլեկտրո» ՍՊԸ	055881771	Թեմ
7.	Էմիլիա Կարամյան	«Նուբ» ՍՊԸ	098830951	Թեմ
8.	Բաբարա Գաբրիելյան	«Նուբ» ՍՊԸ	097146492	Թեմ
9.	Մանյ Գաբրիելյան	Շողակաթի մարզի վարչապետ	098-980-670	Մանյ
10.	Գրգորյան Մանյան	Շողակաթի Բնակիչ	092092993	Թեմ
11.				

Մասնակիցների ցանկ
 «Մ.Վ.Ա.ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված, Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում՝ 20-րդ փողոց, 70 հողամասերում արևային ֆոտովոլտային կայանի և ՕԳ-ի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ 1-ին հանրային քննարկում /1-ին հանրային քննարկում/:
 08.02.2024թ.

Գ/Գ	Անուն, Ազգանուն	Տեղեկատվություն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Վահե Մարտիրոսյան	Մարտիրոսյան Գաբրիելյան	093 08 55 41	Մանյ
2.	Վերա Արթուրյան	Արթուրյան Բնակիչ	098 55 52 66	Արթուր
3.	Երջան Երջան	Շողակաթ Բնակիչ	077-52-90-54	Թեմ
4.	Գրգորյան Գրգորյան	Մարտիրոսյան Բնակիչ	09450-54-35	Մանյ
5.	Գրգորյան Բաբարա	«Նուբ» ՍՊԸ	093146492	Թեմ
6.	Կարամյան Էմիլիա	«Նուբ» ՍՊԸ	098 83 09 51	Թեմ
7.	Լևոն Պողոսյան	«Մ.Վ.Ա.Էլեկտրո» ՍՊԸ	055881771	Թեմ
8.	Մարտիրոսյան Օրհելյան	Շողակաթի Բնակիչ	077609273	Թեմ
9.	Մարտիրոսյան Մանյ	Շողակաթ Բնակիչ	096658484	Մանյ
10.	Մարտիրոսյան Արթուրյան	Մարտիրոսյան Գաբրիելյան	077-441-266	Մանյ
11.				

08.02.2024թ.

Շողակաթ բնակավայր

2024թ. փետրվարի 08-ին ժամը 12.45-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշմամբ սահմանված կարգով, «Մ.Վ..Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ-ի կողմից՝ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում՝ 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի/ներառում է Շողակաթ բնակավայրը/ կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ առաջին հանրային քննարկումը:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին գործունեության իրականացման տարածքի համայնքի, ազդակիր բնակավայրի, ներկայացուցիչները, Ձեռնարկողը, բնակիչները:

Հանրային քննարկման ընթացքում ելույթ ունեցան.

Հանրային քննարկումը բացեց Շողակաթ բնակավայրի վարչական ղեկավար Նաիրի Պողոսյանը նշելով, արևականի կառուցման ընթացքում Շողակաթի վարչական տարածքով կանցնի միայն Օդային գիծը:

Ձեռնարկողի ներկայացուցիչ Վահագն Թեպեիկյանը ներկայացրեց Շողակաթ բնակավայրի տարածքում նախատեսվող ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցման Օդային գծի ուղեգիծը, նշելով, որ այն անցնում է համայնքային հողերով լինելու է երկու հենասյուն: ՕԳ-ի ընդհանուր երկարությունը կազմելու է 1135մ: Հենասյունների տեղադրման ժամանակ բետոնային աշխատանքներ չեն կատարվելու, հիմքերը լինելու են պատրաստի բետոնահիմքերով: Հենասյունների տեղադրման կոորդինատներն արդեն ներկայացվել են՝ հողի նպատակային նշանակությունը փոխելու համար:

Շողակաթի բնակիչները հարց բարձրացրեցին տարածքի, դաշտամիջյան ճանապարհներին խոչընդոտելու վերաբերյալ:

Վ. Թեպեիկյանը պատասխանեց, որ հենասյունների տեղադրումը չի խոչընդոտելու դաշտամիջյան ճանապարհներին, շրջանցելու է այն, պահպանվելու է անվտանգության գոտին:

Հայտի մշակող «Նովա»ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ Թ. Նուրիջանյանը ներկայացրեց Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Շողակաթ բնակավայրի վարչական տարածքում նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարության և շահագործման փուլերում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազանի, հողային և ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, ինչպես նաև թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա, վերջիններիս կանխմանն ու մեղմացմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումները: Նշեց, որ տարածքում առկա է հողաբուսական շերտ ավազակավի լցոնով՝ հզորությունը 0.0-0.20մ:

Գործունեության իրականացման տարածքը դուրս է «Սևան»ԱՊ-ի տարածքից, իսկ Սևանա լիճը գտնվում է մոտ 2.3 կմ հեռավորության վրա, ուստի գործունեության իրականացումը վերջիններիս վրա որևէ ազդեցություն չի կարող ունենալ:

Լ. Պողոսյանը հարց բարձրացրեց օդային գծի լարման, հենասյունների բարձրության ՕԳ-ն անցկացնելու համապատասխան թույլտվությունների ամկայության վերաբերյալ:

Վ. Թեպեիկյանը պատասխանեց, որ լվառուցվելու է 110կՎ օդային գիծ, հենասյունները լինելու են մետաղական, առկա են համապատասխան գերատեսչությունների թույլտվությունները:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին հողերի, տարածքի, կենդանիների տեղաշարժը չխանգարելու վերաբերյալ:

Լ. Պողոսյանը պատասխանեց, որ ՕԳ-ի անցնող տարածքի հողերը արոտավայրեր են և կենդանիներին կարող են ազատորեն արոտավայրեր քշել, բացի այդ տարածքում առկա են այլ օդային գծեր ու կենդանիների տեղաշարժի համար խնդիրներ չեն եղել, այլ արևակայաններ ևս առկա են :

Թ. Նուրիջանյանը պատասխանեց, որ ՕԳ-ի անցկացման ժամանակ պահպանվելու է անվտանգության գոտին, կենդանիների տեղաշարժի խոչընդոտում հնարավոր է լինի շինարարության փուլում, որը լինելու է ժամանակավոր:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին բնակավայրի խնդիրների և Ձեռնարկողի կողմից հնարավոր աջակցության վերաբերյալ:

Լ. Պողոսյանը պատասխանեց, որ Ձեռնարկողին առաջարկվելու է համայնքին ցուցաբերել ֆինանսական աջակցություն, որից կարող է օգտվել նաև բնակավայրը:

Թ. Նուրիջանյանը հավելեց, որ համայնքի և Ձեռնարկողի միջև կկնքվի պայմանագիր՝ սոցիալ-տնտեսական աջակցության ուղղությունների վերաբերյալ և կարող է նախապես կապվել հիշյալ բնակավայրերում առկա խնդիրները: Բացի այդ Ձեռնարկողը աշխատատեղերի ընտրության ժամանակ նախապատվությունը տալու է բնակավայրերի բնակիչներին, որի արդյունքում մի քանի ընտանիքներ կունենան աշխատանք և զբաղվածություն:

Լ. Պողոսյանը շնորհակալություն հայտնեց նման քննարկման համար, նշելով, որ անհրաժեշտ է՝ պահպանել շինարարական և բնակահպանական նորմերը և հավելեց, որ կանաչ եներգիայի զարգացումն մոտ ապագայում կարող է նպաստել մեր երկրի էներգետիկ անվտանգությանը :

Շողակաթ գյուղի վարչական ղեկավար՝
Լ. Պողոսյան

Ձեռնարկողի ներկայացուցիչ՝
Վ. Թեպեիկյան

Արտակազմերի՝

08.02.2024թ.

Աղբերք բնակավայր

2024թ. փետրվարի 08-ին ժամը 12.00-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշմամբ սահմանված կարգով, «Մ.Վ..Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից՝ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում՝ 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ առաջին հանրային քննարկումը:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին գործունեության իրականացման տարածքի համայնքի, ազդակիր բնակավայրի, ներկայացուցիչները, Ձեռնարկողը, բնակիչները:

Հանրային քննարկման ընթացքում ելույթ ունեցան.

Հանրային քննարկումը բացեց գյուղապետարանի օպերատոր՝ Աշխեն Մկրտումյանը, որը ներկայացրեց հանրային քննարկման նպատակը՝ արևային ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցումը:

Ձեռնարկողի ներկայացուցիչ Վահագն Թեպեղիկյանը ներկայացրեց Աղբերք բնակավայրի տարածքում նախատեսվող ֆոտովոլտային արևակայանի և օդային գծի կառուցման նախագծային լուծումները: Նշեց, որ նախատեսվում է կառուցել 4.515 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ արևակայան և 6300կՎԱ հզորության 110/0,8-0,8կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան, 110կՎ լարման օդային գիծ: Նշեց, որ Օդային գծի ուղեգիծն անցնելու է համայնքային հողերով, ունենալու է 7 հենայուն, որից 5-ը տեղադրվելու է Աղբերքի վարչական տարածքում: ՕԳ-ի ընդհանուր երկարությունը կազմելու է 1135մ: Հենասյունների տեղադրման ժամանակ բետոնային աշխատանքներ չեն կատարվելու, հիմքերը լինելու են պատրաստի բետոնահիմքերով: Հենասյունների տեղադրման կոորդինատներն արդեն ներկայացվել են՝ հողի նպատակային նշանակությունը փոխելու համար:

Հայտի մշակող «Նովա»ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ Թ. Նուրիջանյանը ներկայացրեց Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարության և շահագործման փուլերում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազանի, հողային և ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, ինչպես նաև թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա, վերջիններիս կանխմանն ու մեղմացմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումները, մասնավորեցնելով շահագործման փուլում շարքից դուրս եկած արևային վահանակների լուծումները: Նշեց, որ տարածքում առկա է հողաբուսական շերտ ավազակավի լցոնով՝ հզորությունը 0.0-0.20մ: Գործունեության իրականացման տարածքը դուրս է «Սևան»ԱՊ-ի տարածքից, իսկ Սևանա լիճը գտնվում է մոտ 2.3 կմ

հեռավորության վրա, ուստի գործունեության իրականացումը վերջիններիս վրա որևէ ազդեցություն չի կարող ունենալ
«Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարվել են գործունեության ենթակա տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ուսումնասիրություններ: Համաձայն որի գրունտային ջրերը գտնվում են 5մ ցածր հորիզոններում: ՀՀ գևմ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի կողմից կատարվել է ուսումնասիրություններ և տրվել է համապատասխան եզրակացություն, համաձայն որի Հետախուզված տարածքում հնագիտական որևէ հուշարձան չի փաստագրվել: Հորի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի:

Հանրային քննարկման մասնակիցները հարց բարձրացրեցին արևակայանի, ենթակայանի տարածքի, Օդային գծի, համապատասխան թույլտվությունների առկայության վերաբերյալ:

Վ. Թեպեիկյանը պատասխանեց, որ տարածքի հորի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի է: Նշեց, որ կառուցվելու է 110կՎ օդային գիծ, հեռախոսները լինելու են մետաղական, առկա են համապատասխան գերատեսչությունների թույլտվությունները:

Քնակիչները հարց բարձրացրեցին քնակավայրի խնդիրների և Ձեռնարկողի կողմից հնարավոր աջակցության վերաբերյալ, առաջարկեցին, որպեսզի Ձեռնարկողը հանդիպի քնակիչների և քնակավայրի վարչական ղեկավարի հետ՝ քննարկելու նշված հարցերը:

Վ. Թեպեիկյանը պատասխանեց, որ լինելու է համապատասխան աջակցություն համայնքին, առաջարկը կփոխանցի Ձեռնարկողին:

Թ. Նուրիջանյանը հավելեց, որ համայնքի և Ձեռնարկողի միջև կկնքվի պայմանագիր՝ սոցիալ-տնտեսական աջակցության ուղղությունների վերաբերյալ և կարող է նախապես նշվել քնակավայրում առկա խնդիրները: Բացի այդ Ձեռնարկողը աշխատատեղերի ընտրության ժամանակ նախապատվությունը տալու է քնակավայրերի քնակիչներին:

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՅՆՆԱՐԱՐԱԳՐԻ ԱՄՈՐՐԱԳԵՐ N 003466 [1861356002]		
PAYMENT ORDER RECEIPT		
Ամերիաբանկ ԲԲԸ Կամար մասնաճյուղ Ameriabank CJSC Kamar Branch		ՊԿ/ID 2193
		Ամսաթիվ/Date 21/02/24 15:48
Վճարման/Debit 1570093736380100	Կրեդիտ/Credit 900005000196	Գումար/Amount AMD 300,000.00
Վճարող/Remitter «Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ M.V.A. ELECTRO LLC Վճարողի բանկ/Remitter's Bank Ամերիաբանկ AMERIABANK CJSC Վճարողի ԻՎՅԳ/Remitter's Tax Code 1802892013		
Ընդունող/Beneficiary Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն, ԶԶ շրջակա միջավայրի նախարարություն Ընդունողի բանկ/Beneficiary's Bank Գանձապետական բաժնևմուկ Treasure division		
Գումարի բաժնորդ/Amount in Words Երեք հարյուր հազար դրամ Եզրակ/Details ԶԶ շրջակա միջավայրի նախարարություն, Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության համար Նախարարության օր/Value Date 22/02/24 Կատարող/Make: Մանիա Կոստանյան		

Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն
Մ.Ր. ՏՏ.